

Handwritten:
 Supplement

עדותו של מר צבי זמיר

- י. ידין: כאת כלי מזוודות?
- צ. זמיר: הבאתי אתי שני עוזרים; ואבקש, אם אפשר להזמין ל פנימה. הבאנו אתנו א כמה ארגזים עם חומר.
- יו"ר ש. אגרנט: מותר לך להכניס (צ. זמיר מזמין את עוזריו - פרדי עיני ושביט להיכנס לישיבה.)
- ש. אגרנט: מה שמך המלא?
- צ. זמיר: צבי זמיר.
- ש. אגרנט: מה החוץ שלך?
- צ. זמיר: ראש-המוסד למודיעין ותפקידים מיוחדים.
- ש. אגרנט: מי בא אחרך?
- צ. זמיר: שבחאי שביט ופרדיעני.
- ש. אגרנט: אחת מזהיר בהן-צדק שתאמר את האמת?
- צ. זמיר: אני מזהיר.
- ש. אגרנט: אחת ראש המוסד למודיעין ותפקידים מיוחדים, האם זה המוסד לבטחון כללי?
- צ. זמיר: לא. זה המוסד למודיעין ותפקידים מיוחדים; להכדיה משרות-הבטחון הכללי.
- ש. אגרנט: אני מבין.
- מי מסנה אותך?
- צ. זמיר: ראש-הממשלה.
- ש. אגרנט: מה היו תפקידיך בעבר, אם יכול אחת לספר לנו על כך בקיצור?
- צ. זמיר: שרתתי בפלמ"ח, בצעירותי והייתי בצה"ל, עד לתפקידי זה, בתפקידים שונים.
- ש. אגרנט: אילו תפקידים?
- צ. זמיר: הייתי מנ"ד ואחר-כך עסקתי בהדרכה, הייתי אלוף פיקוד דרום וראש מחלקת הדרכה בצבא ואחר-כך נספח צה"ל וראש משלחת הבטחון באנגליה, במשך שנתיים, עד שנת 1968. ובשנה זו באר למוסד, ומאז אני משרח בו.

00200

או שאתה רוצה להגדיר זאת אחרת? אולי תגדיר זאת, שזה המסמך הידוע לך?

צ. זמיר: עד כמה שידוע לי - זה המסמך האחרון.

ש. אגרנט: מה ההמלצות?

צ. זמיר: המסמך קובע שכתוך קהילתי הסודיעין ישנם שני גורמים, (אני מתייחס

לשאלה הרלבנטית לדיוני ועדה זו) שסמפלים באיסוף מודיעין.

גורם אחד הוא אגף מודיעין במטה הכללי, שמה שמיחד אותו באיסוף זה איסוף שבעיקרו נעשה

בארץ, והגוף השני עוסק באיסוף מודיעין זה המוסד, שאני עומד כראשו, ומה שמיחד

אותו, שהוא ~~אגף מודיעין~~ = עוסק באיסוף, שבעיקרו נעשה בחו"ל.

אני רוצה לומר, שבחיים - לעקרונות אלה היו קצה יוצאים מן הכלל,

שאינם פוגעים בכל לנסמלם אלה שנשמרו.

הדבר שיש לציין כאן הוא שיש שני גורמים במדינת-ישראל, שעושים הערכת

המידע: גורם אחד באגף המודיעין במטכ"ל, וגורם שני - מחלקת החקר של משרד-החוץ.

ישנה הבחנה בין דברים אלה, כיצד הם משתלבים, כאשר מצויין כאן כהערה

באחד הסעיפים, שאף כי ראש המוסד אינו בנוי כדי לתת הערכות - יכול להיות שהוא יכול

להוסיף ~~משהו~~ = הערכות משלו.

אקרא בפניכם את הנוסח כלשונו: בסעיף 14 ~~כאמ"נ~~ הנוגע למחקר

והערכות, שם הדגשנו בהערכות-יסוד שרצוי שראש-הממשלה תקבל הערכות מדיניות לא מספור

אחד כלבר. לכן ממליצה הועדה לכחון את האפשרות לחזק את מחלקת החקר במשרד החוץ,

שתהיה מסוגלת להגיש הערכות מדיניות בלתי-תלויות הן בנושא המזרח התיכון והן

בנושאים מדעניים אחרים, כפי שהידרש.

לראש המחלקה יש לתת מעמד חשוב מבחינת אישיותו ודרגתו ולהבטיח

חבר-עובדים קבוע במחלקה.

ש. אגרנט: איזו מחלקה?

י. ידין: מחלקת החקר במשרד החוץ.

צ. זמיר: סעיף 15 אומר כך: בחיזוק מחלקת החקר ייווצר איזון מסויים להערכות

בשחוניות ומדיניות המבוצעות כיום כמעט בלעדית על-ידי מחלקת המחקר

באמ"נ.

אף המשך קידמה של המוסד למודיעין, כאשר בידי ממשל לאיסוף חשאי

המאפשר במידה-מה קבלת הערכה, אם כי מוגבל בערכה.

ש. אגרנט: חזור בבקשה על פסוק זה.

00201

צ. זמיר: הסייפא של סעיף 15 אומרת: "אף המשך קיומו של המוסד למודיעין, כאשר בידיו מכשירי איסוף חשאי, מאפשר כמידת-מה הצגת הערכה, אם כי מוגבלת בערכה". כלומר - המוסד בעיקרו, או לפי הגדרת המפקידו הוא מוסד איסופי בקשר לצרכי נושא איסוף מידע. הוא מבצע נגשא איסוף מידע באמצעות מערכה מגעים שלו בלג"ל, גם עם סוכנים וגם עם מבצעים טכניים, כלומר: עם האזנה למערכות שונות וגם עם קיום מגע עם שרותים ירודותיים.

מפקידו להעמיד את המידע הזה לרשות הגורמים העוסקים בהערכת המידע. וכפי שכתוב כאן - לראש המוסד, או למוסד שמורה האפשרות להחייחם לנושא המידע כגורם בעצמות הערכה מוגבלת, ואני מניח שזה בא משום שראש-המוסד אינו מקבל את כל המידע אלא א חלק ממנו בלבד. ומסילא הערכתו אינה יכולה להיות שלמה.

ש. אגרנט: כגורם הערכה מוגבל?

צ. זמיר: כגורם הערכה שיכולת הערכתו מוגבלת.

י. ידין: זה חלק של ניתוח בקשר לאגף המחקר. יש כאן סעיף שמפביר את הספח; המכנה הכולל של קהיליח המודיעין ומפקיד כל אחד מהם - לא הניתוח

אלא מה ההפלצות?

צ. זמיר: לא כמפורט. בעצם זה אומר כך: אין משנים את הדברים, אלא מצביעים

על מה שצריך לשנות. אתן דוגמא: הצעתם שמחקר המטה יתרכז בשני

סקופות ולא יהיה בשלושה ויחירה מסויימת מאמ"נ תועברלמוסד. הצבעתם יותר על

השינויים ועסקתם בדברים היסודיים וסידרתם והגדרתם את החמונה כפי שהיתה.

אבל אין הגדרה מדוייקת מה עושה חיל מודיעין ומשרד החוץ. אני לא מצאתי זאת

כחומר הזה.

ש. אגרנט: תביש לנו את המסמך הזה.

צ. זמיר: בבקשה. (מביש את המסמך לידי י. ידין)

י. ידין: אני מבקש שתבדוק וחביא לנו לבדיקה, אם בעקבות מסמך זה יצא או

לא יצא מטעם ראש-הממשלה מסמך בו מחלישים מה מדברים אלה מקבלים ומה

לא מקבלים והייתי רוצה שהודעה זו תימסר אחר בדיקה מוחלטת בכל המסמכים שישיגם בעניין

זה ברשותכם.

ישיבה ה' (לפני הצהריים).
29.11.73.

י. נבנצאל: מה היה הרקע ההסטורי לכל זה? אני שואל זאת כדי להבין כמה דברים

על מה שהיה קודם לכן.

י. יריין: אני צריך לקרוא זאת כדי להיזכר.

י. נבנצאל: את זה חעשה כבר בחסקידך כארכיאולוג...

י. יריין: אני חיפשתי את המסמך הזה.

ש. אגרנט: אתה זקוק למסמך עכשיו?

צ. זמיר: לא, הוא יכול להישאר כאן. אני חייב להשיב תשובה לעוד שאלה אחת

והיא: **פפצא** כיוון שאחרייתי היתה בנושא האיסוף, אני חייב להשיב

תשובה מה עשיתי ואיך הבינתי תפקידי בענין ההערכה באותו פתח שניתן לי בנוסח זה.

השיטה שנהגתי בה היא באותן ישיבות שהשתתפתי בהן וקשה היה לי מאד להביא אינפורמציה

לישיבות שהשתתפתי בהן, כיהישיבות הללו התקיימו במקומות אחרים והרישום לא נמצא

בידי, פרט לוועדה חו"כ, שהפרטיכלים שלה בידי.

אני הבעתי דעתי במקומות שונים, במרוצת השנים בהן מלאתי תפקידי

ואסרתי הערכתי שהסתמכה על הערכה קבוצה חברים כמוסד, שבעזרתם היינו מבששים דעה,

על-יסוד המידע שהיה בידינו ומתוך החוסר שהצטבר אצלנו. אחר-כך נהגתי להעביר חומר

למי שכינינו "תפוצה גבוהה" - חומר-גלם ולא מעוכד, אלא בעיקרו חומר-גלם, כי קרה

אולי שבאיזה שהוא מקום ובאיזה ענין שהוא עשיתי סינטיזה, אבל זה בבחינת יצא מן

הכלל. בעיקרו היה זה חומר-גלם, כלומר: מידע שאני צברתי וסברתי שיש טעם

שיגיע לידיעה ראש-הממשלה ושר הבטחון, שהם היו קבועים בתפוצה הגבוהה, כדי שיקראו

את חומר-הגלם ישירות.

ח. לסקוב: ומשרד החוץ - לא?

צ. זמיר: גם משרד החוץ ואומר על משרד החוץ משהו, כי זה היה שם באופן קצת

שונה. ידעתי שלשכת ראש-הממשלה, לפי שיקלוי ראש-הממשלה או עוזריה

- מעבירה את החומר בשלמותו או חלקים ממנו לידיעת שרים נוספים, כדי לעודד סקרנות

או חשומת-לב וכד'.

ש. אגרנט: בצורתו א כפי שנחקבל?

צ. זמיר: **אפא** בצורתו, כפי שנחקבל.

אני רוצה להעיר שתקפדתי בזה, כי בסך הכל אני חושב שכדי לקבל הערכה

- צריך לקרוא את חומר-הגלם כולו והמוסד לא היה בנוי כדי לעשות הערכה ומסילא לא

ראיתי את עצמי חפסי לחוות דעתי, אלא בהרכב אחר, כאשר דעתי אינה היחידה הקובעת.

חומר הגלם וידיעות העברתי. ראש אמ"נ הזכיר לכם אתפול מקור [] , או יש []

מקורות אחרים []

[] , אותם לא הפצתי [] אלא [] לידיעה גורמי התפוצה כלכד, אלא חשבתי שטוב

שראש-הממשלה ושר הבטחון יקראו את החומר בנוסף לראש אמ"נ. וידעתי שגם כמה שרים

אמצאם קוראים בחומר זה, כדי להביא את הורבים לדיון, אם רוצים, כמקומות אחרים.

התייחסתי גם לחומר זה והערכתי אותו כפגישות שהיו לי, שזמנתי

אליהן או פגישות רגילות שלי עם ראש-הממשלה.

ש. אגרנט: ש-אמצאם [] כדוגמא אחת מביא ידיעות [] .

ז. זמיר: הכאתי אתי אוסף של ידיעות שהפצתי לרמה גבוהה.

י. נכנצאל: להערכה שהזכרת: אצא-אצא אני מחאר לי שיש שני סובגים לענין ההערכה:

האחד - סיב החומר מכחינת שהיטנדו וסומחיוחו וסיב המקורות של המקור,

מצד אחד, והערכה של משמעות הענינים לגבי רקע כללי, יחד עם ידיעות אחרות וכו'.

הדבר הראשון שייך עוד לתפקידך?

ז. זמיר: אנו מכחינים בעבודה שלנו בין הערכת המקור, הערכת הידיעה והערכת

המידע כולו.

[] . נהגנו במסד לקיים ועדה, שתפקידה היה א

להעריך את המקור אחר כמעט כל פגישה שקיימנו אתו ויותר מזה.

ש. אגרנט: אחר מה?

ז. זמיר: כמעט אחרי כל פגישה אתו.

י. ידן: לפני בעיות אלה, אני רוצה - היות והתחלנו בזה, אבל לא כדקנו

אח הענין כפי שעשינו שלשום - להבין את הסדר, אני רוצה לשאול

שחי שאלה, ברשותכם.

אני מתחיל לזכור שהיו עוד בעיות פרסונליות ואחרות, בזמנו. הקראת

בפנינו סעיף שהקראת ואני אקרא שני סעיפים אחרים כדי לקבל תשובה, האם דברים אלה

בוצעו ומה הסב הקיים היום.

הסעיף הראשון של וצא המלצות הועדה הוא כזה: "חייבת להיות ביד

ראש-הממשלה חמונה מלאה על כלל פעולות השרותים החשאיים במדינה, דהיינו: חכניות

עבודתם המשותפת, חכנון לפעולות בעחיד וכיוצא בזה".

אני רוצה לקבל תשובות על כך.

ש. אגרנט: אני רוצה שלא תנהלו פרטיכלים משלכם כאן (פונה אל מר עיני ומר שביט)

צ. זמיר: הם רושמים את השאלות לגבי החומר שאני מחקש להמציא לכם.

ש. אגרנט: בסדר.

צ. זמיר: תשובה חלקית שאני משיב עכשיו היא שתפקידים אלה כפי שמוגדרים

הם מבחינת תפקיד המפקד היועץ, שיהיה נוכח בכל ישיבות ראש-

הממשלה עם מישהו מקהילת המודיעין - תפקיד זה לא מתקיים, כי בישיבותי עם ראש-

הממשלה לא נוכח איש כזה ואין פונקציה כזאת. איני סביר נוכחות של מישהו כזה

בישיבות של חברי מקהילת המודיעין, אבל במידה שיש חומר כזה אצלנו (ואני מפקפק

בזה) וכאשר נכנסתי לתפקיד היפשהי ולא מצאתי כזה.

י. יריין: אני סודה לך מאד.

ש. אגרנט: חמשיך בבקשה.

צ. זמיר: אמרתי בהקשר לשאלה על הערכת האישי, הידיעה המסויימת והמידע

בכלל, שהמוסד יכול וצריך בתוקף תפקידו להעריך את המקור והמידע

המסויים, כי הוא מקיים את המגע עם המקור. הוא מתרשם מהצורה בה המקור, יהיה מי

שהיה, סוטר דבור. המוסד אינו יכול להעריך את המידע, כי הערכת-המידע פירושה

השוואת מידע קונקרטי זה עם אחר. אבל הוא עשה זאת חלקית על-יסוד ידיעה כללית

שלו.

נדמה לי שכל המידע שמופץ על-ידי אמ"נ - אני הייתי רואה אותו, לא

כל המוסד אבל למעצמם לפחות אני; וחברים נוספים במוסד ראו אותו גם הם.

לא את חומר הגלם כולו ראיתי, אבל את החומר המוערך. אם ראש אמ"נ קיבל ידיעה

מקור אלקטרוני מסויים ועל-יסודו חומר מודיעין, לא ידיעה, אלא מודיעין - את

המודיעין קבלתי. לפעמים הייתי מקבל גם את חומר הגלם. אם היה פתיח לפי הערכת

חפוצה כאמ"נ כחשוב למוסד כידיעה - קבלנו זאת. אבל בעוד שהמוסד - את כל הידיעות

שלו הפיץ לפי לוח-חפוצה שאני מציע להציג כפוצג בפניכם, שחדעו מה לוח החפוצה

של המידע של המוסד, וזו חפוצה חומר-גלם - הרי המוסד אינו נמצא בחפוצה חומר-

גלם של אמ"נ. אני רואה את כל ההערכות על כל המידע של אמ"נ.

איני יכול לומר שאני רואה את כל חומר הגלם של המוסד, אבל אני חושב

שאני רואה את כל הידיעות החשובות ואמנם רואה אני את כל הדברים הללו

- ה. לסקוב: אחה מקבל את ההערכות שעושה אמ"נ?
- צ. זמיר: אני חושב שכן, שמקבל אני את כולן. את זאת כדאי לשאול את ראש אמ"נ, כיחס לעבודתי - אני מקבל את כולן.
- י. נבנצאל: מה קרה מבחינת קואורדינציה של שרותים אלה בקהיליה.
- יש איזה שהוא סידור של קואורדינציה?
- צ. זמיר: יש קואורדינציה בקהילית המודיעין. האם ראש אמ"נ הסביר זאת?
- אני מוכן להסביר זאת טוב. בקהילית המודיעין העבודה הינה מערכת הקשורה בהטלת משימות שבעיקרן מוטלות על גורמי-האיסוף, גורמי המחקר יהיו מי שיהיו. אחן דוגמא: יש יחידה במוסד, שמפקדה לחימה אקטיבית במשרור. יחידה זו מטילה משימות איסוף על גורמי-איסוף באמ"נ. משום שהיא צריכה לקבל מידע, לעבד אותו מדיעות למודיעין ~~מלחמה~~ ולהשתמש במידע זה.
- משימות האיסוף בנושא המלחמה, שהוא נובע לדיון הבוקר - מוטל על מ המוסד על-ידי אמ"נ, בעיקרו. גורם המודיעין המחקרי המפעיל את המוסד הצורה מסודרת הוא אמ"נ. הוא מוצי מוצר שנקרא משימות-איסוף, מחלקת האיסוף באמ"נ.
- מ. לנדוי: על כך שמענו.
- צ. זמיר: הכאחי אחי חומר זאיני יודע אם אתם רוצים לשמוע על כך.
- ש. אגרנט: יש בידינו חזכרת כזאת.
- צ. זמיר: אני ממליץ לעיין בחזכרת הנקראת "מאמצי האיסוף לשנת 1973" שיצאה מטעם אמ"נ.
- י. נבנצאל: יש בין ראשי השרותים ראשון בין שרויים?
- צ. זמיר: התשובה המשוטה היא - לא.
- ה. לסקוב: מה שהיה פעם - לא קיים, כלומר: קראש המוסד הוא הראשון בין שרויים?
- צ. זמיר: עד כמה שידוע לי - אף פעם לא היה כך.
- י. נבנצאל: עד כמה שידוע לי אגש הש"ב היה פעם הראשון בין שרויים.
- י. ירין: אם זה בוצע לפי הועדה שלנו - היתה שם סיסואציה אחת להפרדה, היות ובמה ששייך לישיבה, הסעיף הקובע הוא סעיף 21 לבכי היועץ: לפי המלצתנו יהיו שלושת שרותי המודיעין החיוניים - אמ"נ, המוסד ושכ"כ. החיארם ביניהם יהיה כועדת קבע של ראשי השרותים, שתחכנס לעמים מזומנות כפי שתקבע בעצמה, או כפי שיקבע ראש-הממשלה.

חברי המפקח הקבע של הועדה יהיו ראש אגף מודיעין, ראש המוסד ל
למודיעין וראש שב"כ. ישאית ועדה זו לשתף בישיבותיה את ראש מחלקת התקר במשרד
החוץ, את סנכ"ל משרד החוץ ואת המפקח הכללי של המסורה.
סעיף 23: יו"ר ועדת ראשי השרותים יהיה אחד מראשי שלושת השרותים
בחורנות שיקבעו כעצמם.

אולי כדאי שנקבע עכשיו את שאלת נבנצאל בצורה אחרת: כי אנו
חוברים לבעיות היסוד: האם יש ישיבות קבע של ראשי השרותים האלה ושם היושב ראש
הוא מדי פעם בפעם מישהו אחר, בהתאם לתורנויות.
צ. זמיר: התשובה חיובית. הועדה מתכנסת בכל שבועיים בראשותי. (כראשות
ראש המוסד), כאשר ראש-המוסד בארץ וכאשר אינו בארץ - וזה קורה
לקדם מזומנות היא מתכנסת בראשות ראש אמ"נ או ראש שב"כ. ועדה זו - הפקידה,
יעודה הוא אינפורמטיבי. זו פדרציה של חברים שווים.

י. ידין: סלך לילרבע.

ש. אגרנט: מי משתתף בה?

צ. זמיר: תאמאאמאצא ישיבה זו מחקימה על-ידי ראשי-המוסדות, סגניהם ואם הם
לא יכולים לבוא - נציגיהם, והם - ראש המוסד, ראש אמ"נ וראש שב"כ,
המפקח הכללי של המסורה, ראש מחלקת משפטים - המזרח התיכון של משרד החוץ (שהוא מסונה
על אגף החקר) ראש סנכ"ל משרד הבטחון, ומנכ"ל משרד החוץ.

י. ידין: היו"ר הוא ראש-המוסד.

צ. זמיר: נדמה לי שגם לפני כואי היו"ר היה מאיר עמית, אבל כך זה היה.

ש. אגרנט: אם אחד מאלה נעדר - בא במקומו סגנו או נציגו.

צ. זמיר: כן. מטרת הפורום הזה היא לשמור על ההרכב הזה, שהוא לאו דוקא כזה

שמאפשר דיון פתוח בנושא המודיעין המפורטים, אלא לשמור אותו

מחמנת העניינים. מדי פעם היו בישיבות בעיות חיוניות ואתן דוגמא: מדיניותנו בענייני
החזרה ערבים לגדה המערבית. שיגור סוכנים, דברים הקשורים למסורה ולמשרד החוץ,
למוסד או לאמ"נ. הגוף הזה אינו מייצר מודיעין. לא זה היעוד שלו.

ס. לנדוי: האם אי-פעם עמדעל סדר היום של גוף זה שאלה של פרוץ מלחמה?

צ. זמיר: כגוף זה ראש אמ"נ, בחוקף הפקידו, והוא היחיד, היה נותן הערכת-

מודיעין, לפי הנחתו, לארועים הקשורים בעתיד הקרוב והיה מצביע גם

על התפתחויות. הפורום היה מציג בפניו שאלות והתשובות של ראש אמ"נ היו כדרך

00203

כלל השוכות כלליות שהבטיחו אוריינסציה, ידיעה פחות או יותר של הכעיות שישנן, כדי שמנכ"ל משרד החוץ ידע איך סבב ההתפתחות במישור הפרויני. זה לא היה פורום הערכתי

ה. לסקוב: הופצו נושאים לדיון? היה סיכום של דיון? היה פרטיכל?

ז. זמיר: לא. היה לה אופי קבוע אחד כאשר היינו עוברים סביב השולחן וכל

אחד מהמשתתפים ליד השולחן היה מוסר אינפורמציה. כאשר אחד מהמשתתפים

רצה להעלות נושא לדיון הנוגע לוועדה - היה מפיץ על כך נייר, לדוגמא: כולנו

יחד פ בעלים של גוף שנקרא ח"ל. זה גורם העוסק בקשר לחו"ל. כאשר הייתה

מחעורת בעיה הקשורה לח"ל או בעיה הקציק, ארגון - זה פורום שהיה דן בה. הוא

היה אינפורמטיבי ולא הערכתי. לגורמים שישבו סביב השולחן אין שום נחון להוכח

או להשתתף באופן אינסליגנטי בהערכה, כי לא מופץ אליהם חומר הגלם - מלבד כל אחד

היודע את החומר שהוא שלו.

י. נכנצאל: היו ישיבות בחודש האחרון לפני פרוץ המלחמה?

ז. זמיר: בהחלט.

י. נכנצאל: כמה דנו?

ז. זמיר: יש פרטיכלים לישיבות אלה.

ט. לנדוי: השכנו שאין.

ז. זמיר: יש פרטיכל. מזכיר הועדה היה רושם פרטיכל ומפיץ אותו בין חברי

הועדה. (המזכיר הוא פרדי עיני). זו לא הייתה הערכת-מצב.

ט. לנחוי: אפשר לקבל פרטיכלים של ישיבות החודש האחרון?

ה. לסקוב: חודש לפני פרוץ המלחמה.

ט. לנדוי: ספטמבר אוקטובר, עד פרוץ המלחמה.

ז. זמיר: כן. זה מופץ לכל חברי הועדה.

י. נכנצאל: הפרטיכל?

ז. זמיר: זה לא פרטיכל אלא סיכום. פרדי עיני רושם סיכום הדברים שנאמרו.

זו תמצית הדברים והיא מאד תמציתית. נמציא לכם את הסיכומים של

החודש האחרון או של שתי הישיבות האחרונות, עד פרוץ המלחמה.

ט. אגרנט: יש לך את זה כאן?

ז. זמיר: לא, אבל אעביר לכם זאת.

00209

- י. נכנצאל: ישיבה יוצאה מן הכלל לא היתה.
- צ. זמיר: עד כמה שידוע לי - לא, כאשר נעדרו מהפורום יותר משני אנשים - היו מנסלים את הישיבה.
- פרדי עיני: לפני המלחמה בוטלה ישיבה במקרה מסויים, כי לא הופיעו חברים, שלושה חברים.
- ש. אגרנט: תמצאו לנו מה היה בה חדשיים לפני פרוץ המלחמה.
- צ. זמיר: בסדר.
- אני חוזר לשאלה בנושא הקבנטסג הקואורדינציה, כפי שאמרתי, כמה שנוגע למוסד - המשימות מוטלות דה-פקטו בעיקר על ידי אמ"נ. אני לא זוכר ולא עברנו על החיק הזה, אבל איני זוכר אם קבלנו חומר דומה בערכו, (זאת ודאי שלא) אבל אם בכלל קבלנו חומר מגורם סחרי נוסף, שהוא צרכן של המוסד לידיעות.
- ש. אגרנט: לא הבינתי. קצת קבלתם חומר מגורם נוסף?
- צ. זמיר: עבודת המודיעין היא מעגל שבו, לגבי המוסד כגורף-איסוף - לענין המלחמה צריכים היינו, על פי נייר ידיון-שרף לקבל דרישות לפחות משני גורמים: אמ"נ ומשרד החוץ. אף כי תראו לפי לוח התפוצה שנתיי לכס, שהגורמים שקבלו ידיעות מהמוסד - מספיק גדול יותר. מעשיה קבלנו חומר כזה מאמ"נ שהטיל עלינו משימות וצריך לבדוק באיזו מידה המוסד מילאן; המשימות שביקש אמ"נ להטיל עלינו - באיזו מידה נתמלאו.
- לא זכור לי שקבלנו חומר בהיר, מקיף כדומה לזה שאיזה שהוא גורם
- אחר.
- פ. לנדוי: כלומר, הזמנה איסוף.
- ה. לסקוב: מה יכול היה להגיש מלבד תקר?
- צ. זמיר: היה חקר במשרד החוץ.
- ש. אגרנט: לא קבלתם ממשרד החוץ?
- צ. זמיר: עד כמה שזכור לי - לא.
- י. נכנצאל: אחס יכולים לקבל גם דרישות מלמעלה, משר הבטחון, הרמטכ"ל, רה"מ?
- צ. זמיר: כהחלט. פרט למשימות אלה, שהן משימות שרותיות, יש תפוצה ותגובה ירפה יומית בינינו, הגורם האזסף והגורם המקבל, שמתאם - שמגיב על החומר. אתן דוגמא: פגשנו סוכן שנחן חומר של ידיעות, הגורם המתחקר, החוקר - לוקח אותן ומשווה עם מה שהוא ידוע וזה באופן טבעי מעורר אצלו סדרת שאלות. הוא מחזיר אלינו את השאלה ויש צינור-עבודה כזה, שהוא יום-יומי, ושעה שעה קיים הוא בין המוסד,

00210

אמ"נ ושכ"כ ובין הצרכנים שלנו שמגיבים על כל ידיעה. הם נותנים גם הערכה על כל ידיעה כזאת. זה יוצא מאתנו לגורם המספל. כאשר בידינו שפגנת שמורה הזכות לשנות ולהחאים את הידיעה לסוכן. אתן דוגמא: יכול הגורם החוקר, ככתבת--

בחגובה לידיעה מסוימת להציג שאלה, שאנחנו לסוכן זה איננו יכולים להציגה, []

[] על כן, יש שילוב יום-יומי כדי שלא תקבלו רושם, שזה נעשה אחת

לחצי-שנה, בין החלקים השונים - הגורם המחקר והאוסף, לבבב לאו דוקא לבבי הידיעות בכללן, אלא לבבי כל נקודה ונקודה. וכפי שאמרחי, לבבי מקורות מיוחדים,

כתחום האחריות שלי או של המוסד. קיימנו ריונים על סוכנים מסוימים []

[] , כאשר נחקלנו באוכייקס זה, שהוא מיוחד במינו מהרכה בחינות - היחה ועדה

שהיחה מורכבת כפי שקראנו לעצמנו - משלושה ראשים - וחפקידם היה להוכיח שהוא

סוכן כפול והם הלכו ועברו ושכנעו את כולם והציעו דעה ועל ענין זה ישכנו אחר-

כך פעמים נוספות, כולל גורמי-הערכה באמ"נ, כדי לבדוק את סיכו של מקור זה.

הנושא שנקרא הערכת-מקורות, גם הוא חלק קבוע במחזור העבודה

המדינית ופוריעינית וכל אחד מהסוכנים, אנו נמצאים לבביו כל הימים במצב של בב

בדיקה והערכה של מהימנותו.

אתה מעריך אותו על-יסוד היכרות אישית, המידע שהוא סוסר וההתנהגות

שלו בב וכל זה מוכרח להחקר ולהיכדק באופן משולב.

אם אין שאלות מפורטות יותר לענין תהליך העבודה - אפסיק כאן.

ש. אגרנט: הפסיק כאן.

י. נכנצאל: דובר על ספציפיקציה מסוימת של המקורות. מצד שני אני סבין

מתוך דבריו וצריך להיות כך, שההערכה אינה סטטית, אלא כל הזמן

היא עצמה נושא לחשבון-נפש ובדיקה. במה זה מתבטא? האם בינתיים סימון זה נשאר

קבוע?

ז. זמיר: לא. מה שמאדטבעי, שסוכן מתחיל כמי שנקרא בלתי-ידוע. אחר-כך

הוא זוכה להערכה וצריך להבדיל בין הערכת הסוכן והערכת הידיעה שספר.

יכול להיות סוכן טוב מאד, שמסיבות פרטיות שלו, הוא לא רוצה לא להשיב על שאלה

שנשאל בגלל שיקולים של כסף ולא רוצה להוכיח גם שאינו יודע. אלה בעיות מורכבות

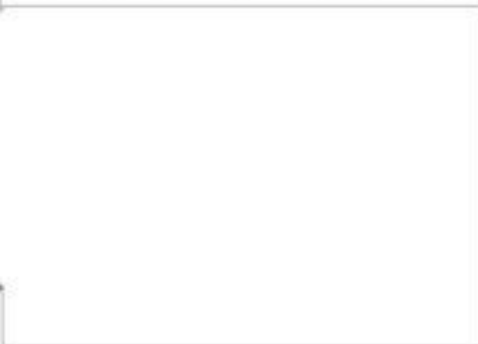
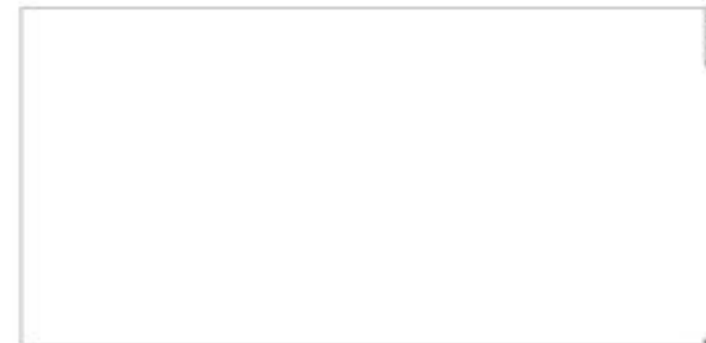
פסיכולוגיות, שלא ארחיב עליהן את הדיבור. ואם שואלים אותו שאלות שאינן כתחום

ידיעתו, והוא משיב עליהן - עלב ידיעה זו יכולה להיות לא טובה ולא מוסמכת,

ישיבה ה' לפני-הצהרים.

צ. זמיר:

אף כי לסוג ידיעות אחר הוא טוב.

לכן, מראש ידענו שתפקידנו לא לשאול אותן שאלות

כאלה. וזאת, כדי לא להביא סוכן כזה לסכב, בו יישקר לנו ונעבור על כך לסדר היום.

לכן, יש לנו - בין גורמי ההפעלה - שיקול כזה גם כן. ומקור זה יכול

להיות יוצא מן הכלל בחתום בו הוא יודע. יש דברים שאיננו יודע ובוה לא צריך לפנות

אליו. אם תרצו - אוכל לקרוא בפניכם את הרשימה הזאת.

אין צורך בזה.

התכוונתי לדבר אחר. אתמול דובר במשך כמה שעות על עניין [redacted] עד כמה

ש-אגרנט:
אחראי
י. נכנס ל:

שזכר אני - תפונות שהיו קשורות במחשבה שאולי הוא פחות נאמן וכ' -

לא שאגב השתקפו כמה שנמסר לנו אתמול.

ש. אגרנט: נעבור אולי על נושא זה [redacted]. אני חושב שכדאי שתתיחס עכשיו

לנושא הספציפי בו דניס אנו עתה, כאשר אנו מבינים באופן כללי -

מה המבנה של המוסד ואיך הוא פועל. אולי נחזור עוד לנושא זה אחר-כך, אבל עכשיו

תיבטל לעניין. המידע שהיה ברשותך לפי הסדר שתקבע לעצמך, לנושא של סעיף בא אחד,

הספציפי.

צ. זמיר: אני מוכרח לומר שכיוון שאני אחרי על אספקה של חלק מהמידע - אין

לי ספק שאני מבטחי. אינני משחרר את עצמי מהעובדה, שיש לי דעה

אישיה בנידון, ואם כי משוכנע אני שתקחו זאת בחשבון - הרי מחובתי לומר זאת.

אני משוכנע שהיה לנו מספיק מידע כדי להעריך, קודם-כל, שמלחמה היא

בלתי-נמנעת, וה"טראן" הוא "טראן" של מלחמה.

ח. לסקוב: אלה שני דברים שונים. המלחמה הבלתי-נמנעת זה דבר אחר, וה"טראן"

ח. לסקוב:

זה דבר אחר, שהכיוון הוא כיוון לקראת מלחמה.

ז. זמיר אדייק יותר: בהערכה שבנדלן לא יהיה שינוי בעמדות המדיניות

שלנדלן - הכיוון הוא לשימוש בנשק במקביל לפעילות מדינית.

זו מסגרת זמינה צריך לעשות הערכות בפני ועדה ח"כ בנושא זה,

כי זה לא חפזי. אבל באחת הפעמים הייתי בוועדה ח"כ ולפי בקשת יו"ר הועדה -

נחבקתי להתייחס לנושא זה. נדמה לי שיש סטנוגרמה של הישיבה הזאת, אמרתי שם

פחות או יותר את הדברים שאני אומר היום.

ח. לסקוב: באיזה תאריך?

פ. עיני: בסוף פברואר 1973.

ז. זמיר: הכיוון כפי שעשינו אותו בהחלט לחומר.

זה לימד אותנו שבנדלן הממצאים המדיניים שעשו ארצות-ערב, הן ראוי

את השימוש בצבא במלחמה כחלק חשוב בתפיסה האסטרטגית שלהם.

אפנה חשובה לבכם לשני ניירות יוצאים מן הכלל. אני מציע לכם

לקרוא אותם במקור.

שני שעשו לי בשעתם רושם, אינני משוכנע, וכיוון שאין לנו גורם מחקרי במסוד, היה לי קשה מאד להכין חומר, אבל אומר בשפה שאינה משתמעת לשתי פנים, שיש הרבה חומר המצביע על הסטטמנט ובמידה שלא יהיה שינוי - אנדיר אותו וגם ענין השינוי אינו ארטילאי, ואז מלחמה היא בלתי-נמנעת, זה דבר אחד.

דבר שני שאני רוצה לומר: -

ש. אגרנט: שני מסמכים אלה עשו עליך רושם מיוחד?

צ. זמיר: כן. בין היחר לקחתי את המסמכים המבטאים זאת והם יותר דקים, בנוסף על כך.

ח. לסקוב: אחת אומר ששני אלה עשו עליך רושם בהגדרת הנתונים, כפי שנתח אוהם.

האם כל פעם שקרה איזה ארוע במדינות ערב או בריה"מ, מסמכים אלה עלו

שוב בראשך? האם הרושם הזה הוא שאתה חי אחר כל הזמן?

צ. זמיר: השיטה שהיתה בדרך כלל, ואני אומר זאת, כי אני חושב שזה נכון לגבי

רוב רובם של המקרים ואיני נזכר באף מקרה שלא עשיתי כך, אבל יכול

לחזה שקרה מקרה אחד כזה] אני נוהג, אחר שקראתי חומר זה עם צוות חברים, היושב

במסוד ומעריכים את החומר, וכיוון שהייתי גם המפעיל של - לקחתי את החומר הזה -

ש. אגרנט: שני המסמכים הגיעו דרך ?

צ. זמיר: כן. כיוון שהייתי הולך עם חומר זה לראש-הממשלה והייתי אומר מה דעתי

בנושא הנדון, היו גם מקרים שהייתי משותף על כך עם אנשים נוספים.

אני נזכר בפעם אחת, - אבל מציע שנבחן מהצד השני,

אבל פעם בדיון אחד אזל שר הבטחון החייחתי לנושא החומר המסויים, שהיה קשור גם

במגישה שלי עם , וגם בחומר שהובא לנושא המלחמה.

ס. לנדוי: מתי היה הדבר?

צ. זמיר: ניסינו לעשות רקונסטרוקציה של לוח-זמנים.

מר פ. עיני: נדמה לי שהיה זה בסוף פברואר 1973.

צ. זמיר:

ובעקבות חומר זה - היו

דיונים שונים, שהשתתפתי בהם והכעתי דעתי.

ש. אגרנט:

היתה פגישה עם שר הבטחון? - מהי?

צ. זמיר:

לאזכור לי תאריך מסויים, זה היה בפברואר 1973, לפי הערכתנו.

מה שאני אומר, אני מציע לבחון זאת בדיוני-בוקר של שר הבטחון, שעסקו

בהערכת סגראמאמלאמאצ סיכויי-המלחמה. שם, באחד הדיונים, השתתפתי ויש התיחסות שלי

לזה.

ש. אגרנט:

מה היה שם?

צ. זמיר:דיון שהעריך את רצינות החומר של . ואחזור ואומר בהשבה לשאלהשל ר"א לסקוב, שהיה לנו מידע מספיק ולא רק , אלא גם מסקורות

אחרים, טובים מאד, שמהם אפשר היה להסיק שכמידה שלא יהיה שינוי - תהיה מלחמה.

עד כאן בענין המלחמה.

ש. לנדוי:

שינוי פוליטי מצדנו?

צ. זמיר:

שנוי פוליטי מצדנו, במידה שלא יבוא - תהיה מלחמה.

ש. אגרנט:לפני שאתה ממשיך: האם מותר לנו לדעת מי הוא אותו ?ש. לנדוי:נודע לנו שהוא צ. זמיר:

אני מבקש מאד, ונדמה לי שבכלל, בחוקף המינוי שלכם לקחתם עליכם עול

כבד מאד. יש לי כאן הרצאה סוכנה בנושא בטחון, אבל החלטתי לא לעסוק

בה, כי אני יודע שאתם מודעים לזה. אני מציע לא לבקש את השמות. אם תעמדו על כך -

אעב אני בהחלט מציע - -

ש. אגרנט:

נשקול זאת.

צ. זמיר:

צ. זמיר:

[] , ואז מחקלפים אנו כסו בצל.

על כן אני מציע לא לומר לכם זאת, אלא אם תעמדו על כך.

ש. אגרנט: אין לנו עקרונות מיוחדות המחייבים אותנו לדעת זאת, אלא השאלה היא

רק בכך, שעלינו לדעת זאת כדי שנוכל להעריך, במידה שזה ררוש לנו,

אח רצינות המקור. אבל לפי שעה נדחה החלטה זו.

צ. זמיר: אוסיף עוד דבר פשוט לענין מהימנות המקור. []

[]

ש. אגרנט: טוב.

ס. לנדוי: השאלה כשבילכם בגא, בוועדה הרשעים הזאת, האם הוא סוכן כפול או לאו.

מה הייתה הסקנה שלכם שם?

צ. זמיר: כאמור - ההליך זה הוא בלתי-פוסק. ברקנו זאת ככל פעם מחדש.

[]

פ. לנדוי:

מסקנה ברורה לא היתה, כפי שאני מכין.

צ. זמיר:

לא. בראשית, ולאחר הפגישה השלישית או הרביעית - בעיית הסלוח שלו

ירדה מעל הפרק והיא לא חזרה, לפי מיטב ידיעתי, עד היום הזה.

כוונתי לשאלת הכפילות - שמא הוא סוכן כפול או מעביר דיסאינפורמציה, שאלה זו לא

חזרה לפי מיטב ידיעתי עד היום. לפי דעתי היא אינה מעונה בדיוק, אני מעיד על

עצמי. אני חשוד כאן פעמיים - כמי שאחראי על המוסד וכמי שמפעיל אותו. גם

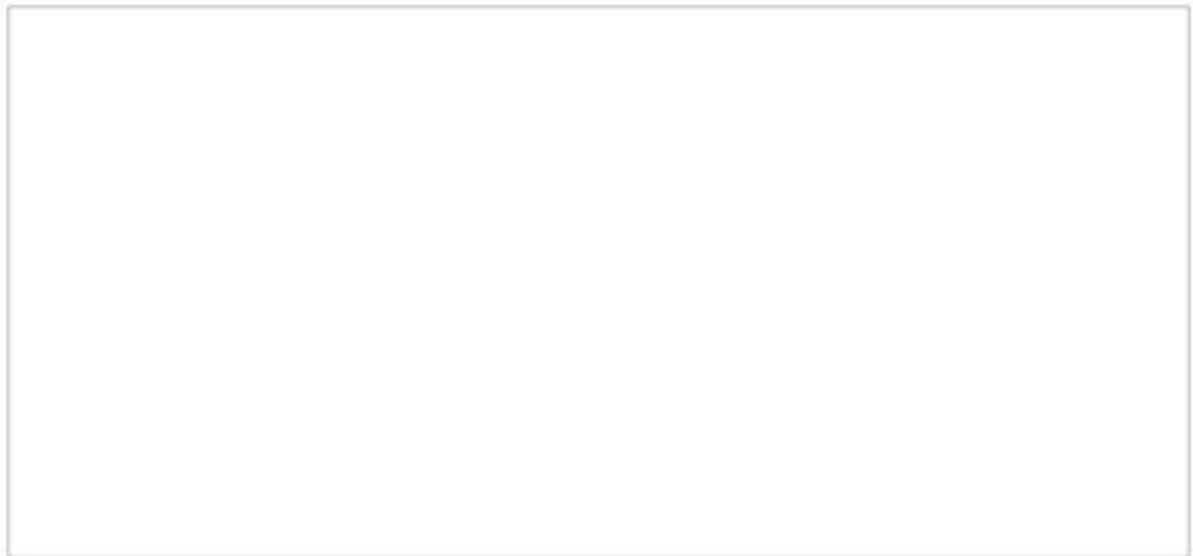
המפעילים - נוצר להם קשר באיזה מקום עם המופעלים.

ש. אגרנט:

במשך דנחם על כך אם הוא סוכן כפול או לא?

צ. זמיר:

-הגאלאורך כל הדרך. אבל איש לא העלה את הספק שמא אינו אוטנטי.

אך לא נחשודר ספק לגבי חוסר המסמכים שהמציא-גלב ואצלי

לא נחשודר ספק לגבי התשובות לשאלות שידעלהשיב עליהן. יש שאלות שלאידע להשיב עליהן

וזה ענין אחר.

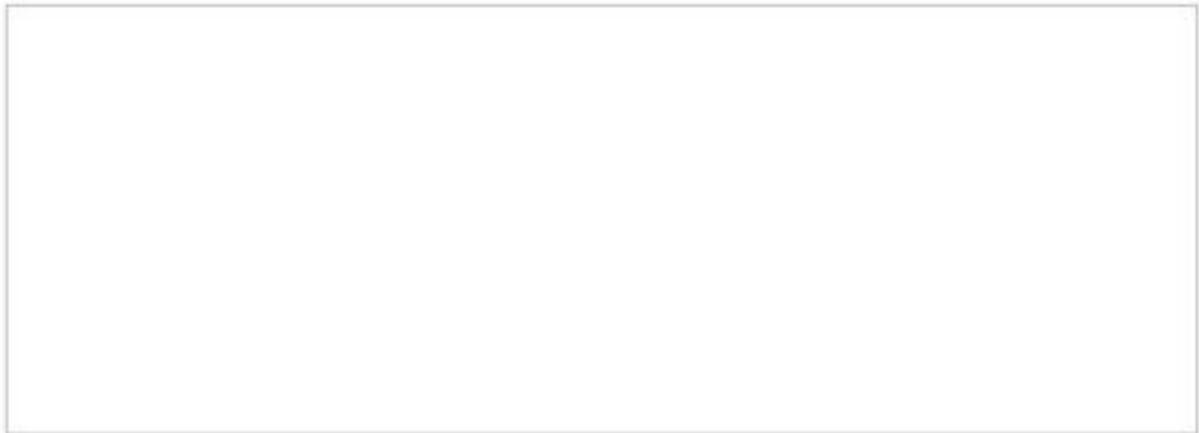
י. ידין: אחרוז למסמכים הללו, שני אלה שהצגת בפנינו, קראתי אותם עכשיו

ברפרוף מוחלט. לא ברור לי מדוע אתה חושב(היום) - אולי כן יוכל להיות

(לי ברור) - ומדוע יכולת לחשוב שאלה שני המסמכים המוכיחים שהמלחמה היא בלתי-

נמנעת,

אילו הבאתי זאת אז - כלומר - אילו הייתי איש-מחקר שנמצא כההליך

מסריים - המסקנה שלי היא שבצעם מה שהם חוששים הוא שאנו נחקר אותם. היכן יש כאן איזו אינדיקציה שהמלחמה בלתי-נמנעת בחודשים אלה של 3-1972?

צ. זמיר: אמרתי זאת וכנראה שקראתי זאת, שהאסטרטגיה המצרית לענין המלחמה שהיא ראתה את המלחמה, ואני מציע לכם לקרוא את כל החומר בענין זה. אני מוכן לעשות לכם בענין זה תמציות.

י. ירין: זה רצוי.

צ. זמיר: עשיתי כמה תמציות כאלה.

י. ירין: שאלתי הקונקרטיה ולא כללית: איננו יכולים לעסוק בפניות כלליות, אלא בעיות רגישות. היום היגשתי לנו שני מסמכים,

, כאינדיקטורים, שכבר בזמנו הם ציינו וצריך היה להבין מהם שמלחמה

בין מצרים וישראל היא בלתי-נמנעת. אני רוצה להבין מדוע אתה חושב שהתשובה לכך מצויה בחומר הזה? קראתי את החומר ולא התרשמתי כך. תסביר לי מדוע לא התרשמתי נכון.

צ. זמיר: אני רוצה להשיב.

ש. אברנט: יש לך תמצית או של המקומות שעליהם שמת את הדגש?

י. ירין: אני רוצה לשאול שאלה מסורתית.

ש. אברנט: אני מציע שאחרי ההפסקה - נחזור לשאלה זו.

י. ירין: על כן שאלתי מטודית. אני רוצה לדעת מדוע אלוף זמיר חושב, שהיה

למסמכים אלה, כאשר הגיעו לירינו, משקל בכך שלמדו שמלחמה היא בלתי-נמנעת

אני רוצה לדעת למה הוא חושב כך, כי חומר זה היה גם בידי אמ"נ אגמגמאגמא x וגופים אלה, שלא הגיעו לאותה מסקנה. א הוא רוצה לומר לנו, שאצלו, בשלב מסויים, כאשר הגיעו שני מסמכים אלה לידי - הוא ראה בזה אינדיקציה. אני רוצה להבין מדוע הוא חושב שהיה כחס הדבר הזה. האם השאלה אינה מוצדקת - אבטל אותה.

ש. אגרנט: השאלה ודאי מוצדקת, אלא אני מציע לתת לו אפשרות להסביר את

המקורות האלה אחרי הפסקה, וכינתיים נרפרף לעצמנו כחומר.

י. ירון: בסדר.

צ. זמיר: זו שאלה שצריך להתחיל בה. אני מסתפק בזה שאטען -

ש. אגרנט: אנו מעוניינים שחספר מה היתה הערכהך ומדוע היתה כזאת.

צ. זמיר: אמליץ בפניכם. לפי דעתי אין לכם פנוס מלקרוא את החומר כולו.

לקחתי חבר שהכין לי חומר, כדי להתכונן והינחתי שאצטרך להשיב חשובות

על שאלות. הוא עשה מין סינופסיס - מצרים-סוריה - כוונות אסטרטגיות וזה מתבסס על

חומר חלקי, כי איננו בנויים להכין זאת בשבוע. הוא נוחן את כל המידע והתאריכים

מהחומר שראה.

ש. אגרנט: השאלה כרגע היתה כיחס לשני נושאים אלה. חברי ביקש לדעת מה הדבר

בתוך המסמכים האלה, שלדעת מצביע על המסקנה, שאחה אמרת שהכרתי היה

להסיק אותה.

י. נבנצאל: אבקש לרשום שאלתי, שלדעתך המלחמה היתה בלתי-נמנעת - ומה היה

טווח הזמן שעליו חשבתי?

צ. זמיר: אחזור לכך.

ש. אגרנט: עוד שאלה שאני רוצה תשובה עליה: אנחנו התרשמנו אהמול מהעדות של

ראש אמ"נ, שהם הגיעו למסקנה אז, שלמרות חשיבותו וערכו של המידע של

מבחינה התרעתית - אי-אפשר היה לסמוך עליו.

הנסיון הוכיח שמבחינה התרעתית - אי-אפשר היה לסמוך עליו.

צ. זמיר: אני יכול לתוות תה אישית. אני חושב שבכלל - אי-אפשר לקבוע מכתש

מבחינה הערכתית לא רק על מקור אחד ולא רק על סוג מידע אחד. איננו

ישוכה ה' - לפני הצהרים.

ז. זמיר:

00210

עוסקים בסך הכל, אלא בסינסזה של ידיעות.

י. נכנצאל: הוא אמר בנוגע להערכה שני סוכנים מסויימים, הוא התיחס גם לזה, אם

מכחינה התרעהית היה ערך למידע שהגיע מהסוכנים האלה והוא קבע

מכחינה התרעהית שלמידע זה לא היה ערך.

ש. אגרנט: הם התריעו פעם אחת ושניה ושלישית.

ח. לסקוב: שמענו מראש אמ"נ שאי אפשר לקבוע ביחס לסוכן ומקור, אם הוא אמין

מכחינה התרעהית, לא כסו האייססס שהוא מביא.

י. ירין: ראש המוסד אמר, שאי אפשר לקבוע הערכה כוללת של גוף על-סמך עדות של

אחד, על זה לא מדברים וגם ראש אמ"נ לא דיבר על בעיה זו בנושא זה.

אלא כשיטחו הציג בפנינו מה טובי הידיעות השונות שהיו, הוא דן כאותו שלב ואותו

מקור - - באיזו מידה היה מהימן עבורו או עבור אנשיו מכחינה התרעהית והואהביא את כל הערכתו והיתה עובדה, ש היה נותן ^{מד} פעם בפעם הערכתו,

שביום זה וזה ושבוע זה וזה חפרוץ פלחמה. והראיה - שלא נתאמתו התאריכים.

לכן, הוא אמר: מכחינה השגה חומר - הוא היה מפרגה ראשונה, והערכסת

היחה שמכחינה התרעהית - מקור זה אינו מהימן.

ז. זמיר: כיוון שהוא הגורם המעריך - זו זכותו האכסופיציה. אני לא מקבל זאת.

אקרא בפניכם ידיעות של , שהוא עצמו אומר את הדברים.

ש. אגרנט: אם לא נוח לך לעשות על זה עכשיו - חשיב מאוחר יותר.

פ. לנדוי: אני מציע, שהעד ילך קצת כדרכו, כי יש לו דברים לומר, ואחר-כך -

נשאל שאלות, יש לי רושם שלא גפרת מה שהיה בדעתך לומר לנו.

ז. זמיר: נכון. כיוון שהשאלה נשאלה - התשובה הזאת אינה מקובלת עלי. איני פ-

מסכים - א. לגביו, ב. אני מראש כומר בכך שאפשר לבנות התרעה על יסוד

מקור או גורם אחד. וכאמור - יכול להיות שאני טועה טעות כפולה ומכופלת.

אני חושב שהיו לנו ספנים מספיקים לכך, שמלחמה היא בלתי-נמנעת

בנסיבות מוליטשות קיימות ולצורך זה אצביע על חלק מהמקורות שישנם כאן וברשותכם -

אביא בפניכם חלק ממקורות אלה. את העבודה הזאת עשנו במשך שבע בלבד, ואם תשאלו

אותי - אהיה מוכן להשיב.

00221

הלכנו לפי קריטריון מסויים. אספנו מקורות, שהם רלבנטיים לפי

הכנתנו לנושא שנקרא מצרים-סוריה - כוונות אסטרטגיות.

לקחנו אותם מקורות שמידת המהימנות שלהם סכיננוניח ומעלה והבאנו אותם.

תוך כדי עיון בחומר נהכרר שיש דברים שיש לנו אותם ולא מצאנום כרגע. אבל אני

יכול לומר, שאני חושב שזה יותר טוב והטוב ביותר שיכולנו לעשות, בעקבות זה - אם

חרצו לפשואל אחי שאלות - אשמח מאד ולפי דעתי - כדאי שאגיש להם לכת את הסינופסיס

הזה, **אם צל** שנלווה אליו מדריך לחומר - המציין מה יש לקרוא כדי להיווכח בדברים

וזן כהחלט עבודה חלקית. אבל איני יודע אם תוכלו לעשות במשימה שלכם עבודה שלמה
וזה סינופסיס של כוונות אסטרטגיות.

ש. אגרנט: הסינופסיס של כוונות אסטרטגיות?

ג. זמיר: חומר זה הוכן בשבילי עכשיו לצורך דיון זה.

כאשר לקחתי את החיק הזה אתמול לידי - ראיתי שאם אחחיל לקרוא זאת

אעמיס עליכם הרבה מאד חומר. לכן, אני מציע לכם לעיין בזה.

אם תזדקקו לידיעה עצמה - היא מופיע כאן עם מספר, עם ציון המקור כפי

שהובנה .

ה. לסקוב: זה בהמשך למה שאמרת או נוגע גם לתאריך אפשרי מסויים.

ג. זמיר: עשינו סינופסיס גם על נושא ההחרעה.

ס. לנדוי: איני רוצה להפריע, אבל לשם הכנת החומר הזה, - זה לא רק כפי שאני

מבין את עמדתך מתוך ראיה **אלגא** שלאחר-מעשה, אלא זה גם מסקף את העמדה

שנקטת מדי פעם לפני פרוץ המלחמה? זה כך? .

ג. זמיר: זה לא נוגע לעמדותי. זה כל החומר. על עמדותי, כאמור, לפני המלחמה -

אני מציע לבחון זאת דרך כל הפורומים שבהם דברתי. הפרטיכל היחיד שיש לי, שבו דברתי

בנושא זה הוא של ועדת חוץ ובטחון.

פ. אגרנט: זהמה שמצאתם עכשיו - זה משהו חלקי?

ג. זמיר: ידעתי שאני צריך לבוא הנה ולא קבלתי הרכה קונקרטיה. הצאגא לכן,

החלטתי לקחת את כל החומר שיש לנו ושל מקורות שלנו, שמוגדר אצלנו

כמהיפן ומעלה. וכן את כל החומר שנוגע לנושאים, שלפי הערכתך היו מועילים כאן,

ולבנס זאת יחד ולהסידל על קצין, שיבנה מחומר זה סינופסיס ויצייין ליד הסינופסיס

אח המסך הקונקרטי ולהעמיד זאת לרשותכם, עם הודעה שזה נוכן למעני.

זה כולל את החומר שהכין לפי הבנתו, ואני לא הייתי כאן כדי להדריכו. יכול להיות שתרצו לשאול אותי כעקבות זה שאלות נוספות ואז, אם נתווכח ואמצא ותרצו לאמצא חומר נוסף - אמסור לכם.

אזור לשאלות. השבתי תשובה בעניין הפלחמה, כפי שהיא נראתה לנו. היא נראתה לנו כל הזמן כמלחמה, שמשולכים בה זה בצד זה המאבק הצבאי והמדיני. כאשר אנשי הצבא, במידה שהם באו לידי ביטוי, הדגישו באופן שבעיני אה האמצעים הצבאיים שצריך לנקוט כדי להשיג את היעד המדיני. ואנשי המדינה הצביעו יותר על מהלכים מדיניים שצריך לנקוט בהם כדי שיוליכו ליעד המדיני.

לדעתי זו הסינטיזה הנכונה והצבעתי עליה בפני ועדת חו"ב, ואמרתי שנכון שהם ראו שני הדברים משולווים, המצרים והסורים ראו את הפעולה הצבאית כאמצעי להנעת הגלגלים המדיניים. הם ראו מצב של קפאון והגיעו למסקנה שאינם יכולים להזיז אותו בנסיבות הקיימות. הקפאון היה ביחסים בינם וישראל וכינם והמעצמות וההכנה ארוכת-הטווח בין המעצמות והדרך היחידה היא לזעזע את האירדיליה הזאת, את שיווי המשקל הזה דרך פעולות צבאיות, מדיניות וכלכליות. נושא הנפט, מצור בכאב-אל-מנדב וכל זה מופיע כחכנית צבאית-מדינית שלמה. והוא מצויין בחומר שהמצאתי לכם.

ש. אגרנט: זו היתה דעתך, אצל כל הזמן?

צ. זמיר: אני לא אומר שזו היתה עמדותי כל הזמן, אלא שזה מצוי בחומר. אין לי

שום דרך להציג לכם את נושא עמדותי. אישית חשבתי שיש קצת ^{כיוון} של מלחמה

שהיא בלתי-נמנעת. והחומר מלמד זאת. נשאלתי שאלה - מה החומר מלמד ואני צריך

להשיב מה אפשר ללמוד מהחומר. זו דעתי. לכן, אני רוצה לומר שאת זה אני לומד.

דבר שני שאפשר ללמוד מהחומר - על המסודה, מה הולכים לכצע בשביל

זה גם כמישור הצבאי וגם כמישור המדיני. אינני רוצה לומר שלא היתה לנו שום הפתעה

במסודה, אבל לא היו לנו הרבה הפתעות. אם נרצה לקרוא קטעים מתכנית המלחמה והיא

נהגשמה כפי שידענו עליה לפני כן.

ש. אגרנט: נעשה עתה הפסקה לעשרים דקות.

(במר ישיבה ה' לפני הצהריים - רשם מר י. מימון).

צ. זמיר: רציני רק להשיב לשאלה אחת, יכול להיות שלא

הובנתי כראשית דברי, נשאלתי שאלה מה היחה הערכתי.

אני רוצה לוסר בחוקף תפקידי כראש "המוסד", כי "המוסד" איננו נוחן הערכות. אולי בהסך הדברים היחה ההתרשמות שלי במרה שהיו ידיעות ולא מהחמונה הכללית. אין ב"מוסד" כלים כדי לעשות הערכות. אין זה תפקידנו. לכן הקדמתי בקריאת הגדרת התפקידים.

היו מקרים, שלי קשה לזכור עכשיו, שבהם הוזמנתי לדיון

כפורום בנושא הערכת המצב מדיני או צבאי. הכעתי את דעתי כפורומים שונים. אני מניח שאם חזקו את סיכומי הדיונים האלה, מפילא דעתי תבוא לידי ביטוי.

ש. אגרנט: האם היית מכיע הערכה כפורומים האלה ?

צ. זמיר: באותם הפורומים שזמנתי אליהם ? הצבא עסק בהערכת המצב.

זה היה בעיקר תפקידו של הצבא, אין אני איש צבא

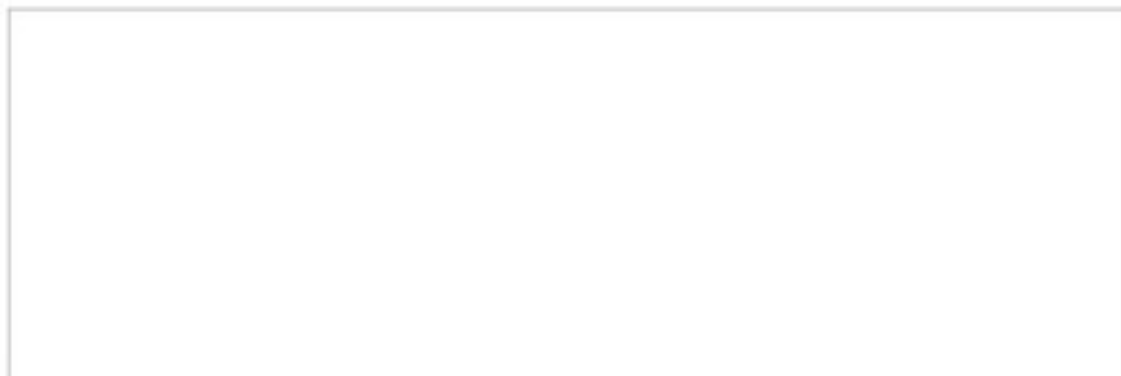
בתפקיד. זמנתי רק באופן מקרי לדיונים כפורומים אלה. לא הייתי חבר קבוע כפורומים האלה, ובצדק. לא הייתי חלק מהמערכת. אולי זה שייך למסקנות לעתיד ופחות לחיזור המצב דה פקטו. היה לנו מידע שהוא נוחן חמונה על השיטה, על אורח החיטה.

רוצה אני לקרוא לפניכם חלק מהמידע שהיה לנו. ואני

אומר: אני קורא בהחלט חלק.

הסקור שאני מצטט עכשיו ידוע . זוהי כתבה

שמספרה 1995, האריך הידיעה 9 באפריל, הכתבה הזאת הופצה ב-27 באפריל 1973.

י. ירין:

אחה קראה את התאריך של 27 באפריל. לפי מה שרשום
אצלי, ממה שפטר אלוף זעירא כחוב "27 במרס".

צ. זמיר:

איני יודע אם קבלתם את החומר הזה. אמ"ן ספיץ חומר
מודיעיני. איני יודע אם קרא לפניכם את החומר הזה.

אני מתאר שלא. אולי קרא חומר אחר.

פ. לנדרי:

הוא קרא חומר שקיבל מכם.

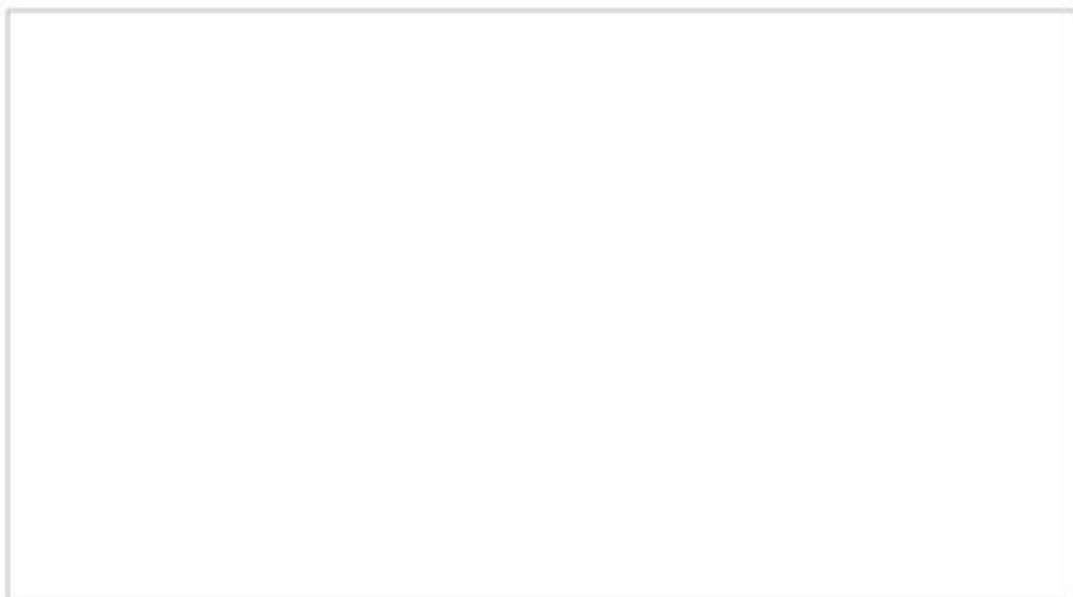
י. ירין:

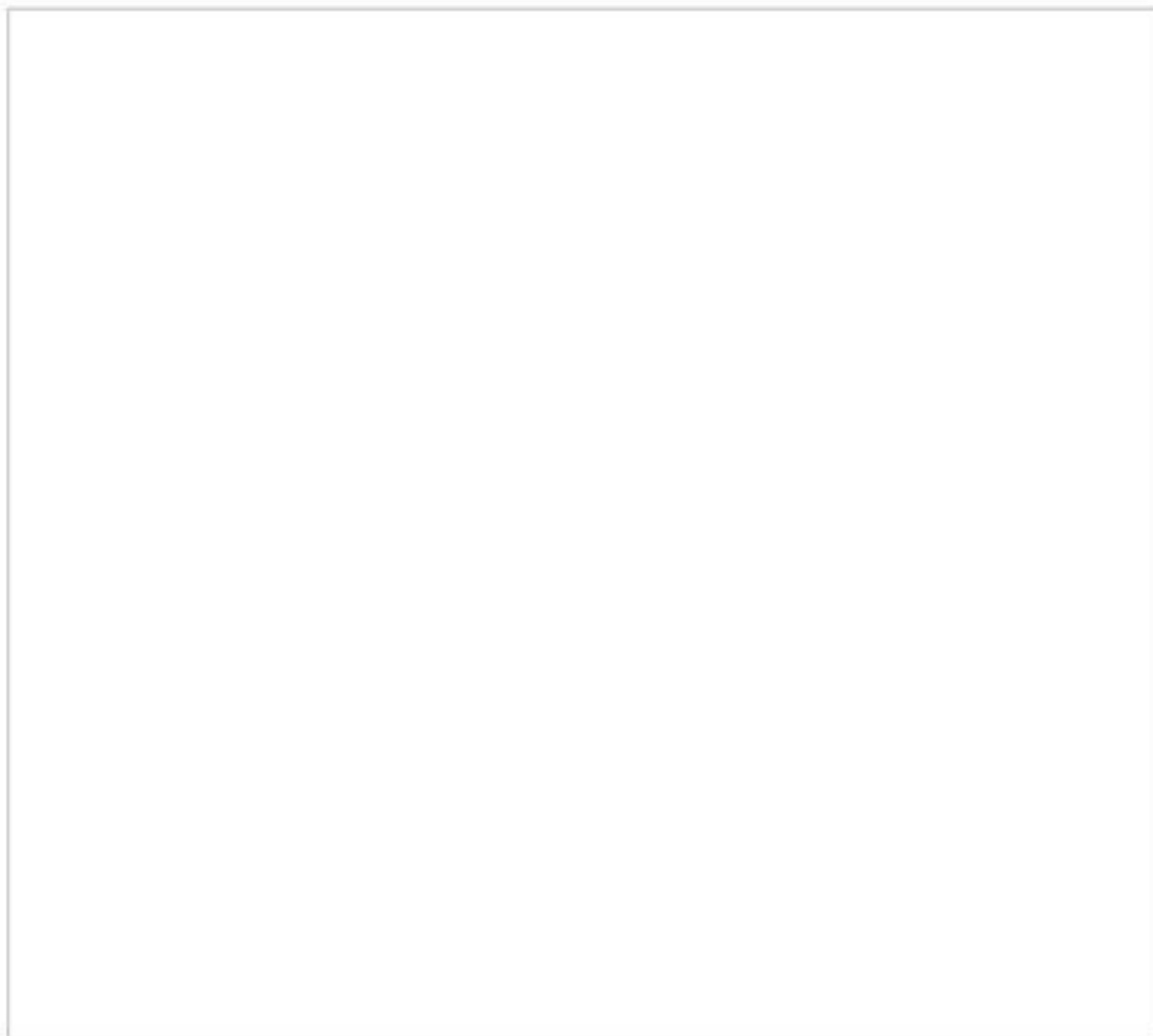
הוא הביא כמקור שלכם וניתח זאת. אצלי רשום "27.3.73".

צ. זמיר:

אני קורא את הכתבה כדי להצביע על הפירע שלנו כחומר
שיטה הפעולה. עוד אחזור כנפרד לענין התאריכים.

אני ממשיך לקרוא את הכתבה:

זה הוצג ויש לנו המיססך.

י. ירין:

המיססך הזה הוא סמ 1995 מ-27 באפריל 1973.

צ. זמיר:

אבל הידיעה היא מה-9 באפריל.

י. ירין:

זה הוצג לנו על ידי אלוף זעירא כדי להראות שהנה היתה

ס. לנדוי:

ידיעה כל כך מפורטת וככל זאת שום דבר לא קרה. זה דווא

להיפך. הוא קרא ברוח זו.

אחזור לנושא התאריך ולנושא העיתוי.

צ. זמיר:

בכל זאת חציג את זה.

ש. אגרנט:

אשאר את כל החיך הזה.

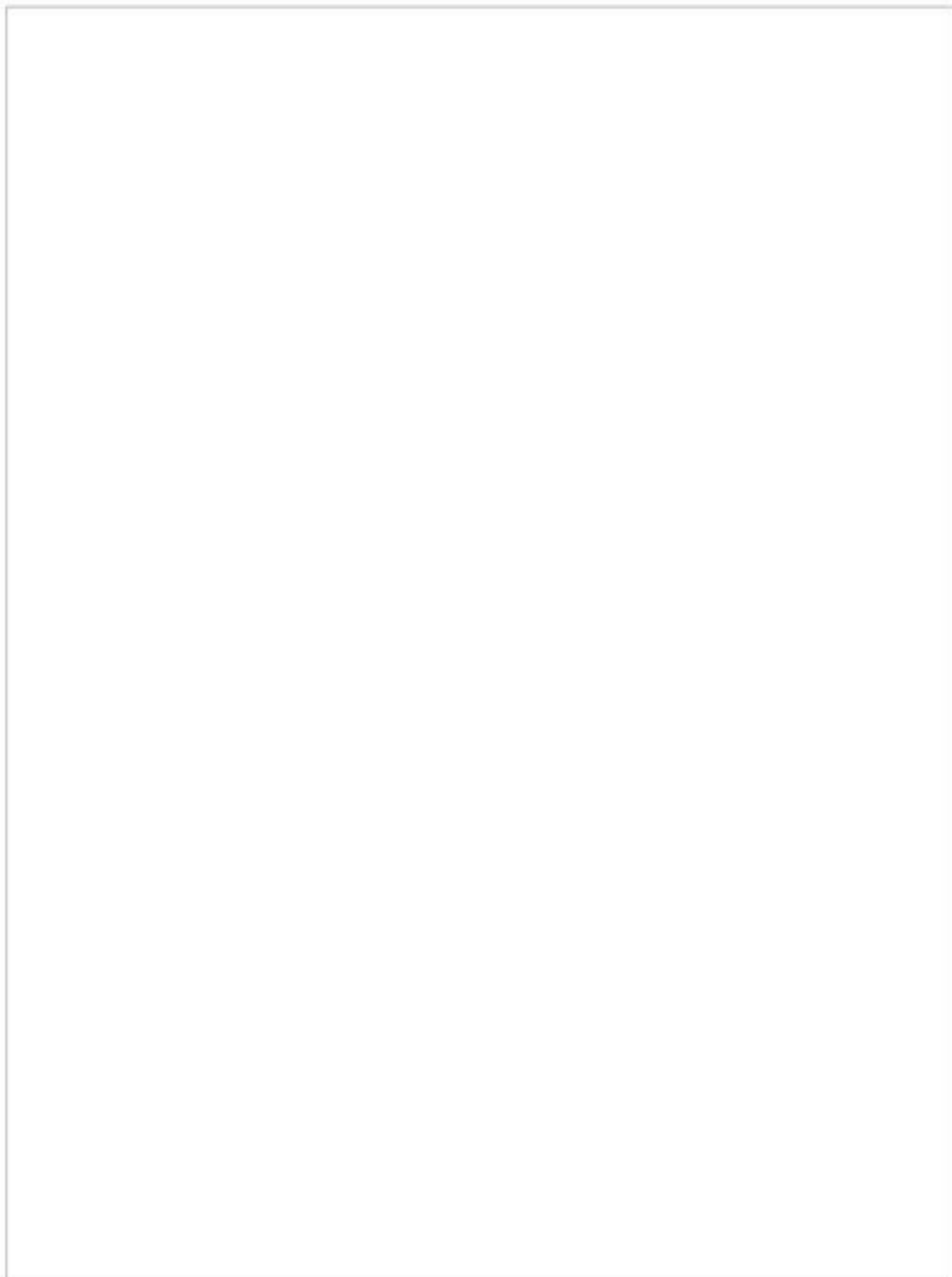
צ. זמיר:

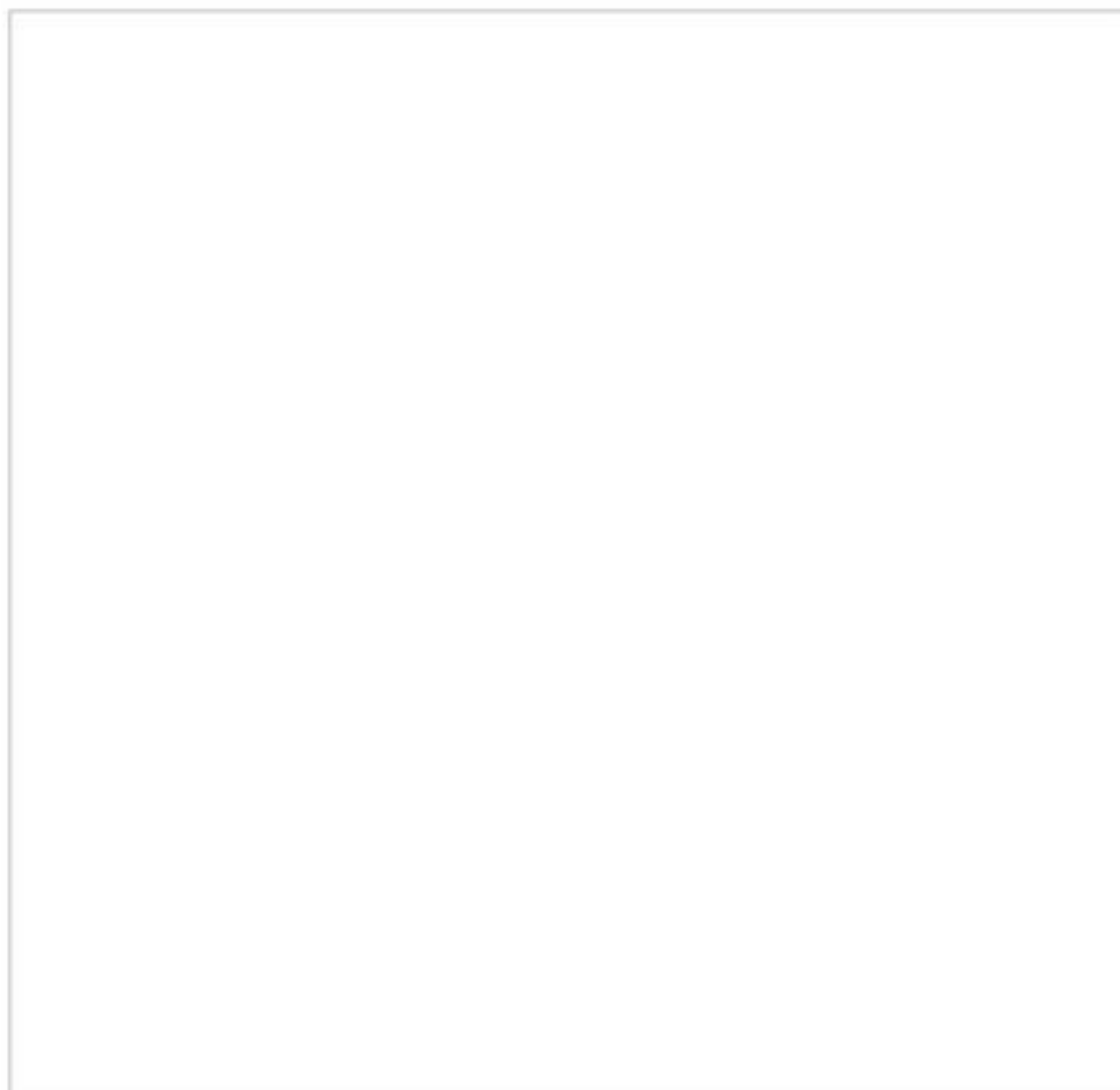
00226.64.

ועדת החקירה ישיבה ת' 29.11.73

כעת ידועה שהיחה לנו על חכניה ההקפה הסורית.

צ. זמיר:

צ. זמיר: בענין המקורות אני מוסר תשובה מצומצמת על השאלות ואיני מרחיב את הדיבור על כך. אבל האיש הזה כשנסר

אח היריעה

כעת אקרא לפניכם ידיעה שקבלנו אולי קראו

אוהה לפניכם. כחתי שלש.

ס. לגדוי: האם קבלנו יותר ?

צ. זמיר: אני מוסר על הסודוס אופרנדי רק מהמקורות האלה

ומהידיעות האלה. "המוסד" הוא רק חלק מגורם

האיסוף. יש ידיעות על השטח ויש ידיעות על נשק. אולי אי אפשר להרכיב מזה

פסיפס מלא, אבל יש ידיעות גם על אורח הלימה ועל המחשבה האופרטיבית של הצבאוח האלה.

עכשיו אקרא לפניכם את הכתבה שקבלנו

י. ידין:

יש לנו

יש אחת

ס. לנדוי:

האריך הידיעה הוא ז. זמיר:

האריך הידיעה הוא

"בזמן הקרוב

ס. לנדוי:

יש גם שיחה עם

י. ידין:

ש. אברנט:

זה לא זה.

ז. זמיר:

הידיעה היא והיא הגיעה אליכם ש. אברנט:

היא הגיעה לפוסד והופצה באותו יום. ז. זמיר:

אני רואה ש. אברנט:

הכתבה מספר 1796: ז. זמיר:

אני רוצה שחשימו לב שלא במקרה ולא בכוונה כחרתי

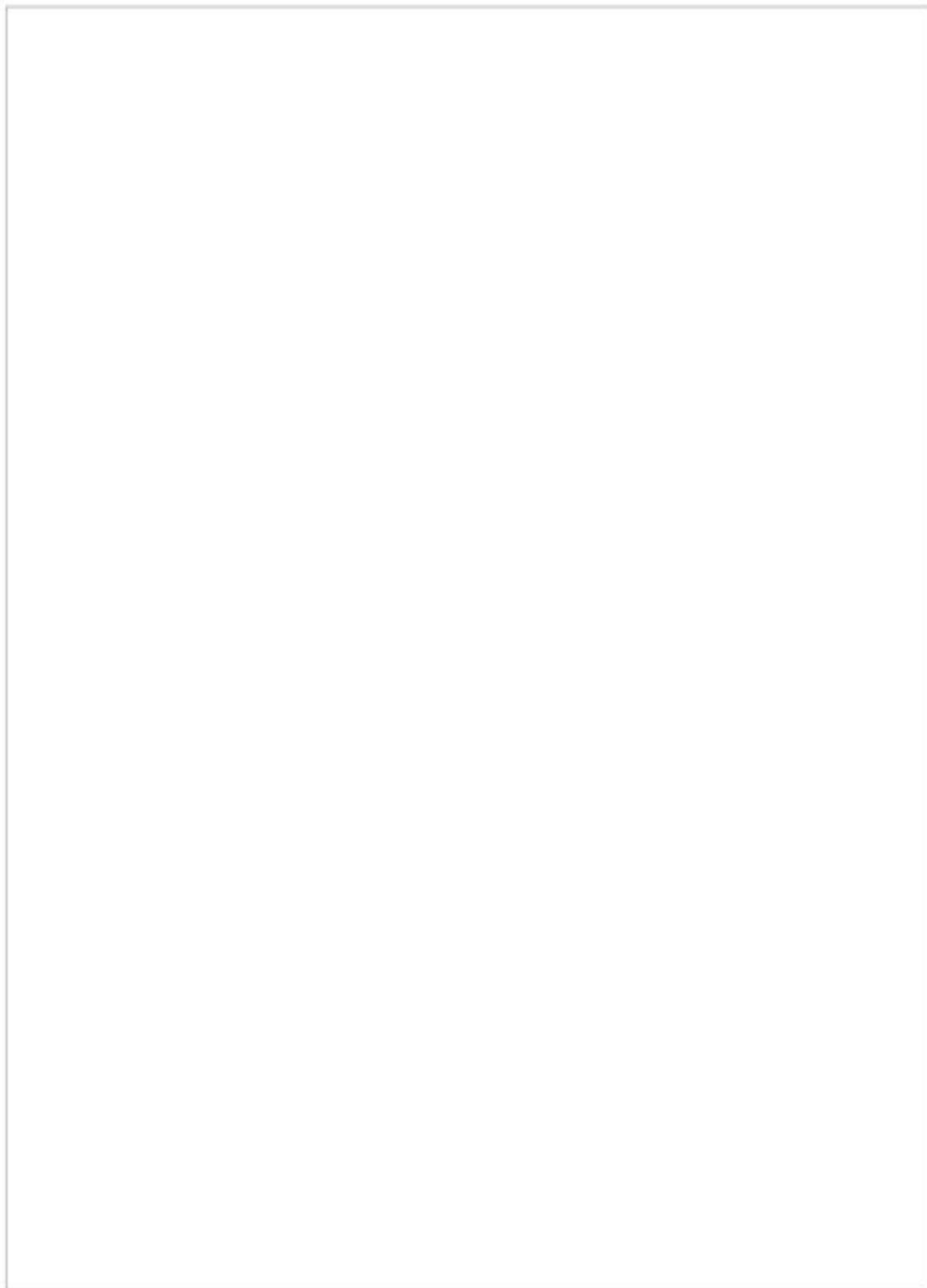
ידעות המתיחסות לאותה תקופה. אחזור לכך כשנדבר בעיתוי, לנושא העיתוי.

היו פוקדים של כוונות. יש לזה גם הסבר.

00229

.67.

ועדת החקירה ישיבה ה' 29.11.73

ועדת החקירה ישיבה ה' 29.11.73

בשארם-א-שיית.

אלה היו בדיוק המהלכים.

י. יריין:

"פעולות נוספות."

צ. זמיר:

זוהי כותרת ?

ס. לנדוי:

כן.

צ. זמיר:

אני עושה פה הפסקה. אני מוכרח להגיד מי

הטפוס המוסר לנו מידע זה.

מה עוד חוכל להגיד אלא לנו כדי שיחיה לנו

ש. אברנט:

מושב עליו ?

אגיד בלי להגיד, בלי לסכן אחרו, ואחן

צ. זמיר:

תשובות.

אתה קורא מהמיספך שהוא הכיא ?

י. יריין:

זה אינו מיספך. זהו חיחקור בעל פה, מה שאני

צ. זמיר:

קורא לכם עכשיו זהו חיחקור בעל פה.

גם מקודם היו חיחקורים ?

י. יריין:

גם מקודם פרט למידע של

צ. זמיר:

הוא נתן תכנית . האם הראו לכם

אח התכנית ?

איני זוכר. ראינו תכנית אחת.

ח. לסקוב:

אם תרצו אחרי זה לקרוא לי, יהיה לי קל יותר

צ. זמיר:

להתייחס לזה.

00234

.72.

29.11.73

ועדה החקירה ישיבה ה'

צ. זמיר: כן. הנדון: מצרים-סוריה-ישראל, התקפה על

ישראל.

י. ידין: יש לנו.

ש. אגרנט: "30 פכוניות נעות בחזית הסורית".

צ. זמיר: אקרא קטע וחראו אם יש לכם.

י. ידין: "בראשון לאוקטובר יתחיל מבצע ישראל על אחריות

שר ההגנה [] . גם הפסדים עומדים

להיות שותפים, בין היתר בכוחות חיל האוויר, צנחנים וכו' וכו'".

כעבור יומיים הגיעה השלמה לאותה ידיעה האומרת שזה יהיה תרגיל שיהפך

להתקפה אם ישראל תשלח מטוסים ותהיה פרובוקציה ויהיה סימן..."

צ. זמיר: לא, אין לקרוא זאת ככה. אחרי המלה "התקפה" באה

נקודה. "אם ישראל תשלח מטוסים" - זה דבר אחר לגמרי.

ש. אגרנט: אני מכין שהנוסח הוא. "המבצע יתחיל כתרגיל.

אם ישראל תשלח מטוסים לסוריה, זה יפתח להתקפה."

היינו זה ישמש כאסמלה להתקפה.

י. ידין: ב-3 באוקטובר בגיעה השלמה לאותה ידיעה, כי צפויה

התקפה. היא הוזכרה על ידי המקור. []

ומסיף אחד קובע שנמקרה של חדירת האויב יש להפוך את התרגיל ולעבור מיד למסע

מבצעי מעשי.

צ. זמיר: המקור הזה הוא מקור טוב.

צ. זמיר:

מה קרה? הזכרתי לכם מה שקורה בעבודה. אתה מקבל

ידיעה ואחרי חוקר צלצא אותה. אנחנו קוראים ידיעה על מלחמה. היו ספקות

לגיטימיים לגורם החוקר. הוא אמר: אולי הוא טועה? אולי ישנו תרגיל?

חבדקו טוב. הלכנו לקצין האיסוף. נפגשנו אחר. אמרנו לו: חגיד בדיוק.

מה אתה אומר ? הוא אומר: אני אומר לכם שזוהי פלחמה, אתם אומרים הסוואה.
אם לא קבלתם זאת, אקרא לכם הלאה.

מה שקבלנו זהו חוכן הידיעה. אבל איך אתם בדקתם ש. אגרנט:

זאת והכאתם זאת ?

האם המיסטך הזה אומר לנו ? י. ידין:

איני יודע. ש. אגרנט:

זה כל כך חשוב שאנחנו צריכים לשמוע זאת. י. נכנצל:

אתם סוכנים להגיש לנו את כל הידיעות האלה ? ש. אגרנט:

בהחלט. אני רק חושב איך לעשות שזה יהיה פרקטי. צ. זמיר:

אקרא ידיעה שקבלנו מסנו ב-2 באוקטובר שנה זו.

אולי תחזיל ב-1 באוקטובר ? י. ידין:

לפני זה שאלה היו חילוקי דעות עם ח. לסקוב:

האיסוף של אמ"ן בקשר למהימנות המקור הזה לצורך

החראה ?

לא. צ. זמיר:

דעתכם היחה דעתם מכחינה זו לצורך החראה ? ח. לסקוב:

צ. זמיר:

קריאה. הוא מוגדר אצלנו מקור מהימן.

לא חשוב, נספור עליהם. ח. לסקוב:

אם יש לך השברים האלה, אני מעוניין שתקרא אותם. י. נכנצל:

התפוצה היחה תפוצה גבוהה שנהגת בה ? ח. לסקוב:

- לא. פד"י:
- זה הלך לתפוצה רבילה. צ. זמיר:
- למי? י. ידין:
- לאמ"ן. צ. זמיר:
- חגיר למי. י. ידין:
- אחה קורא לנו עכשיו מה-3 באוקטובר? ש. אגרנט:
- חקרא מה-1, 2 ו-3 באוקטובר. י. ידין:
- זה הלך לאמ"ן ולגרומים כ"מוסד", זאת אומרת ארכיון צ. זמיר:
וכדומה.
- זה לא הלך לשר הבטחון ולראש הממשלה? י. ידין:
- לא. זה לא הלך לשר הבטחון ולראש הממשלה. צ. זמיר:
היית או בארץ?
- איני זוכר. יבדקו כלוח שלי. אני סוכר לומר... צ. זמיר:
נזכרתי בדיון על הנושא הזה. הייתה ההערכה של אמ"ן
שאנחנו קבלנו אותה. כטאני עסקתי בדיון עם החברים שלנו, שכל מה שהולך להיות
הוא הרגיל, בגלל סיפנים שונים, שיש להם סמקורות שלהם, ואני אפילו אינני
יודע מה. י. ידין:
- ? צ. זמיר:
זה אני. י. ידין:
נגיע לזה. יש לי שורה של שאלות. צ. זמיר:
השירותים אלה אנחנו. היא היתה כל כך חזקה, כל כך
מושרשת, לא היה לנו ויכוח. . יום אחרי
זה נסעתי לחוץ לארץ. אני רוצה לקרוא את הידיעה.
אנחנו נחזור לבעיה של התפוצה. י. ידין:

00239

.77.

ועדת החקירה ישיבה ה' 29.11.73

צ. זמיר: שם 4511. תאריך הדו"ח על אירוע שצריך לקרות

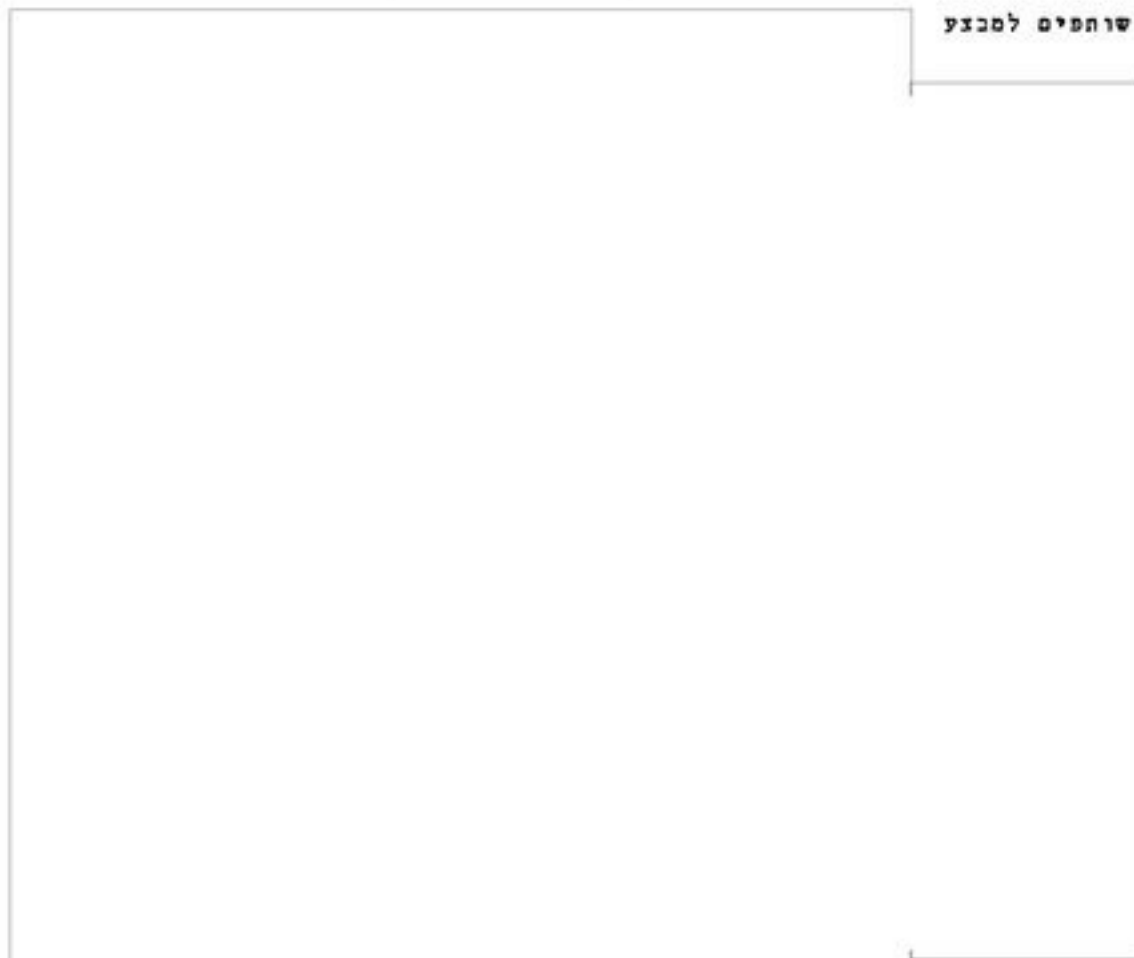
ב-1.10.73 - התאריך הוא מ-30.9.73. תאריך

התפוצה ב-1.10.73.

הכתבה אוסרת: "כראשון לאוקטובר מתחיל מכצע התקפה

על ישראל באחריות שר ההגנה הסצרי. . הסורים עומדים להיות

שותפים למכצע

תרגיל או לא תרגיל. אני רוצה לקרוא כתבה

נוספת.

מה שקראת זה סוף הכתבה הזאת ?

ח. לסקוב:

כן.

צ. זמיר:

האם בעקבות הכתבה הזאת היה ויכוח עם אמ"ן ?

י. ידין:

לא היה ויכוח, היה דיון. באמ"ן אסרו: זה תרגיל, הוא מדבר על התקפה, אנחנו חושבים שזה תרגיל,

צ. זמיר:

00240

.78.

ועדת החקירה ישיבה ה' 29.11.73

חברת אוהו אם זה תרגיל או התקפה.

ש. אגרנט: הוא חשב שזה תרגיל ?

צ. זמיר: לא, הוא אומר: מתחיל מבצע התקפה על ישראל על

אחריותו של שר ההגנה המצרי

וגם הסורים שותפים להתקפה וכו' וכו'. הגורם המחקרי העריך שהוא טועה, שפה לא מדובר על מלחמה אלא על תרגיל. ואז הוא בא אלינו כאל גורם מפעיל. לא עסקתי בזה אישית. קשה לי ברגע זה להיזכר מה היה ב-1 באוקטובר. קשה לי בדיוק להזכר בזה הרגע. אני חושב שהייתי בוינה סביב פרשת שנאו. מכל מקום כיון שזה העסיק אותנו בוינה, מסוים מה איני זוכר את הפרטים. מכל מקום על יסוד הדבר הזה הלכתי שאלה למפעיל שלנו: תבדוק את העניין. הוא חוזר בכחכה שמספרה 20 4256 מיום 2.10.73.

ש. אגרנט: אחס נחבשחם לבדוק את זה עוד הפעם ?

י. יריין: לבדוק אם באמת זוהי מלחמה.

צ. זמיר: "הנדון: מצרים-סוריה-ישראל" התקפה

בהמשך לכחכה המקור סמ 4511 מיום 1.10.73

המקור חוזר ומדגיש (1) שקיימת כוונה לחקוף את ישראל. (ב) כצבא המצרי הוכרז מצב חרום מלא. סימנים מעידים נוספים על המבצע

לדברי המקור אמצא המבצע יתחיל באמת כתרגיל

ולאור כל הסימנים המעידים ייתכן להתקפה על ישראל. אם ישראל תשלח מטוסים

לסוריה תנקוט פעולה אחרת

אחרת יהווה הדבר הנמקה טובה להתקפה על ישראל.

זוהי תשובה לשאלה. אם אתם רוצים, אני יכול

לבקש את שאלות התיחקור. מה שלא הבאתי, הן השאלות שעלול היה הכחור בחוץ לארץ לשאול.

ש. אגרנט: אני חושב שיש לזה הסיבות. הגיש את זה בבקשה.

י. ידין:

המקור הזה הובא אלינו על ידי זעירא במסמעות אחרת

באותו זמן. הוא רצה לומר שוב שהמקור הזה דיבר אז על

החקפה בראשון לאוקטובר בידיעה, והנה כ-2 באוקטובר או ב-3 באוקטובר כאשר

הסתבר שאין זה ככה, הוא הסביר ולא התחמק: הנה אסרו, בענין החאריכים כנראה

שהאיש הזה אינו יודע. הוא אמר: זה יתחיל ב-1 באוקטובר, וזה לא התחיל.

גם זעירא אומר עכשיו שזה ברור כי הענין של תרגיל והמסוטים וכו', ברור שזו

היתה הטעייה והסוואה גם כלפי הצבא המצרי וההסברה שלהם. לכן באמת חשוב מאד

שנקבל את כל המיסמכים האלה עם כל התיחקורים.

י. זמיר:

אני מוכרח לאסוף.

אני מציע לכם לקרוא מיסמכים. מה כן

הארגונים

צריך לקרוא את זה. יכולים

אם לשאול: אם היית בטוח כל כך שתהיה מלחמה, למה לא אמרת שתהיה מלחמה?

יש מקומות שאמרת, יש מקומות שדברתי על כך. אני חשבתי ואני אמרתי שמה

הסיכון היא כזאת שצריך לנקוט אמצעי הכנה. אמרתי כי בנסבות הפוליטיות

הבינלאומיות...

י. ידין:

נגיע לזה לחוד.

י. נבנצל:

חסר המיסמך השלישי.

י. זמיר:

יש השלמה לשאלה שלנו מחקיר שלנו. את זה נביא

בפעם הבאה.

- ש. אגרנט: היחה פה ידיעה ראשונה שקבלתם. אגא אחרי כן קבלתם השלמה-1 באוקטובר. אחרי כן קבלתם השלמה בחשוכה לשאלתכם.
- צ. זמיר: סם 4256 מה-2 באוקטובר באה בחשוכה לשאלה.
- ש. אגרנט: אחרי כן ישנה כחבה שלישיית.
- צ. זמיר: עלי לבדוק עוד דבר אחד. מהזכרון אוכל לומר: קבלנו חומר כחוב פרט למברקים, והחומר הזה הועבר אליכם. אהן חומר משלים על הנושא הזה על השאלות ששאלו.
- ש. אגרנט: אנחנו רוצים את כל תפוצת הידיעות האלה.
- י. ידין: אני בכל זאת רוצה לשאול עכשיו. אני מבין שנקבל את כל המיסמכים. השאלה שאני רוצה לשאול כעקבות זה היא: מה נשתנה הלילה הזה אם נשתנה? מדוע החומר הזה לא הופץ כמות שהוא גם לשר הבטחון וגם לראש הממשלה בשעה שחמרים אחרים - איני יודע מה השיטה - כן הופצו? מה היה השיקול? מי נתן את ההחלטה לא להפיץ את המיסמך הזה מחוץ לאס"ן? מה שיטת התפוצה? איך הפוליטי?
- צ. זמיר: חומר ללשכה ראש הממשלה ושר הבטחון הופץ לפי שיקול דעתם של אנשים המעריכים שהידיעה הזאת היא כשכילם מחושב או מעוררת וכדומה. אלה לא היו הידיעות היחידות שהיו לנו בנושא ההתראה. אני מוכן לעשות עוד דבר, /לשאל את האיש.
- י. ידין: אני רוצה להבהיר. לא את האיש.
- אני מוכן כרגע לשם הדיון לקבל את הסיפון, שה"מוסד" לא היה ממונה על מחקר, ולכן ההערכות לא היו מתפקידו. אבל ברור, גם לפי מה שאתה אומר, שהאיסו, והתפוצה זוהי הובת אחריות ישירה של המוסד, ובחורן התפוצה של המוסד, בחורן הקליינטים שלו - ראש הממשלה ושר הבטחון. אני עוזב כשלב זה את הרמטכ"ל. השאלה שלי היא לא - איזה איש החליט, אם כן להפיץ את הדבר הזה או לא - זוהי האחריות של המוסד להחליט, המוסד כמוסד צריך היה להחליט אם הידיעה הזאת הייתה צריכה ללכת לראש הממשלה או לא. אתה אומר לנו היום, כי הידיעה הזאת - וזוהי אחת הידיעות החשובות - באה ממקור חשוב מאד ממדרגה

ראשונה וכו' וכו'. אני רוצה לדעת במפורש: מדוע הידיעה האלה לא הועברו מלשכתכם, ואני לא שואל מבחינת אמ"ן, אלא מבחינתכם למה לא הועברו לראש הממשלה ולשר הבטחון ?

צ. זמיר: אם יצא לקט של אמ"ן, שכלל את הידיעה שלנו, שבה

מופיעה הידיעה שלנו - אני איני נותן לה הערכה,

אני נותן רק את הידיעה - ויצא לקט וכו' מופיעה הידיעה וההערכה, והאיש המסונה על תפוצת החסור - אני בכל זאת כל נייר שאני יכול לא להפיץ, אינני מפיץ - והדבר מוכא לדיון ונשקל ונתקבל.

י. ידין: באסן סחקר ?

צ. זמיר: הידיעה הופצה ללשכת ראש הממשלה על ידי אמ"ן. אני

מוכן לבדוק אצל האיש המספל בזה אם זה באמת הופץ.

אבל כשהיו ידיעות וראינו שזה הופץ לראש הממשלה על ידי אמ"ן. אנחנו הפצנו...

י. ידין: זוהי הנקודה שאני רוצה להבין. היא בשבילי נקודה

חשובה.

ח. לסקוב: אני רוצה להוסיף שאלה לנקודה הזאת.

י. ידין: למרות שאנחנו סוטים בשטף הידיעות, בשבילי זוהי

נקודה חשובה לקראת העתיד. פירוש הדבר שהפרוצדורה של

הפצה הידיעות מטעמכם היא שאתם אומרים: אנחנו מפיצים קודם כל לאמ"ן, אנחנו

מסתכלים לראות מה אמ"ן יעשה עם הדבר הזה, אם אמ"ן מפיץ את הידיעה שלנו לראש

הממשלה ולשר הבטחון, אין אנחנו מפיצים לראש הממשלה. או שזה הולך פה

אבטומטית, וידיעה הנראית לכם כחשובה או לא חשובה, היא מופצת על ידכם

כסוכנות-הפצה לגורמים האלה כלי קשר עם מה שאמ"ן עושה ? זוהי בשבילי נקודה

עקרונית לעתיד.

ח. לסקוב: אני לקחתי את העקרון של ההפצה כמקובל ממודיעין

(זניט). לאור זה מתעוררת אצלי שאלה: אם היו עוד

דברים מסוג זה, איך הם הועברו לראש הממשלה ? כי היה מצב שראש הממשלה גם

לא הייתה בארץ - האם הועברו אז הידיעות לסגן ראש הממשלה ? והאם הייתי אחרי זה

רואה לנכון להביא את זה לראש הממשלה פרופר ? נדמה לי שהיא הייתה אז בוינה.

איך דאגת לכך שרא הממשלה תהיה "אין דהע נאט" בדברים האלה כל הזמן ? יכול להי להיות שתיא היתה באיזה מקום ובכלל לא ידעה מה קורה.

צ. זמיר: כיני רבין ראש אמ"ן הקודם אלוף יריב: כאשר באחי

למוסד, הרגשתי שמחובתי להעיר, לעורר סקרנות.

היה דיון רציני מאד ביני לבינו. אמ"ן טען: אתה כאשר מפיץ ידיעה, אתה

עלול ליצור היסטריה. אתה תחפוס ידיעה אחת, תפיץ אותה, אתה אינך מסוגל

לתפוס אותה ולהעריך אותה, אתה יוצר היסטריה.

ח. לסקוב: הוא אמר לך ?

צ. זמיר: כן.

אני רוצה לומר לכם שאני ער לזה, שיריעה שאני

מפיץ יכולה לעורר היסטריה.

הדוגמה הבולטת, שעמדתי לפני דילמה, נתגלתה לפני

בערב יום הכפורים. קבלתי ידיעה חזקה כמו כל הידיעות האלה שהולכת לקרות

מלחמה פחר.

עמדתי בערב יום הכפורים באירופה בפני דילמה

אישית נוראה - פשוט כדי שתבינו את העניין של שימוש בחומר. אני מטלפן

לארץ. מטופקני אם יש עוד מישהו שטילפן לארץ בערב יום הכפורים. דרך אגב

האופרייטור אמר לי: *you won't get them, in Israel there is holiday*

אני הולך וחושף מקור שלפי דעתי הוא בשירות, איש מוסד, אני עושה אזעקה

ביום כפור; הרי מחובתי להכריז את המכרז, לא להגיד לפרדי בטלפון, אני מכחיב

לו ידיעה מוטוויה, תקרא לזה ולזה וחגיגד להם, זה הענין - אלא אני עושה
 ביום של כל עם ישראל ביום כפור, כשאמ"ן חושב שיש מלחמה. אני חושף
 מקור. ואז התהלכתי כחדר רכע שעה ולכסוף החלטתי כיון שאני חושב שהולכת
 מלחמה, יקוב הדין את החר.

י. ידין: זאת אני מכין.

בענין זה אתה מספר עכשיו. נמסר לנו - איני
 יודע אם זה נכון - שלפני שנסעה נקבע אתך ועם זעירא; אם לאחר העיסוח עם
 האיש הזה יסתבר שכן, תסלפן אליו.

צ. זמיר: סלפנתי לזעירא ביום חמשי בשתיים. אמרתי לו:

תשמע, קבלתי ידיעה טלפונית מפרדי שהמקור רוצה לראות
 אותי בנושא זה קוד למלחמה.

ש. אברנט: מי רוצה לראות אותך?

צ. זמיר: המקור.

קבלנו ידיעה מחוץ לארץ והידיעה אומרת שאבוא בהול
 ומדובר שזהו קוד למלחמה.

י. ידין: האם אתה סלפנת אליו?

צ. זמיר: סילפן אלי פרדי כאשר ישנתי. כעת לא זכור לי

מי סילפן מקודם. דברתי עם ראש אמ"ן בלילה. נדמה

לי שאחרי כן פרדי סילפן: לא שמת לב שהוא סילפן ? כי דברתי

מתוך שנה, קסתי מתוך ששנה. הוא הזכיר לי זוהי התראה שלו. הוא

סילפן אלי בשעה שתיים בלילה. אמרתי: זוהי מלחמה. תאריך אין לנו, כי

אינה תאריך, אבל זה *imminent* ואני נוסע פחר. ואלי אומר - זוהי

מלחמה, ואני אומר לכם זוהי מלחמה. או שאלי אמר: יש לנו ידיעה, שמעתי

אוחה אלף פעמים, אבל עתה שמעתי בפעם הראשונה שיש שינוי שלוקחים את

הסובייטים, וזה טוב סימן למלחמה. אולי אמר אלי לסלפן או לא. איני זוכר.

ש. אברנט: זה היה ביום חמשי?

צ. זמיר: כן, ביום חמשי בשתיים בלילה.

מ. לנדוי: היית בארץ?

צ. זמיר: כן, אחרי כן בכוקר יצאתי לאירופה להפגש עם

אני רוצה לחזור לשאלה שלך, ידין. זה גם נוח

חשובה בנושא (עמית). זוהי שאלה מאד עקרונית כפה גורמים מעריכים את הידיעות וכדומה. אבל זוהי פונקציה אחרת.

י. ידין: ענין החפוצה.

צ. זמיר: כאשר המוסד מקבל ידיעה והוא רואה שהנושא נידון,

והרי אין זו ידיעה ראשונה, וענין התרגיל אינו

דבר חדש, יש לקט של אמ"ן, והלקט הזה מופץ, אין המוסד מפיץ ידיעה כזאת אבסורמטית.

ש. אגרנט: אם אמ"ן מפיץ, אז מה ?

צ. זמיר: אז אני יודע שראש הממשלה מקבלת או קבלה דיווח.

איני יודע אם היא היחה אז בוינה או לא היחה בוינה. איני מפיץ אליה את הידיעות אלא אל הלשכה שלה.

ה. לסקוב: תחקש אם אפשר לומר מראש השנה עד יום כיפורים,

מה החומר שהועבר לראש הממשלה ולשר הכסחון או מה

הריונים שהיו.

צ. זמיר: יש לי.

ה. לסקוב: גם חגיד איך הוחלט האם להעביר לראש הממשלה חומר

כאשר היחה בחוץ.

צ. זמיר: יש לי כל החומר לחצי שנה. אין זה כולל פה את הכל.

אצטרך לדפדף בכל חומר העבודה,

כרגע לא אוכל להגיד מה היה שיקול הדעת שלא

להפיץ את הידיעה. אולי זה נדון. אולי חשבו שהיה דיון. היום אני יודע

שהיה דיון בנושא כוננות וגיוס ביום 3 באוקטובר.

ש. אגרנט: איפה ?

צ. זמיר: לא זומנתי לדיון. נדמה לי שזה היה דיון של שר

הכסחון ושל אמ"ן אבל ראש הממשלה בנושא כוננות

וגיוס. ביום הרביעי הייתי כארץ, ב-3 באוקטובר. אבל אני באמת איני יודע

מה היו הפורומים שדנו. תכדוק אולי פעם. זה חשוב מאד לדעת מה היו הפורומים שדנו.

י. ירין: נכדוק את הכל. כרגע אנחנו כודקים אותך בשאלה: מדוע אתם לא הפצתם את הידיעה הזאת לראש הממשלה?

י. נבנצל: אני מבין שקיימים סידורים. הערכה זהו התפקיד של אמ"ן, ביחס להפצה יש כללים. אוסרים לך: אל תעורר פניקות. בכל זאת יש עניין שלדעתך זוהי שאלה של חיים או מוות של המדינה, ולדעתך האנשים האחראים שיש להם השפעה גדולה בעניין זה מעריכים את זה לגמרי אחרת ממה שאתה מעריך - האם זו אינה הזדמנות לפעול נגד כל הכללים ולהגיד שאתה מבקש פעם לראות את ראש הממשלה? לא סוענים נגד מישהו אם הוא רוצה לראות את ראש הממשלה.

צ. זמיר: אין בעיה לראות את ראש הממשלה. אני יכול לראות אותה ככל שעה שאני רוצה.

י. נבנצל: בעניין זה מה יכול לקרות בכי רע? יגידו שאתה מעורר פניקה שסעית, אבל אתה חיווכה שדעתך מבבאה על ידך לראש הממשלה.

צ. זמיר: האם לי היחה הפתעה מלחמה כיום הכפורים? ידעתי מתוך מה שידעתי שאין זו הפתעה בכלל. אולי אני אומר פרשנות שלי. אבל היו הרבה אנשים שחשבו כי בעזרת הצבא הסדיר גומרים את העניין.

ח. לסקוב: באיזה דרג?

צ. זמיר: זוהי התרשמות שלי. תכדוק. אתה שואל אותי, כאילו אתה ידעת שתחפתת מלחמת יום הכפורים וזאת תהיה תוצאה שלה. אני רוצה לומר לכם: תקראו את החומר, המצרים לא העלו על דעתם בחלום שזה יכול להיות. על מה הם מדברים? הם מדברים על איזה שהוא מאחז בצד השני שיעשה תזוזה פוליטית. בחלום לא העלו על דעתם שיגיעו לעניין הזה. הם הגדירו לעצמם יעד היעד שהגדירו לעצמם היה להגיע עד המעברים.

י. נבנצל: האם ההנחה הייתה שגם אם יש מלחמה אין זו שאלה של חיים ומוות?

צ. זמיר: אני חושב כי בשעות האלה מדובר שצה"ל האמין כי במה שהוא גייס. זאת אוכל לומר משיחות פרטיות. הייתי

אולי מושפע יותר מאחריש. הנושא הזה הועלה לעם כשיחות לא פורמליות. אמרתי: חבריא, דעתי שצריך לקחת אמצעי הכנה. אתם אומרים לא לקחת, הכל בסדר, חנקטו באמצעי הכנה. אמרו לי כמה סוללות אצא היו ברמת הגולן וכמה יש עכשיו. אמרו: נקטנו אמצעי הכנה.

לשאלה של יגאל ידין: אני רוצה לבדוק מה הייתה תמונת

המידע שהצטיירה אצל ראש הממשלה לפני זה, כי זו לא הייתה הידיעה היחידה.

יכול להיות שהמוסד טעה בזה. צריך לבדוק את העניין שהנייר הצהוב של

ידין-שרף.

י. ידין: הבדוק.

צ. זמיר: האם היו שני גורמים שיכלו לתאר את המצב - לפי דעתי

לא היו שני גורמים.

י. ידין: לכן אני חוזר לתיזה שלי. כל הדברים שאתה אומר

הם דברים חשובים מאד ונכונים מאד. אנחנו רק בהתחלה

העבודה שלנו ואנחנו מתכוונים וודאי לבדוק את כל הגורמים. לא נפגשנו עדיין

עם הרמטכ"ל, עם שר הכסחון ועם כל מיני גורמים אחרים. כרגע אני מתרכז בבעיה

של האיסוף וההפצה. גם לפי המיסמך של שרף-ידין, גם כפי שאחה אמרת: האיסוף ~~אחראי~~

וההפצה הן באחריות המוסד. עוד אניע לכעיה ההערכה. אבל אני מוכן לקבל

עכשיו לרגע אחד, שאה ענין ההערכה אני מסלק מסך. כרגע איני נכנס לשאלה הזאת.

אני מדבר על ענין התפוצה. פה הכעיה המעניינת אותי היא פשוט באופן מעשי ואני

רוצה להכין מה קורה פה.

המיסמך הזה של לא מיום רביעי וחמשי,

אלא מה-1 באוקטובר, הובא לכאן גם על ידי האלוף זעירא מטעמים אחרים,

מטעמי שהימנות על סוער ההתראה. הוא הובא גם על ידכם כמיסמך בעל חשיבות

מסדרגה ראשונה. אם רואים אותו היום - כולנו חכמים לאחר המעשה, איני אומר

מה חשבו חברי הועדה באותו זמן. אומרים: הנה תראו איזה מיסמך חשוב היה

לנו ברטשון לאוקטובר. השאלה שאותי מעניינת היא: אם בראשון לאוקטובר, שאז

זה נתקבל, הערכתם את זה כידיעה חשובה מסדרגה ראשונה? ואם כן, אני חוזר

לשאלה הזאת: למה הדבר לא הופץ לראש הממשלה ולשר הכסחון ומה הם הקריטריונים

להפצת חומר, שזה חפידכם להפיץ את החומר בלי כל הגדרה לנוגעים בדבר.

ואני חוזר לשאלה, והייתי רוצה שתבדקו היטב את התשובה שחתנו לנו, כמו כל החשובות שחתנו לנו, ואז היא מניחה אותי מכחינת שיטת העבודה, כי כאשר ראו שאמ"ן בלקט שלו מפיץ את הידיעה - פירוש הדבר שההרגשה היתה שאין לכם צורך להעביר את הידיעה. פירוש הדבר שהנוהג היה, קודם להעביר את הידיעה לאמ"ן, אחרי כן לראות אם אמ"ן מפיץ את הידיעה בלקט שלו או לא; ואם הוא אינו מפיץ בלקט שלו, שוקלים אם להעביר את הידיעה לחוד. אבל אם הוא כן מפיץ, אין מעבירים.

צ. זמיר: קודם כל באשר לקריטריונים להפוצת חומר לראש הממשלה.

כאמור, כאשר אני נכנסתי לעבודה המוסד, קבעתי לפי

הבנתי להביא לתשומת לב דברים שיש בהם מעוף, דבר חדש * המעורר תשומת לב. אתן דוגמה. אם תבדקו ידיעה, נמכר שזהו דבר חדש שהוא שונה במשהו מהרגיל. אם פתאום ישנה ידיעה מדינית שאנגלית מגישה להסכם בענין מכירוף נשק למצרים באיזה שהוא פריס, אם כי אין הוא הופך את העולם, אבל יש פה איזה חידוש במישור המדיני - אני מעביר זאת לראש הממשלה. אבל כשאני יודע שנושא המלחמה והכוננות עובר אליה ממקורות אחרים, כולל מקורות שראש הממשלה בדקה אותם.

י. ידין: מתי זה היה? כ-26 באוקטובר?

צ. זמיר: זה לא התחיל כ-26 או כ-25. היתה גם אצלי ידיעה

כזאת, אבל גם אצלי לא היתה זאת הידיעה היחידה.

אני יודע שהדבר נבדק על ידי ראש הממשלה. היתה ידיעה על אפשרות של מלחמה, בלי תאריך.

קראתי כעת ידיעה שבמקרה לא הופצה. יבאל תופס

*** אני [] איני ממלא מקומה של ראש הממשלה. גם אם אתן את הכל, האם אני מלאך? נחתי לה בגלל שמסעות דברים, אם גם לא את הכל, אבל נחתי לה כל מה שהיה שמסעותי לנושא, נחתי לה כמעט הכל.

קבלנו ידיעה [] גם זעירא קמא לכם

אותה. "תכנית לחיסה. מדוע?" היא שוגגה ממקור שהיטן ביותר. []

שלחנו לראש הממשלה ידיעה קודמת שהיתה לנו ממקור שלנו. []

ואת זאת העברתי ישירות לראש הממשלה. קבלנו את הידיעה מהמקור

שלנו. יכול להיות שאתה צודק כי כל ידיעה החוזרת על אותו נושא יש להעביר לראש

הממשלה. אני סבור עד היום שבארגון העבודה הזאת, ברגע שאני משוכנע והגורם

הפועל לפי הוראותי, שאיזה ענין כבר עלה לפני ראש הממשלה ושהיא קבלה תשובה של גורם מחקרי, אילו הייתי בטוח שהולכת המלחמה כיוסדה וזה, הייתי עושה מה שעשיתי בחוץ לארץ כאשר טלפנתי. אני לא הייתי בטוח; אומרים שזה תרגיל, צריך לבדוק את זאת, ולי אין כלים לכך, צריך לבדוק אם יש גשרים או אין גשרים, אם יש צבא קדימה או אין צבא קדימה, כאשר נוסף לזה אני בכל זאת יודע שלא אלמן ישראל, שיש צבא ושוקלים אם כן לגייס מילואים או לא לגייס מילואים, ואומרים לי שהגדילו את מספר סוללות הארטילריה ברמת הגולן, וגם בשיחות שאני שומע, באותם הדיונים שאני משתתף מדובר לגבי כושר הלחימה של הצבא הסדיר ואין פקפוק - אני מחזיק בדעה שאין אני יכול למלא את ראש הממשלה.

פ. לנדוי: כמה זמן זה לוקח ספסירה ידיעה מהמוסד לאמ"ן ועד שזה מגיע בלקט לראש הממשלה?

צ. זמיר: בו ביום. אני מבקש לעשות כך. יכול להיות שטעיתי.

אמ"ן ידין: אין אני מדבר על טעויות. אני רוצה לדעת על הנוהל.

צ. זמיר: אקח את כל הידיעות בנושא המלחמה שהפצתי לראש הממשלה. זה היה בחוץ מערך ההחלטות, כפי שאני מכיר אותו, זה היה נושא הבטחון והנושאים האלה מטופלים עם מערך הבטחון. וכמדינת ישראל היה שר בטחון ויש שר בטחון בעל עמדה חזקה, משפיעה, קובעת - עובדה שהוא כמעט לא נזקק לדיון אתי על נושא המלחמה או לא - אני מפנה את השומע לב ראש הממשלה לידיעות, אני שולה לשר הבטחון את הידיעות. אני מפנה את תשומת לבו של שרהבטחון, והוא רואה שיש דבר כזה. אתם מוצאים שנחוץ דיון? אני מוצא לנחוץ להפיץ ידיעה שיש בה משום חידוש או שיש בה מיסוד אחר. ואני רואה שהדבר הזה נדון.

אני מודה ומתוודה שיכול להיות שטעיתי. אני מרשה לעצמי ולבדוק ולקחת את כל הידיעות שהפצתי בענין אפשרות מלחמה, כדי לבדוק ולראות אם בסך הכל ללשכה ראש הממשלה ולשר הבטחון היחה לנגד עינים הידיעה: (א) על תהליך הכוננות של הצבא, קודם כל על האלמנטים של המלחמה, (ב) על תהליך המודוס אופרנדי של המלחמה. לראש הממשלה אין כלים להעריך את זאת באופן ישיר..

ועוד לבדוק אם נושא ההתראה שנגררתי אליו בעקבות הדבר הזה. עוד אחזור לנושא ההתראה. אם אבדוק זאת, הרי לפי עניות דעתי החשובה היא חיובית, אמנם בערכו מוגבל. גם אני היום חכם לאחר המעשה, אני גם ראש המוסד שמוכרח להגיד שהוא עשה את חפיקו טוב, וגם כשעוסקים ואני מכיר את , יש לי חובה נוספת. הדברים האלה, יכול להיות...

ח. לסקוב: כשאינך בארץ, מי נגש לראש הממשלה? אם יש מי ש

משהו חס שצריך להביא אליה, מי נגש אליה?

צ. זמיר: הסידור הוא כי כשאינני בארץ, ויש ידיעה העוסקת

בנושא הזה, הגורם האחראי לידיעה הולך אל ישראל ליאור.

גם אני איני רץ עם כל ידיעה לראש הממשלה. תהליך ההפצה לא תלוי בי אלא בלשכה שלי ולא בי אישית.

י. ידין: השאלה האחרונה, אולי בשלב זה, שהייתי רוצה לשאול,

היא: האם יש ככתב הוראות מסך או מפיטהו לאותו גוף,

מה יפיץ לראש הממשלה האיש האחראי על התפוצה ומה לא יפיץ? או מי מחליט בזאת? האם יש משהו ככתב בעניין זה?

צ. זמיר: אני מציע שחקראו לאותו איש. הוא יושב בחדר הזה.

אם רוצים לחקור אותו, עלי לצאת מחדר.

י. ידין: האם יש הנחיות ככתב?

פרדי: אין הנחיות ככתב.

צ. זמיר: אחרי הידיעות הפיקריות אני עוקב.

י. ידין: אבל אתה לא חסיד בארץ.

צ. זמיר: יש לו הנחיות. יש ניירות שהוא חשב שלא צריך להביא

אותם, לאו דווקא ידיעות בעלות חשיבות אטרקטית. אני

יכול להוסיף: כחורך מערכת החשיבה של עם ישראל, לפי ההגדרה של נייר ידין-שרף, המוסד איננו גורם להערכה.

י. ידין: אני מדבר על הערכה. אני מדבר על חפוצה.

00249
90

ועדת החקירה ישיבה ה' 29.11.73

צ. זמיר: נייר ידין-שרף לא קבע את גבול החפוצה. כחפוצה

לדרג מדיני אינו מפיץ ידיעות אלא מודיעין. אני איני מפיץ מודיעין.

י. ידין: את זאת בדיוק אני רוצה להכין. אני מוכן לשמור את

הענין הזה לאחרונה. בשבילי מבחינת מערכת המודיעין זוהי הכעיה וזוהי נקודה מכרעת בזיקה לשאלה לא של הערכה מודיעינית אלא של הפצה מודיעינית.

Neutral floor information

ח. לסקוב:

י. ידין: אני רוצה לדעת: האם ראש הממשלה שלחה הנהיות בענין זה ?

לדוגמה בן גוריון בזמנו נתן הוראות - ותמיד התפלאתי עליו: -מברק המגיע למשרד החוץ או למשרד הכסחון, כל מברק וכל ידיעה, הוא רצה שיבוא העתק אליו או ללשכה שלו, ולא היה מסנה בשבילו, לא היה זה חשוב מי קיבל ומה קיבל, הוא רוצה לראות העתק מזה.

השאלה שלי היא: האם הייתה הוראה כזאת למוסד ? האם המוסד חשב בכיוון זה ? מה הקריטריונים לענין זה ? איך פעל כל המכלול הזה ? אתה אומר שלא היה תפקידכם להפיץ מודיעין, זה שייך למחקר או מדוע במקרים אחרים כן חשבת שהמוסד צריך להעביר ידיעות כמו שהן לראש הממשלה ?

צ. זמיר: אסביר בקצרה.

ש. אגרנט: מוטב שתסביר אחר הצהריים. אפשר גם לחשוב על זה.

הישיבה ננעלה בשעה 13:30

ז. זמיר:

כעצם גמרחי עם קבוצת חומר שתפקידם

היה להצביע על כך שלפי דעתי היה

בו מידע כרי לבנות לעצמנו חסונה בחוספת חומר שלא הגשתי - גם על היעדים, על שיטת הלחימה, על התפקידים והיעודים. לפי דעתי יש חלקים גדולים מזה, עד כמה שאני מכיר, שבהם באות לידי ביטוי גם המשימות לכל אחד ואחד מהכות.

עכשיו אני צריך לחזור לשאלתו של יגאל

ידין. אני רוצה לעבור לחיק שנקרא "התעצמות", חסונה ההתעצמות של צבא

המצרי כפי שזה מופיע מהחומר שלנו.

שאלתו של יגאל ידין היתה: לפי מה נקבע

הקריטריון להפצת חומר לתפוצה גבוהה? אני המצאתי את התפוצה הגבוהה לא

מיד בכואי לפוסד אלא חוץ כרי העבודה כמסוד. לא אוכל כעת לציין בדיוק

פתי, אבל כעבור כמה זמן נחקלתי בצורך להעביר חומר לתפוצה גבוהה, והיתרון

שהיה - והוא הנחה את לשכת ראש המוסד, שהיא מעבירה חומר גלם לתפוצה גבוהה -

ובאמצעות התפוצה הגבוהה להפנות את תשומת לבו של ראש הממשלה ואת תשומת לבו

של שר הבטחון ולפעמים לפי הוראת ראש הממשלה גם לגורמים נוספים, לשרים

נוספים, לשר האוצר, לפעמים גם לשרים אחרים - להפנות את תשומת לבם להתפתחות

הראויה לתשומת לב וחלק לכדיקה - וזה מכלי שהיתה לי יכולת כאופן אחראי

לומר שהדברים שכאו לידי ביטוי באותו חומר גלם הם באמת מרויכים ומבטאים

את ההתפתחות. זה היה הקריטריון להעברת חומר.

אני רוצה להגיד פרט לדבר הזה. אני

רואה את ראש הממשלה כמנהלת שלי אחת לשבוע או לשבועיים, ואז הייתי מדווח לה

על המידע שאספנו, על נושא המידע העיקרי.

ש. אגרנט:

פעם בשבוע?

פעם בשבוע או בשבועיים. זה היה כך

ז. זמיר:

פחות או יותר בדרך כלל. הייתי

מדווח לראש הממשלה על עניינים עיקריים שהעסיקו אותנו, גם מבצעיים וגם חוספת

חומר.

אני צריך לציין עוד. יש לי מנישה

שבועית עם ראש אמ"ן. גם היא מפקידת אחת לשבוע או לשבועיים. היא היתה

ועדת החקירה ישיבה ו' 29.11.73

כל הזמן. בה היינו מחליפים בינינו החרסמיות על דברים עיקריים מהחומר.
גם הוא היה מספר לי דברים.

ח. לסקוב: על אג' נדה מסויימת או באופן פורמלי ?

צ. זמיר: בפגישות אלה היינו רק שנינו. היינו

יושבים בלי טרוטקול. בעקבות הדברים האלה היה דרוש לפעמים סיפול שלי ולפעמים סיפול שלא.

ש. אגרנט: פגישות-עבודה.

צ. זמיר: למשל היינו מקבלים חומר בנושא הנפס.

אני חשבתי שזה יכול לעניין את המוסד העוסק בענייני נפס. הייתי מעביר למוסד זה ישירות, מפנין לו את הידיעה שקבלנו. היו דוגמאות כאלה אחדות.

היה כאמור לוח החפוצה הקיים במוסד ומחייב את המוסד באופן פורמלי, אותו לוח חפוצה שהגשתי. אבל היו גם יוצאים מהכלל.

אני רוצה לומר בהחלט שאני מניח שראש הממשלה הניחה שכל נושא שאני אחשוב שצריך להעסיק אותה בנושא פידע איזה שהוא - הייתי מביא אותו לידיעתה. אני יודע שמקור ראשון שראש הממשלה היתה ערה ופדקה את הידיעה גם שלו וגם שלי. היא בדקה אם תהיה מלחמה בדיקה מפורטת, עם אס"ן ועם משרד הבטחון. זה גם נבדק אחי. ידיעה, שהיתה גם שלנו, אבל ראש הממשלה קבלה אותה גם בהזדמנות אחרת בעניין המלחמה ושסוכבת בדיוק על אותו נושא, היא בדקה.

ח. לסקוב: כאיזה תאריך זה היה ?

צ. זמיר: נדמה לי שזה היה ב-26 בספטמבר,

סמוך מאד.

ש. אגרנט: סמוך למלחמה שפרצה ?

צ. זמיר: הגיע לידיעתה חומר כזה, איני יודע

איך. הוא הגיע לראש הממשלה או ללשכת

ראש הממשלה.

צ. זמיר: סמוך למלחמה היא לא בדקה. אבל הגיע

לידיעתה מידע כזה. איך הגיע

לידיעתה מידע כזה איני יודע. אני מסופק אם אדע.

ש. אגרנט: סמוך למלחמה הגיע לראש הממשלה מידע

כזה או ללשכתה ?

צ. זמיר: לראש הממשלה הגיע מידע באופן אישי.

ש. אגרנט: חומר של ?

צ. זמיר: חומר מודיעין מסקור טוב שהצביע על

ענין המלחמה האפשרית, על ההפתחות

של מלחמה אפשרית כתאריך קרוב. וידוע לי שראש הממשלה בדקה את הדברים האלה

עם הצבא. וכאמור, מבלי שהשתחפתי כדיונים, אני יודע שהיו דיונים על נושא

הכוננות.

ש. אגרנט: מסקור טוב אבל לא מסקור שלכם ?

צ. זמיר: לא מסקור שלנו. אני מציין שקבלנו

חומר זהה מסקור שלנו. כעצם קבלנו את

המידע משני מקורות, אחד מהם קראתי לכם, החומר של . שהפצנו אלו.

זה היה מקביל לחומר שקבלנו מסקור אחר,

שני הדברים האלה הופצו.

ש. אגרנט: קבלת אותו חומר משני מקורות אחרים ?

צ. זמיר: כן.

זה מה שאני יכול להשיב.

ש. אגרנט: המסקור שהיא קבלה ממנו - זה אמ"ן סימפ

לה ?

צ. זמיר: אני מציע שראש הממשלה או ליאור או

מישהו ידבר על כך. אני רק

מציין שזה ידוע לי.

אחה מתכוון במקביל לחומר של

י. ידין:

00249
5.

ועדת החקירה ישיבה ו' 29.11.73

צ. זמיר: מקביל לחומר של [] ומקביל

לחומר שקבלנו מסקור אחר, שהוא

סופיע פה באחד התיקים.

ש. אגרנט: האחד [] השני []

ראש הממשלה קבלה בעצמה את כל החומר

הזה מסקור אחר ?

צ. זמיר: אני מציין אה זה שהובא לידיעתי

שראש הממשלה ערה לנושא זה של המלחמה.

היא פרניח. מכלי שאוכל להגיד, אבל ידעתי שתתנהלו דיונים במסגרת מערכת

הבטחון בעקבות הידיעות האלה.

ש. אגרנט: איפה ?

צ. זמיר: כ-4 לחודש אצל ראש הממשלה, בנוכחות

שר הבטחון. אני לא הייתי נוכח.

י. נכנצל: כ-3 לחודש.

צ. זמיר: כ-3 לחודש. אני יודע שלדיונים האלה

קדמו דיונים במטה הכללי.

ש. אגרנט: איפה היו דיונים באופן כללי ?

צ. זמיר: במטה הכללי ואצל ראש הממשלה עם שר

הבטחון.

י. יריין: חת אלוף ישראל ליאור אמר לי שיש להם

מסינוגרמות מכל הישיבות האלה שהיו

אצל ראש הממשלה.

צ. זמיר: לא אוכל להגיד יותר, כי כפי שאמרתי,

לא הייתי בכל הדיונים האלה, לא

הייתי בארץ ולא השתתפתי בהם. אבל גם כשהייתי בארץ, לא השתתפתי בהם.

אני רוצה לעבור לענין ההתעצמות.

ח. לסקוב: אחת עוד תחזור לכעית [] הידיעות

האלה וההתראה ? או לא ? אם לא -

יש לי שאלה טכנית אחת.

אני עוד אחזור לענין ההחראה.

צ. זמיר:

אתפול נמסר לנועל הידיעה הזאת

י. ירין:

בקשר להרפתקה כביכול האפשרית הסורית. אלוף זעירא אמר לנו שאת התשובה
 הוא הכין כסיוסה, אבל אין הוא יודע מי ניסח את התשובה בסופו של
 דבר. זה נעשה כאינסטנציות גבוהות יותר מעליו, והיא נשלחה אל
 כתגובה רשמית של אמ"ן ישראל. אני מכין שהם פנו כדי לקבל מאתנו הערכה על
 הידיעה הזאת. נדמה לי שאני צודק?

כן.

צ. זמיר:

אתה היית שותף לענין. אפרת כי

י. ירין:

המגעים עם עברו דרכך.

האם היית כך או אחרת שותף לניסוח התשובה ?

לא, לניסוח התשובה לא.

צ. זמיר:

לפרוץ שהמגעים עוברים דרכך ?

ס. לנדוי:

אסביר: כיון שגורם הפערכה הצבאית

צ. זמיר:

נמצא כאמ"ן, הרי באופן טבעי כאשר

באה שאלה בנושא זה של צה"ל, הרי גורם הקיסור של המוסד מכקס תגובה מאמ"ן

לשאלה. לגורם הקיסור במוסד היו הערכות שונות בנושא הזה, אבל אין הוא

הסמכות כדי לקבוע זאת. הסמכות הקובעת הוא אמ"ן. הוא עסק בזה. אחרי כן

הידיעה תואמה עם אמ"ן ועם ראש הממשלה, כדי לבדוק אם יש משמעות מדינית

חורגת לידיעה הזאת. זה תואם. לא הייתי שותף כדיון ובניסוח.

התשובה היא מה-30 בספטמבר.

טוביה:

ב-29.9 בלילה הגיע שדר כהול

י. ירין:

התשובה של זעירא אושרה על ידי דרגים גבוהים מעליו,

והוא רק הכין סיוסה של התשובה. הוא הכטיח להכיא לנו את הסיוסה.

- ש. אגרנט: הנוסחה שלו היתה בהשחתתפוחכם ?
- צ. זמיר: אנחנו רק קישרנו.
- ש. אגרנט: אתם רק העכרתם את השאלה ?
- צ. זמיר: אם חשון את הידיעה של [] לאותו מידע שהכאתי לכם, הראו שיש ביניהם דמיון רב - לא זהות אלא דמיון רב. כבר ציינתי בהזדמנות קודמת שאת הידיעה הזאת קבלנו לפני [] והעברנו אותה.
- י. ידין: אבל זה יכול להיות אותו המקור ?
- צ. זמיר: זה לא אותו המקור. לבבינו זה לא אותו המקור. []
- [] קבלנו לפני מקורות והפצנו את זה. כאשר קבלנו [] לא ידענו על קיום העניין הזה. שוב הפצנו לראש הממשלה לפני שיש פה מידע מגורם כמו [] שזהו גורם מהימן - נוסף לאותו חומר. היה דיון שבו נוסחה תשובת-הערכה חזרה. איני זוכר את החשובה.
- ש. אגרנט: השאלה של [] הועברה דרככם ?
- צ. זמיר: אחריות הקישור בין קהלית המודיעין הישראלית לבין קהליות המודיעין האחרות היא דרכנו, דרך המוסד. ישנה יחידה כמוסד העוסקת בזה. במקרה המסויים הזו שעוסקים בו, הוא עסק בחומר שאחריות המדיע שלו במדינת ישראל זהו אמ"ן. לכן לא עשינו יותר מאשר קישור וארגון.
- ש. אגרנט: השאלה הועברה דרככם לאמ"ן.
- צ. זמיר: גם לראש הממשלה מסרתם את זאת ?
- צ. זמיר: אני מדבר על הידיעה ולא על החשובה.
- ש. אגרנט: אני מדבר על השאלה.
- צ. זמיר: את הידיעה העברנו ללשכת ראש הממשלה כידיעה. [] בקשו את התגובה שלנו. חשובה התגובה נבדקה עם הגורם המופקד על הנושא המחקרי. הוא הגיב. כדרכנו, בדרך כלל זה מתואם עם לשכת רה"מ, אם יש לזה אספקט מדיני. אחרי כן

החשובה נמסרת החשובה של אמ"ן אינה נמצאת פה כידינו.

י. ידין: זעירא הבטיח לשלוח אותה לנו.

ש. אגרנט: מה יש לכס?

צ. זמיר: יש כידינו החשובה הסופית.

ש. אגרנט: החשובה עוכדה על ידי אמ"ן ותורגמה?

זה היה בהשתתפות ראש הממשלה או באישורה?

צ. זמיר: לא ראש הממשלה.

ש. אגרנט: לא ראש הממשלה נתנה את החשובה? מתקבל

על הדעת שראש הממשלה לא ראה את

החשובה?

צ. זמיר: אינני יודע. אני אומר: לשכה ראש הממשלה.

הטבע

בדרך-אמצע ידיעות מסוג זה מתואמות על ידי

כגורם קיסור עם אותו גורם העוסק בזה, שאחריות המטה שלו להשיב חשובות לשאלות כאלה.

י. נכנצל: הם בקשו הערכה מודיעינית שלנו לידיעה

מודיעינית שלהם.

צ. זמיר: יש לנו ידיעות רבות כאלה, הלופי חומר עם

שירותים במסדים גדולים.

יש בזה

הלופי ידיעות. זה מקבל פה הארה מיוחדת, כי זה עוסק בנושא שאנחנו דנים בו. כידיעה זה הופץ לראש הממשלה.

י. ידין: נקבל אמ"ן את סיוטת החשובה ואולי גם

את החשובה. אבל החשובה הועברה דרככם.

בזה אני בטוח.

צ. זמיר: אני בטוח. כי אין צנור-חשובה אחר.

י. ידין: נראה מה שנקבל מזעירא.

במרהי מה שהיה לי לומר בנושא

צ. זמיר:

תורת הלחימה וההצטיידות.

איני רוצה לחזור על זה, אני מסתפק בסטייטמנט. זה מצוי

פה.

זה בעיקר החומר של ?

י. ידין:

כן.

צ. זמיר:

זה נשאר בידינו מאתמול.

י. ידין:

אני רוצה לציין באופן ספציפי כמה

צ. זמיר:

דברים הקשורים ומתקשרים כענין הציוג

בהשלכה שלו על חפיסת המלחמה ובחשלכה שלו על ענין ההתראה - על חפיסת המלחמה

המצרית שהחלה להתפתח מאז צאת הסובייטים ממצרים, כל העובר על החומר

וקורא אותו, רואה כיצד חפיסת המלחמה המצרית לבשה מדי פעם צורות שונות

וכיצד מדי פעם מתעוררות בעיות חדשות ושונות בצבא המצרי. צורת הלחימה הזאת

כפי שהיא התגלתה ברובה ב-6 באוקטובר. איני מכיר כל מה שהיה ב-6 באוקטובר

כדי לומר זאת, אבל לצורה הזאת היה גיכוש הדרגתי. היו כמה בעיות-יסוד

שהשפיעו על ענין המלחמה במחשבתו של המטה הכללי המצרי ובמיוחד במחשבתו של

סאדאת,

ואם לשים אצבע

על הבעיות העיקריות שהעסיקו את הצבא המצרי - ואני בהחלט עושה קצת סינתזה

של הידיעות השונות שיש לנו - זה מופיע גם באופן די כולט בחומר - הבעיות

שהעסיקו את המצרים (היו: א) כיצד חשמו מצרים בפני איום של חקיפה בעומק,

נושא העומק. נושא העומק מקיף מסכת ארוכה של הידברויות בין המצרים

לבין הסובייטים, שאני יכול לומר כי כחוסם האוירי משאח נפשם של המצרים

היחה להשיג מטוס קרב הפצצה - היינו קוראים לו כז'רגון שלנו "פנטום סובייטי" - כלומר מטוס שיש לו כושר של נשיאת מטען; של מהירות וחיפוש להתגוננות וכדומה שמסוגל לחקוף בעומק. הם ראו את זה לא רק כאמצעי לגרימת אכזות לישראל, שעל זה היחה מבוטסת במיוחד החפיסה שלהם, אלא הם ראו את זה גם כאמצעי הפגנה לעצמם. כיון שמצרים היא חשופה, הדרך היחידה היא איום בתגמול, כיון שישראל אינה יכולה לעמוד באכזות - וזוהי אכסיומה. אני מוכרח לומר כי כאשר בודקים את העניין, זה נחאמת. הם ידעו את ענין מלחמת ההתשה, הם ידעו את ענין המאבק שלנו על השבויים. הם ידעו שישראל אינה יכולה לעמוד בזאת. זה חוזקה וזו חולשתה. הם אמרו: נאיים עליהם עם פגיעה בעומק. והם באו עם הסובייטים לידי משברים בנושא המטוסים. הם חפשו ורסיה של מיב 23 ומיב 25, שיש לו פושר של נשיאת פצצות. הסובייטים אמרו להם: אין לנו מטוס כזה והם הציעו אלטרנטיבות. האלטרנטיבות נדחו על ידי המצרים. הם הציעו אז טיל "קנט", טיל שביסודו נבנה ללוחמה, שנורה מתוך מטוס מטוח רחוק, הוא אטי, הוא נושא מטען של חומר נפץ, והוא יכול להיות מבוטסת לפגיעה במטרות קרקע.

היחה תקופה שהמצרים החלהכו מאד מהעניין.

כעבור איזה זמן זה הופיעו בדברים

הם אמרו: איננו סומכים על הכלי הזה, הוא אטי -

הישראלים יפילו אותו, טופולב הוא אטי - הישראלים יפילו אותו, אין זו החשונה.

ואז בקשו טילי קרקע-קרקע. אני חוזר לסדר גודל של 1970, 1971, 1972.

זה חוזר כחוט השני.

short range ballistic missile.

ה. לסקוב:

זה נכון וודאי בקשר לדיונים ב-1972.

ז. זמיר:

לא ציינתי את הכל כי אני עוסק במה שהוא רלוונטי לנושא הזה. הסקאטים היו

00252

11. ים

ועדת החקירה ישיבה ו-29.11.75

סבחינה סצריח גורם משלים. את הידיעה שיש טילי סקאט, לטווח של 300 ק"מ,

אז זה לא

צ. זמיר:

זה יכול להיות ?

י. ידין:

יכול להיות, אני סוכן לבדוק זאת.

צ. זמיר:

היתה לנו ידיעה

הפצנו אותו באותו

יום. איני יודע איך זה הגיע, איני בטוח כיום

לצורה. אבל הידיעה הופצה.

זוהי ידיעה לא מוסמכת ?

י. ידין:

צ. זמיר:

00253

12. י"מ

ועדת החקירה ישיבה ו' 29.11.73

ש. אגרנט:

זה ישנו בתוך הספר הזה ?

צ. זמיר:

זה ישנו בתוך הספר שאשאר לכם.

אני משאיר לכם ספר חלקי. תחליטו

בעצמכם אם משאיר אותו או אקח אותו ואסדר את החומר כפי רצונכם. זהו ספר שהוכן בשבילי. אחס בעצמכם צריכים להחליט אם אתם רוצים שאשאר לכם את הספרים שלי, כי אתם רוצים ידיעות שלא הופיעו אצלנו, שלא הפסקנו להכין אותן. אולי בתום הישיבה תגדירו מה אתם רוצים נוספות, אז כמרוצת השכוע שלא אהיה בארץ, הלשכה שלי תכין זאת.

נותן ידיעה מאד מפורטת.

ש. אגרנט:

תסיין בעצמך את הידיעות.

צ. זמיר:

אני מבקש רק שתנחו אותי איך אתם רוצים

שאתן את הידיעות.

ש. אגרנט:

אנחנו רוצים את תוכן הידיעות האלה, כדיוק

כפי שקבלתם אותן וכפי שהפצתם אותן. האם

הפצתם את הידיעה המלאה ?

צ. זמיר:

כן.

ס. לנדוי:

אני חושב שצריך להשאיר את זה לשיקול

דעתך. אם אתה מביש לנו את החומר,

מביש לנו מה שנראה לך כחשוב בנושא שאתה קורא לו "התעצמות".

צ. זמיר:

אני אערוך את זה מחדש, ואם אחרי כן

תרו - חשאלו עוד.

בידיעה נאמר

הידיעה היא מאד מפורטת. הידיעה עשתה רושם טוב גם

בגלל המקור.

ס. לנדוי:

זה מופעל על ידי הרוסים ?

צ. זמיר:

והרוסים מדריכים אותם.

מדריכים ?

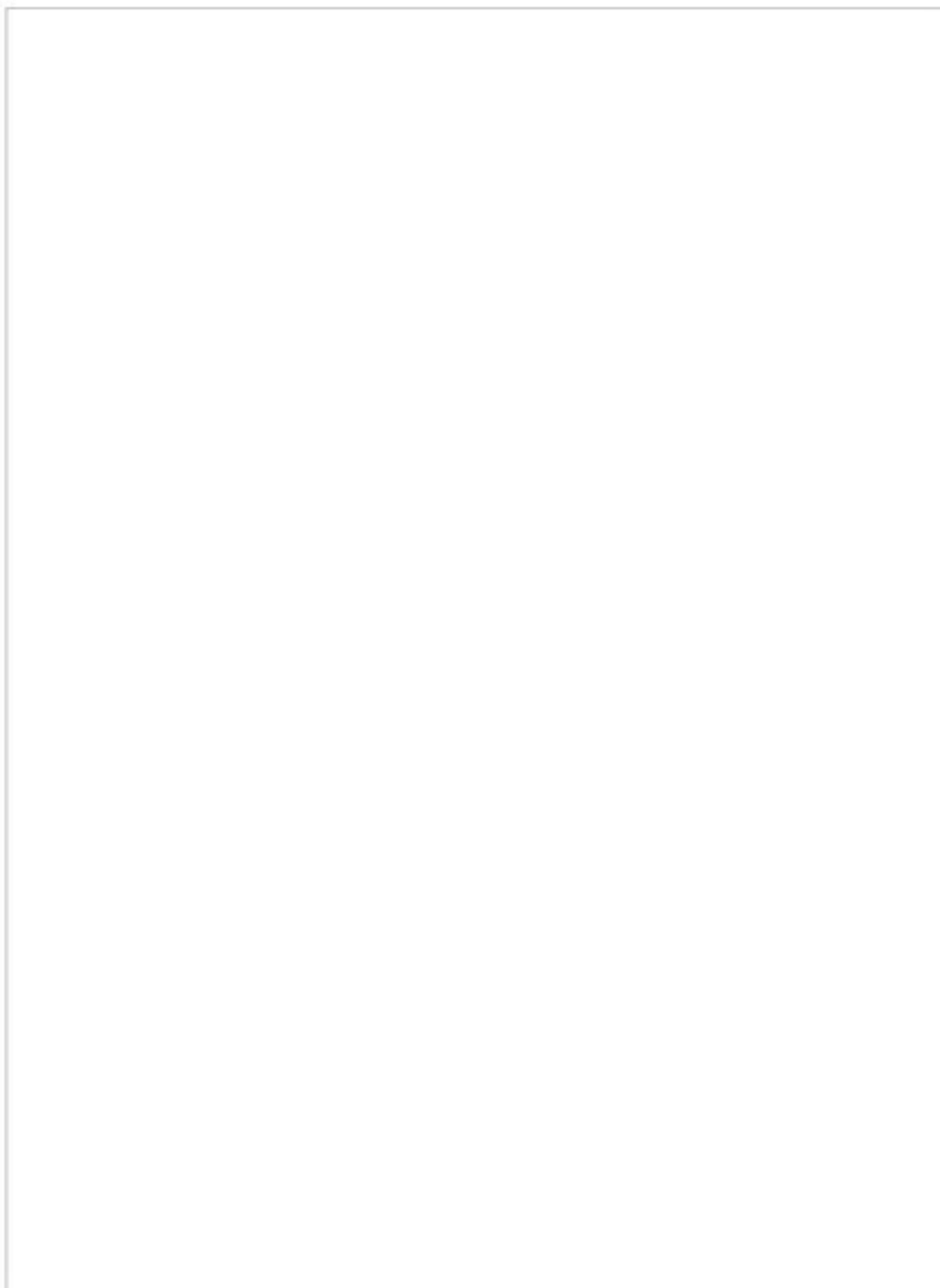
ס. לנדוי: אצאצאצאצא

00254

י"ט .13.

ועדה החקירה ישיבה ו' 29.11.73

צ. זמיר:

אני מסבירה את חשומה לבכם בקונטקסט

הדברים שאני מדבר עליהם עכשיו לענין נוכחות הטילים, זו אינה הידיעה היחידה.

00255

14. י"ט

ועדה החקירה ישיבה ו' 29.11.73

הטילים הם תחת פיקוח מצרי ?

ס. לנדוי:

עם מדריכים סובייטיים. לזה יש לנו

צ. זמיר:

מידע נוסף. מידיעות נוספות שיש לנו

מהמקור הזה ומסקורות נוספים קבלנו המונה שלמה יוחר.

שאלתי אם זה בפיקוח מצרי ואמרת "כן

ס. לנדוי:

וייעוץ רוסי".

לפי הידיעות

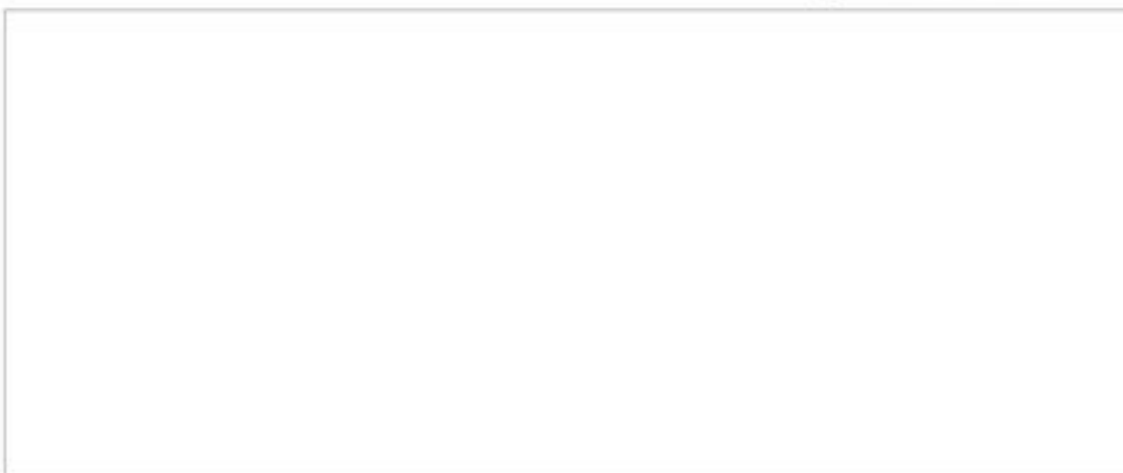
צ. זמיר:

זה בשלבי אסון של הצבא המצרי.

לגבי השאלה על הסטאטוס של הטילים יש לנו ידיעה שהיא מאחרי יום הכפורים. אם

אחם סקרנים, אני יכול להגיד לכם מה היא הידיעה, אבל אין היא נוגעת לנושא

הזה שאנחנו מסבירים.

בינתיים אנחנו יודעים שהם עשו שימוש באיזה חאריך

שהוא בשלשה טילים כאלה במלחמה. הם ירו שלשה טילים כאלה סמוך להפסקת האש

ב-22 באוקטובר. אבל לא מצאנו לזה ביסוס ועדות כשטח.

היום זה הופיע בעתון.

י. ידין:

אין זה הופיע בתוך צריך לבדוק.

צ. זמיר:

טיל אחד מופיע בעתון.

ס. לנדוי: אגלאא

מסקורות ?

י. ידין:

נשאל את [] כי זה עף גבוה.

צ. זמיר:

00256

15. ים

ועדת החקירה ישיבה נ' 29.11.73

הייכל הודיע זאת.

פרדי:

כנראה שהודיעה היא ממקורו מצריים.

צ. זמיר:

כנושא הטילים יש לנו עוד אינפורמציה

ממקורות נוספים. אולי אציין רק את המספרים.

יש לנו ידיעה

קבלנו ידיעה נוספת על נושא הטילים,

זה בכחכה סמ 3668. הכחכה הופצה

ב-30.7.73.

הוא מתקן:

יש לנו עוד ידיעות כנושא הטילים. כיון שאערוך את

החומר, אולי אחסוך קריאת הידיעות האלה.

אח ענין הטיל, פרט למשמעות שלו מכהינות

אחרות, צריך לראות בעיני המצרים יחד עם המיראז' כחשובה לענין העומק. השאלה

הזאת אינה מוסלת בספק. אני משער שראש אמ"ן דיבר על הענין.

בקהליה המודיעין היו דעות שונות. נדמה לי

שגורם המחקר באמ"ן לא קיבל את הידיעה הראשונה כסבירה.

ש. אגרנט: איזו ידיעה ראשונה ?

ח. לסקוב: מ-24.8.73.

צ. זמיר: גם אני לא קבלתי אותה כסבירה, אם כי אאמא

האחריות אינה עלי. ישבה קבוצת א

חברים מתכוננת לדיון. חשכתי, אם הידיעה הזאת התאמת, הרי על רקע הד'טאנט שהיה

בעיצומו בין הסובייטים ובין האמריקאים, הרי משום שזוהי בהחלט אסקלציה סובייטית,

אסרתי - אני זוכר את הדיון ומה היה הסיכום - הרי אם זה יהיה, זה יהיה מאד מפחיע

אוחי; אין זה מתקבל על הדעת שהם יתנו טילים כאלה. ולא זו כלכד. כיון שאני

מתחקר, שאלתי את על הנושא הזה. היתה לו חיאוריה בנושא הזה.

מי היה

ש. אגרנט:

צ. זמיר: כן. זוהי נקודה חשובה מאד, שאני מודה

ומחוררה שקשה היה מאד להבין את הידיעה

החומר

הזאת כאשר היא הגיעה ראשונה.

ש. אגרנט: וזה מפני שזה מביא לאסקלציה ?

צ. זמיר: על רקע היחסים הבינמצמתיים - לא על רקע

היחסים שבין מצרים לישראל, אלא על רקע היחסים

שבין האמריקאים לבין הסובייטים, באורח הד'טאנט שהיחה, זה היה בעצם ענין של

החלקות פוליטיים - זה לא התקבל על הדעת. זה היה מכהינה כל מה שאני אומר.

זו היתה גם דעתי כל הזמן שאפשר שזה הולך לכיוון של מלחמה, אבל אין זה הגיוני

שכאוריה כינלאומית כזאת היא תפרוץ. כאסור אני אישית חשכתי שזה בכל זאת מהייב

לעשות הכנות, ואני חושב שזה"ל עשה.

00258

17. יום

29.11.73

לפרט החקירה ישיבה ו'

אז חקרתם את ?

ש. אגרנט:

חקרנו

צ. זמיר:

לן הייתה ידיעה על אספקת מיג 23,

י. נבנצל:

האם היה עולה על דעתך שאין זה בקנה

אחד עם הר'טאנט ?

אפרתי: לפה לסובייטים להסחבך

צ. זמיר:

בתחום חדש, בפרימטר, במימד חדש של

המלחמה ? מיג 23 היה כבר במצרים. בחאום המטוסים הם נחנו לעירק סוחוי 20 וכלים דומים. לפה להם להסחבך כנושא הטילים ? חשבתי שזה מאד לא הגיוני שהם ייכנסו לסכך הזה. אבל שוכ ההגיון כשלעצמו אינו מספיק. בחנו את העניין עוד הפעם ועוד הפעם.

השפיע עליך העניין של קובה, שאתה רואה

י. נבנצל:

בזה אסקלציה כזאת, בעיה גרעינית ?

בגלל המישור הגרעיני. כמישור שלנו סיל

צ. זמיר:

זהו דבר אסטרטגי. מה שנקרא אולם

"סווח בינוני", במסמכות הישראלית אין יותר אסטרטגי מזה, כיון שאנחנו חושבים שהם חושבים שיש לנו טילים כמדינת ישראל. הם מחפשים ד'טאנט עם האמריקאים, וזהם עושים מאמצים גדולים בכיוון זה, מה פחאום ייכנסו הרוסים לכאן עם עניין הטילים ?

בחקר זה הזכרת גם פיראז'ים,

מ. לגרוי:

אבל לא דבר עדיין על כך.

ואז חזרת וחקרת

ש. אגרנט:

שאלנו

צ. זמיר:

, שאלנו עוד מקורות

נוספים. לא אוכל להגיד מן הראש מאיזה, אבל מאלה שקבלנו חשובה היא הייתה,

נתן ידיעה, שאני קבלתי אותה, כהכירי את המקורות האלה, כדבר שצריך להניח אותו כסביר, לא אומר במאה אחוז, אין לנו כסחון של מאה אחוז, אבל דבר שצריך להניח אותו כסביר.

ס. לנדוי: לאיזה דיון אתה מתכוון, כשאמרת

כי התכוונתם לדיון ?

צ. זמיר: בדרך כלל, כפי שאמרתי לכם, לפני

שאני בא לראש הממשלה, אני מדווח לה על

הדברים העיקריים. דיווחתי לראש הממשלה, אין לי הסתייגוּגָרָמָה, כי היא אינה בידי. דיווחתי לראש הממשלה על ענין הסילים ואמרתי לה את דעתי - אני מוסר עכשיו מחוץ הזכרון - שהענין נראה לי סוזר וכודקים את זה. כי בענין הסילים היה הדבר מרחיק לכת מכחינתנו, כי כאשר קבלתי לא הייתה לי ברירה אלא להניח שזה נכון. לא הייתי יכול לבטל את זאת.

ס. לנדוי: גם על זה דיווחת לראש הממשלה ?

צ. זמיר: כן. הלכנו לחצנו על

ואמרנו להם שיש ידיעה על

טילים.

ש. אגרנט: מה הם אמרו ?

צ. זמיר:

סוביית:

ח. לסקוב: פתי הייתה הידיעה האחרונה ש"סקאט"

לא יהיה מצעעי בעתיד הקרוב, שזה

כתהליך של התאמנות ופתי הם חשכו שזה ייגמר ?

י. ידין: אם כל הידיעות האלה הן נכונות,

היום בדיעבד אני מניח שכן, הידיעות

של זאת אומרת שבמאי כבר הייתה החטיבה הראשונה, והחשבוך שאמר,

כי ששה חודשים יהיו דרושים לאסוף זה, הרי זה בדיוק להתחלת אוקטובר. במאי

00260

19. ים

ועדה החקירה ישיבה ו' 29.11.73

היה יריעה, הרי ששה חדשים זה עד אוקטובר.

כמה זמן אמרו המקורות דרוש עד

ח. לסקוב:

ש"סקאט" יהיה מבצעי ? ששה חדשים ?

היו יריעות סותרות. אני מדבר

צ. זמיר:

מהזכרון.

אנחנו חיפשנו את הסוללות ממוקמות. בקשנו תוך כדי הפלחמה

חיפשנו את הסיליס האלה.

אני לגמרי לא מאמין בעניין זה.

אני רוצה להעיר כיהס להערכה שלי. אני חושב שבנושא הסיליס

אני אומר את ההערה שלי, אינני יכול לבסס את הערכתי,

זה מחוץ לנושא

שלי, לא אוכל לתת חרצאה שלמה על הנושא הזה.

כאיזה כיוון ?

י. נכנצל:

היה להם עניין

צ. זמיר:

מתי ?

ש. אגרנט:

זה היה כבר תוך הפלחמה.

צ. זמיר:

אם תהיינה לכם שאלות, אעשה כמיטב

יכולתי כדי לחקור את העניין ולהבהיר אוחו כמיטב יכולתי.

היריעה שירו טיל אחד או שלשה באה

ח. לסקוב:

ממקרה אחר ?

צ. זמיר:

מסקור אחד. כיון שהיריעה הזאת הועלתה באוחו (כרד) ארטיילרי שירד על הגשרים סמוך להפסקת האש, חיפשו את זה. אי אפשר לדעת. אולי יררו הטילים במקום שלא ידעו איפה הטילים האלה.

ס. לנדוי:

חיפשו את זה ולא מצאו ?

צ. זמיר:

אני יודע שצה"ל חיפש רסיסים. אני מסער שבמהומה זו זה קשה היה. אין אנחנו יודעים איפה זה נפל. יכול להיות שזה נפל לתוך האגם המר. אולי ירו לסחח האגם המר. לא מצאו. אין הוכחה בשטח שירר. אני מאמין שירר. כעת אם גם הייכל אומר שירר טילים, זה מחקר עם איזו תיזה שלהם על ענין השימוש בטיל, איך הם רוצים להשתמש בטיל. אבל זה מחוץ לנושא הזה.

י. יריין:

אחת הבעיות שבהן התלבטנו אחסול בקשר

לתיזוח היתה: פתי חל אצל המצרים שינוי בין ההכרח בנשק להפצצה לעומק ובעובדה שלא קבלו אותו מכחינת המסוסים, שהם בכל זאת יכולים להכנס לפלחמה ? על זה לא קבלנו עדיין אחסול את החשובה ויתכן שנקבל את החשובה. אבל אם היריעה מה-24 באוגוסט היא נכונה, ועושה רושם שהיא כן נכונה, שכן היריעה שלו מפרטת שמוח של חטיבה ושל המקומות שלה וכו', כחוב ביריעה שהטילים האלה הגיעו מכאי ושזה יקח ששה חדשים להתקין אותם - אם היריעה היא נכונה, פירוש הדבר שהתאריך הזה של תחלת אוקטובר הוא תואם עם התאריך של סיום הכנת חטיבה הזאת לאופרציה.

צ. זמיר:

מה מאפיין את היריעות במצרים ? זה לא

כדיוק שחור-לבן. אפנה את תשומת

לבכם לאיזה דבר. אם אתם רוצים לרדת להכנת הענין עד הסוף, תקראו

21. יום
 ה' שבט 262 אב 5734
 י"ג טבת 5735

[Redacted]

אני מציע לפחות לאנשי הצבא

שביניכם לקרוא את החומר הזה, כי לפי דעתי זה כאלף כשכיל הלך המחשבה שלהם, לחבין [Redacted] מערכת ההחלטות כמצרים, מדוע הידיעה הזאת יכלה להיות מעורפלה, צא הידיעה שהולכים למלחמה - עד חאריך מאוחר כל כך.

[Redacted]

ח. לסקוב: כאשר הגע בנושא ההצטיידות, חשוב לי

הנושא של מיראז'ים, הנטרים, לייסנינג,

כאיזו מדה הם יכלו לראות בהם כחחליף למפציץ בעומק, ופתי הוחלט שמטוסים אלה מועברים למצרים.

צ. זמיר: אין כאן לא רק ענין הטיל אלא גם ענין

המיראז'ים. זה ממקור אחר. הם ראו את

ענין המיראז' כ אחד הפתרונות לענין העומק. הם לא החשיבו את הלייסנינג,

כי הלייסנינג לא היה חשובה כשכילם. הם אצאצא החשיבו את ההאנסר כששלים למסג 17 וכדומה. אבל זה נושא מסען לטווחים קצרים. את המיראז'ים ראו לעומק.

ש. אגרנט: הם החשיבו את ההאנסר ?

צ. זמיר: כן. הם החשיבו אותו כמסוס תקיפה לטווח

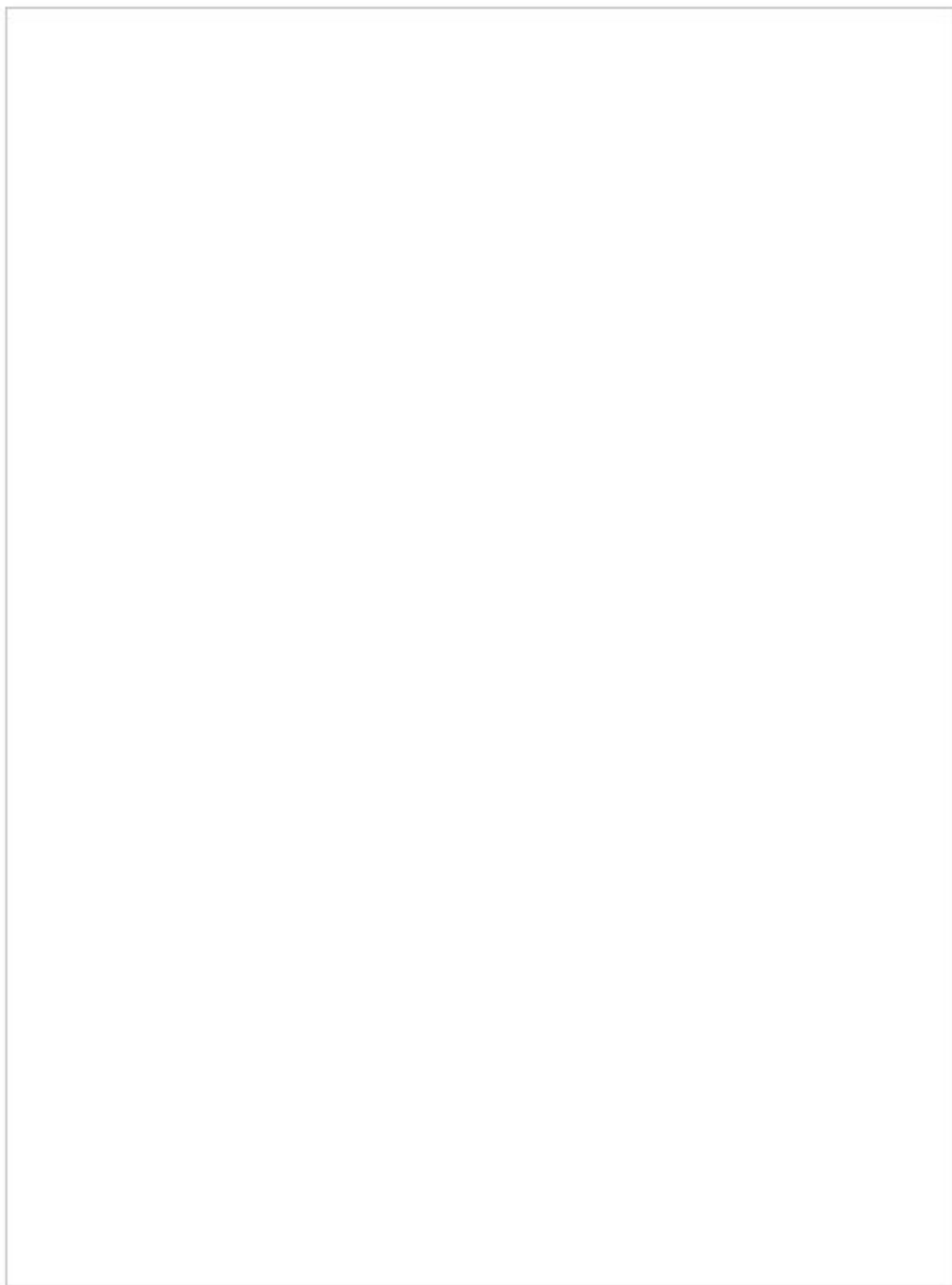
קצר כסיוע לכוחות היבשה.

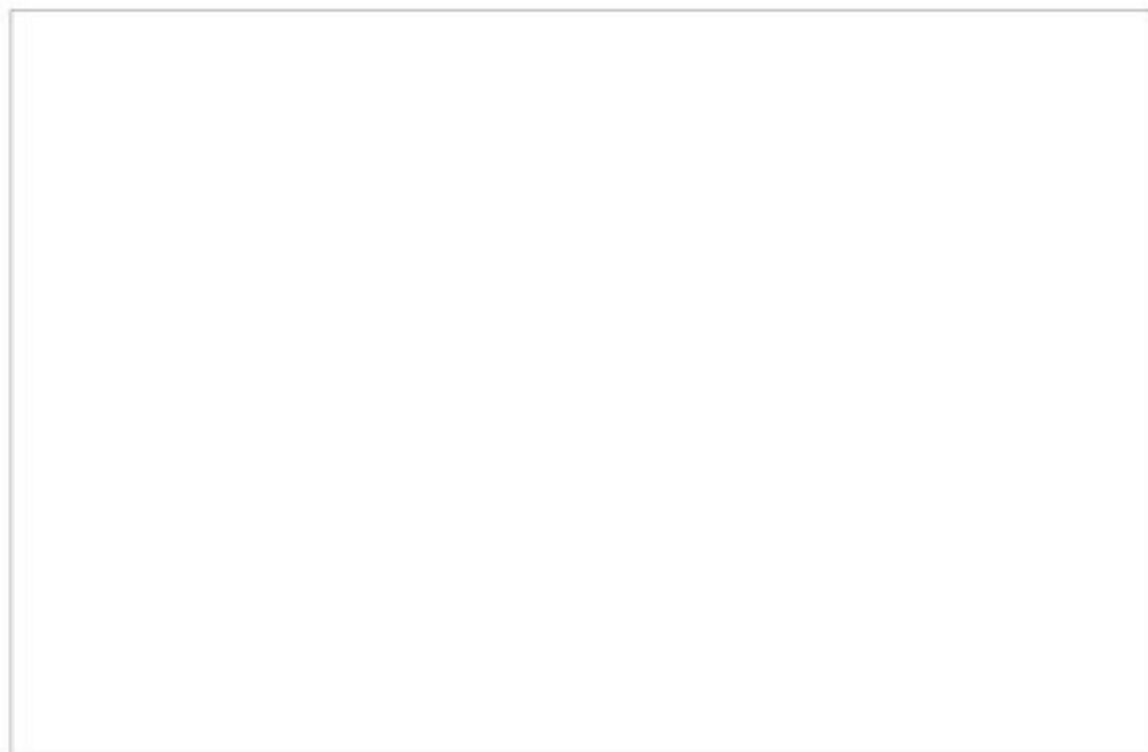
[Redacted]

00264

י"ט .22.

ועדה החקירה ישיבה נ' 29.11.73

ב-25 בסאי החכרר שיש תחליף לאותו כוח
מפציץ קרב שכאילו היה האמצעי של חטיבת

ח. לסקוב:

מצריח למיראז'?

זה מודיעין.

צ. זמיר:

זה כבר עכשיו.

י. ירדין:

זה מודיעין, זה מאה אחוז, אני חושב
שאתה צודק.

צ. זמיר:

זה לא באותו יום אלא שיהיה.

י. נכנצל:

מכל מקום לקראת המלחמה יש היכנון.

צ. זמיר:

אנחנו הימשנו מתי התחילה המחשבה שלהם
להתפנות ?

ח. לסקוב:

האם יש לך מיסמך מצרי שבו בא לידי

ט. לנדוי:

ביסווי מפורש שזה יכול להיות תחליף ?

ועדת החקירה ישיבה ו' 29.11.73

24. י"מ

צ. זמיר: פאה אחוז, זה כל תפיסת העומק שלהם.

י. ידין: אפשר להגיד היום, שחלק יסודי

בפוליטיקה של הקרבות בין סדאק לבין קדאפי, שאורח היה בעיקר מעוניין במיראז'ים.

צ. זמיר: כל הטייסים שנסעו לצרפת להחמין היו

סיפסים מצריים עם דרכונים לוביים. יש לנו

ידיעות על כך.

אבל יש לנו ידיעות המאשרות כי הטייסים שהחמנו בצרפת על מיראז'ים היו טייסים מצריים עם דרכונים לוביים. כל זה הוא חלק מהתכנית.

עכשיו אנחנו יודעים שהמערך הנייד של

הציור, הכסיס של המיראז', הוא חלק מהקונצפציה שלהם. כל זה מופיע בחומר.

ס. לנדוי: הייתי מבקש שתציין איפה זה מופיע שזה

ישמש כתחליף, כ"פנטום הסוכייטי" כפי שאחה

קורא לו? היינו איפה המיראז' פלוס הטילים?

צ. זמיר: אין מיראז' פלוס הטילים. יש מיראז'

ותפיסה של העומק, איך יתפתח תפקידו של

המיראז' כעניין העומק והסכר מרוע מיראז' טוב יותר, ואחרי כן יש עניין הטיל

לעומק. זה מופיע בהחלט. זה אינו מופיע באותו המשפט.

ס. לנדוי: לא באותה הנשימה.

צ. זמיר: אני נובע בנושא ההצטיידות באותם התחומים

שהם לפי דעתי עקרוניים.

אסרתי כי הכעיה הראשונה שהעסיקה את המצרים

היתה בעית העומק. בעיה שניה שהעסיקה מאד את המצרים היה עניין ההגנה האווירית,

איך להתגונן בטנז החקפה אווירית, שכולם יודעים, אפילו בעחונות על ענין

השליטה האווירית הישראלית. הם חיפשו נשק לניטרול חיל האוויר הישראלי בזירה הקרב

25. ים

29.11.73

ועדה החקירה ישיבה נ' 4

ובעומק מצויים, וזה מתוך הנחה כי המצרים לא יעפרו בהתמודדות עם הסיכונים
הישראלים. יורשו טילי נ.ס., מיחקנים חדשים, טרללוח 2 DD-1 ו-3 DD-1 לאיפוי המכצע,
לצליחת החעלה וכן טילי 6 DD-1 ו-7, תותחי נ.ס., לחיפוי הגייסות בתנועה
ממורה לחעלה.

כעה אני רוצה לקרוא לכם איפה היה

לדעתי *break through* בענין הטילים, היו פה איזה מוקדים בענין הטילים.

האם אפשר לומר לפי חפיסתך שהם הרגישו את

ש. אברנט:

עצמם מוכנים לפתוח במלחמה מפני שהם

מצאו את החשובה לסכנה שראו כי במקרה שיפתחו במלחמה ישראל החקיף בעומק, אבל הם
לא התכוונו בעצמם, כלומר לא בשלבים הראשונים לחקוף את ישראל בעומק? ואפשר לומר
שהם לא רצו לפתוח במלחמה כשאינן להם חשובה למקרה שישראל החקוף אותם בעומק?
והנה עכשיו כשהם קבלו את הטילים וקבלו 15 מיראז'ים הם יכולים לעשות זאת.

הם קבלו יוחר.

צ. זמיר:

כשקבלו את המיראז'ים הם היו רגועים

ש. אברנט:

מכחינה זו, ולכן יכלו לפתוח במלחמה. האם

זה ככה?

המצרים הלכו למלחמה זו בהרבה מאד

צ. זמיר:

היסוסים, אני רוצה להסחיש לכם.

אבל המצרים ראו שהם

במצוקה. רזה הופיע במקומות שונים שמארת היה במצוקה: שום דבב לא זו, אם כן
מה יהיה? יש ד'טאנט בין הרוסים ובין האמריקאים, הרוסים הכשילו אותנו, נדוז
בעצמנו; אין אני רוצה הרבה, אני עושה קצת, אני מתחיל בזהירות, אני מתחיל עם
החי"ר, את הקו העורפי אינני מפקיר.

אני עושה נסיון נועז; אני מקווה שאצליח לתפוס אחיזה, ואז אני מביא לדיון מהיר. אחרי 6-7 ימים תהיה הפסקת אש, נחזיר את המעצמות לטיפול בענין מזרח התיכון.

זה היה חוט השני בחפיסת העולם המצרית עד

המלחמה.

ש. אגרנט:

של מי

של אם תקראו את

צ. זמיר:

כל החומר, זה מופיע שם כל כך הרבה פעמים.

י. נבנצל:

אבל דבר אחד אינני מבין. אם הם חשבו

שברגע שהם יתחילו בהתקפה, עלולה ישראל

להחקיף בעומק, ואז צריכה להיות להם חשוכה בעומק, זה מוכרח להיות בהתחלה ואין זה סועיל שזה יהיה אחרי זמן מה. והוא אמר שהסילים בהתחלה לא יהיו מוכנים. איך זה עולה בקנה אחד?

צ. זמיר:

לא אמרתי את הדברים לשם ניפוח. לא אוכל

לחתום באמצעותך על נוסחה שהחאריך

נבחר בדייקנות. אני בהחלט חושב שזהו גורם, ביחוד שהמסדע שלנו על מספר הסילים הוא הרבה יותר גדול. מדובר על מאות סילי "סקאט".

ח. לסקוב:

על אותן עשר יחידות?

צ. זמיר:

יש להם כבר שתי דיוויזיות.

ש. אגרנט:

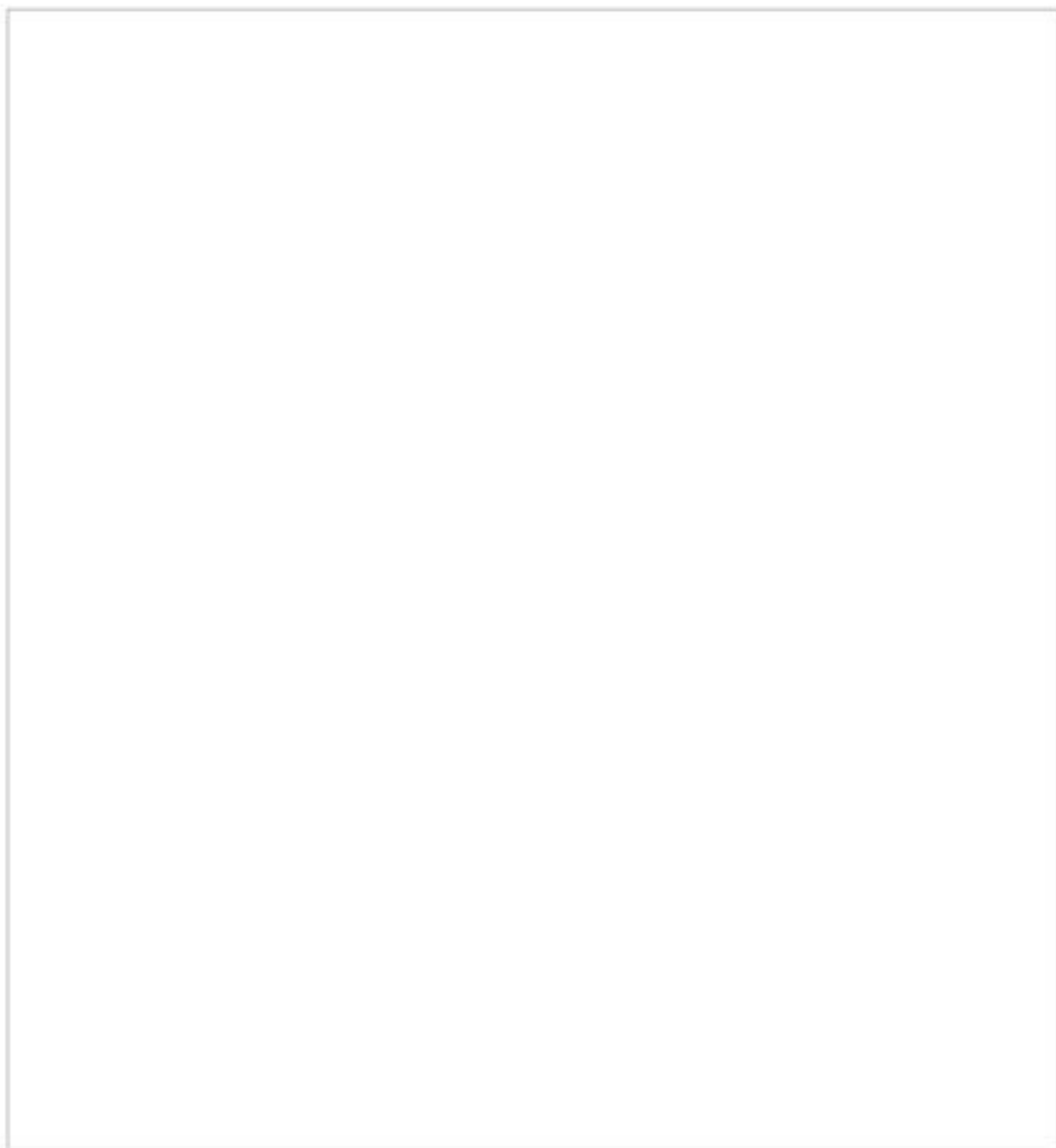
נורו מאות סילי סקאט?

צ. זמיר:

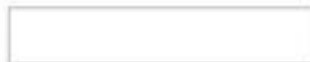
יש להם מאות סילים.

מ. לנדוי:

אוי אוי!

צ. זמיר:

אני רוצה להצביע בענין הטילים, יש לי רוי

שהגידול במספר הטילים יכול ללמד על ענין החגנה על העורף, ויש לנו פה שורה של מקורות עם שורה של ידיעות בנושא הטילים. אולי אקרא רק אחד מהם, אולי אציין כנפרד את היקף הידיעות כולן.

מה אתה מלמד בזאת ?

ש. אגרנט:

מה הייתה בעיית הסילינג של המצרים ?

צ. זמיר:

לדרישה לסילינג היו שתי חכליות,

חכלית אחת הייתה הגנה לעומק, כנוסף

לענין יכולת התגמול בעומק, הם בכל זאת רוצים סילינג. כשהיו הסוכייסיים במצרים,

נתגלתה יכולת ישראל והיא הצליחה לפחות במקרה אחד לחדור עם מטוסים פנימה

ולחקוף בעומק מצרים. אז באו המצרים בטענות לרוסיים: איזה סין הגנת אחס נוחנים,

כשהישראלים חוזרים ? אמרו הרוסיים: אי אפשר להבטיח מפני חרירת מטוס בורד.

אבל מה לא מדובר על מטוס בורד; מדובר על מאסה, על איום.

נקודה חשובה מאד הייתה איפוא הגנת העומק

בסילינג. אבל הקריטי בנושא הסילינג היה הטיל הנייד. איך ראו המצרים את ענין

המלחמה ? הם ראו את המלחמה מתבססת - וזה נכון עד היום הזה, יש לנו ידיעות שזה

עצם

נכון עד היום הזה - זה מתבסס על מערך סילינג סטאטי, שמה שמפייין אוחו הוא טווח

מכסימלי. זהו טיל ממספחת 200 משופר עם וולגה, סילינג עם יד ארוכה מאד.

והטווח ?

ש. אגרנט:

45-43 ק"מ. חסרונם של הסילינג האלה הוא

צ. זמיר:

שהם אינם ניידים. הטיל היחיד הנייד

הנותן הגנה על הכוחות הנוודים הוא 6 KD וכן 23; אין זה טיל, זהו תוחם,

והוא יעיל לטווחים נמוכים (?). לקוודרט הזה, לפוג'ים של הקוודרט, של 6KD

(קוודרט בשפתם) שנותן את הכוחון לדיוויזיות בתנועה - כזה הם השקיעו את כל

סאפציהם.

זאת הייתה נקודה הכובד ולפי דעתי זה היה חנאי

לענין המלחמה. גם ענין הסילינג הניידים היה חנאי למלחמה. זה נכון בסוריה וזה

נכון במצרים. ופה יש לנו ידיעה על גידול בנושא הסילינג.

האם מאוח סילינג כאלה אינן משהו שגם התצפית

י. נבנצל:

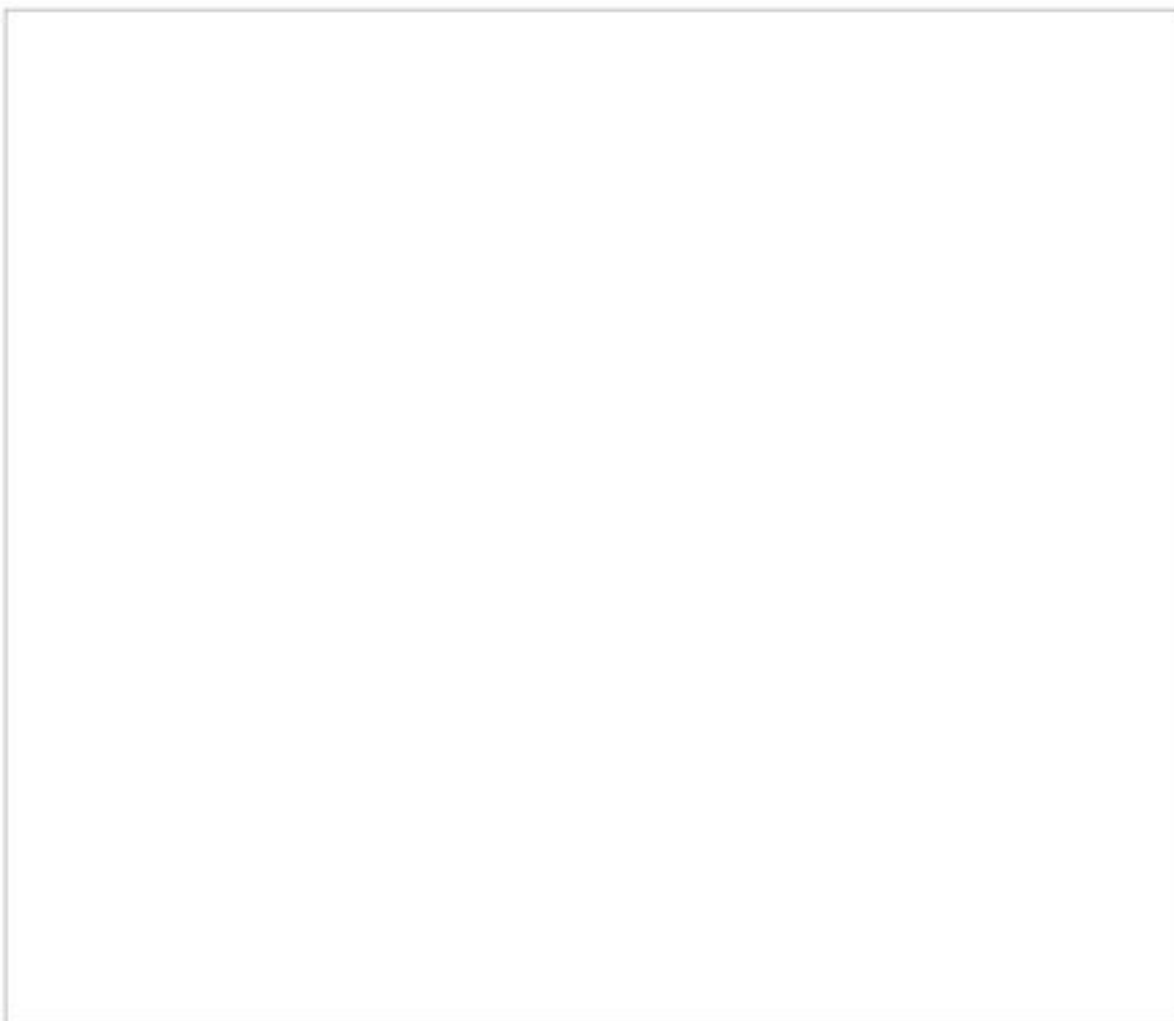
האזירות מגלה ?

כן, התצפית האוירית גילתה. תשאלו את
ראש אמ"ן. הייתה תמונה על כך.

צ. זמיר:

לא הגענו עדיין לזה בעדות של ראש אמ"ן.

ש. אברנט:

נחזור לזעירא. ארוף זעירא אמר לנו

י. יריין:

שהשאלה המסרידה אוחו עד היום הזה היא

כאיזה שלב שינו המצרים את הקונצפציה שלהם ביחס לענין. לא ירענו ואין אנחנו
יודעים עדיין סחי ומדוע שונחה הקונצפציה הנ"ל. אפשר היום להניח כחכמים לאחר
המעשה ששינוי הקונצפציה היחז; אין לנו ברירה אלא להילחם אפילו שאין לנו אמצעים
להפצות בעומק, ולכן אפילו אם נסבול אכזות ככדות בעורף, אנחנו סוכרחים לחקוף.

אולי אני טועה. את כל החשדות שלי אני

צ. זמיר:

אמרתי, אני אחראי לידיעות וכל מה שאתם רוצים אני אקרא.

י. ידין: נשאל את אלוף זעירא, הוא היה כן

מאד בחשוכות שלו.

צ. זמיר: יש פה חכמה לאחר המעשה, אני למשל איני

יודע... אבל יש סימנים לאחר המעשה, אין

אלה כל המקורות של עם ישראל, אני אוסף מקורות של המוסד, על תפקידם של הקוורטר

בחפיסה המלחמה המצרית לא היו ספקות, כיון שאינם פועלים מחוץ לטווח של 43 ק"מ,

והמעברים הם מחוץ לטווח הזה, הרי אם לא יהיו קוורטרים עם עגלה סילים סופס סר.

רק בפאטר מוסגר אומר: אחד הלקחים שלהם מאותה החטיבה שהלכה למטה הוא, שהיא יצאה

לפני שהיחה עגלה סילים, זהם צודקים.

ש. אגרנט: לא הבינתי מה שאמרת.

י. ידין: אולי אסביר קצת יותר בלשון בני אדם:

החפיסה שלהם היחה שהשריון שלהם איננו יכול

לנוע כלי הגנה אנטי-אווירית מוחלסת, הטילים הסטאטיים שלהם, 2 KD ו-3 KD נוחנים

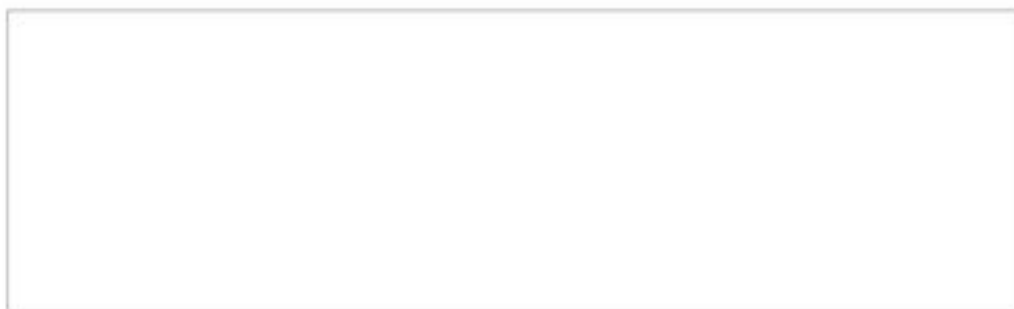
להם, נניח, טווח מכסיפלי של 30 ק"מ. כיון שהמעברים של סיני נמצאים 40-45 ק"מ

מהמקום ששם נמצאים הסיסילים הסטאטיים שלהם, פירוש הדבר שאם לא יהיה להם נשק מובילי

אנטי-אווירי שמבטיח אותם ושנע יחד אתם, לא יוכלו להגיע למעברים.

י. נבנצל: זה כמו כלב ההולך על חוט.

צ. זמיר:

יש פה עוד ידיעות משלימות בנושא הטילים,

סילי וולגה ואחרים. אבל כיון שאין זה נוגע לטילים הניידים, לא אדבר על כך.

00273

.60.-.31.

29.11.73

ועדת חקירה ישיבה נ'

באפריל היו להם למעשה 3 פוג'ים.

י. ידנין:

זה הגדוד השלישי. 2 היו להם.

צ. זמיר:

השלישי הוא באסואן.

המשך הדברים רשמה מיטקה.

ש. אגרנט: האם תוכל לגפור עדותך עד השעה 6.30, ואז נמשיך לשבת.

צ. זמיר: יש לי אינפורמציה נוספת מסקורות שונים, על הגעת סילי ס.א.6.

אם זה מקובל עליכם - אלך הלאה.

הנושא הבא: אסרתי שהטילים מהטוסים, הגנה של נ"ם והדבר הבא ש^{הי}מכתימת

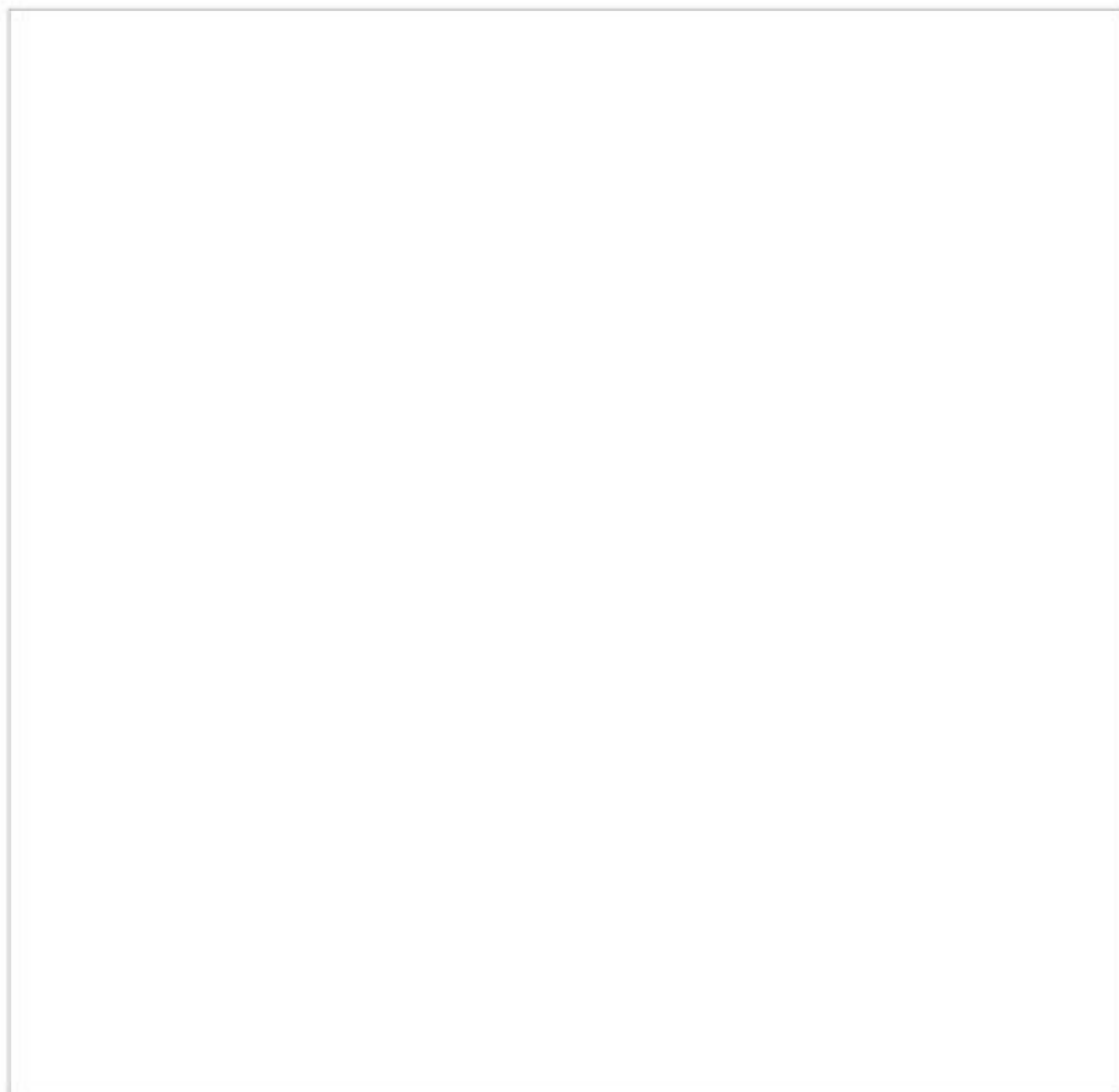
צואר-בקבוק - היה ענין הגישור.

היו גשרי פי.אם.פי. או פי.אן.פי. גשרים מלחמתיים אלה - זו היתה בעיה

שעליה דיבר עם הסוכייסים פעמים רבות, כי זו מערכת גישור

שמאפשר לעבור במהירות עם הטילים. נדמה לי שענין הצליחה והגישור השפיעו על

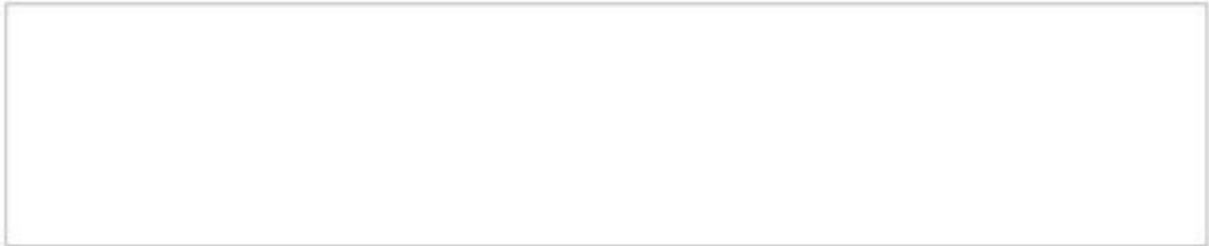
נושא המלחמה.

00275

אחם יודעים שהמצרים ידעו על תרגיל שבצענו פעם, כאשר הצחנו את החעלה והם נכחלו מאד מעובדה זו, שיש לנו אמצעי-להכפיר את החעלה. זה השפיע עליהם בנושא הגישור, המצרים הצאצא אא הזיזו את הצירוף בחזרה. הם מחכים לקבל צירוף גישור חדש מהסובייטים, אבל טרם קבלו אותו.

אולי אספור לכם כאן עוד דבר, אבל זה אולי טעון הוכחה, ענין גשרי פ.מ.פ. היו מכחינת המצרים תנאי לצל לחציית החעלה.

ש. אגרנט: מה זה פי,אמ,פ.?

צ. זמיר: סוג מסויים של גשר, שהוא מונח בשיטה מסויימת ומאפשר חנוקה לסנקים. גם זה וגם צירוף אמפיכי - סנקים שאותם הזכרתי.

הדבר האחרון שהמצרים ראו בו כעיה בנושא הלחיסה היא תנאי הענין האלקטרוני. אם תקראו בניירות המצריים - תלמדו שם על שיחות שהיו ביניהם.

ת. לסקוב: כאשר בא הגשר - נולד הניסוק שאינם יכולים לעבור.

צ. זמיר: כאשר בא הגשר - הם אמרו שיש עם מה לעבור, ואין חרוץ נגד.

בקשר לצירוף אלקטרוני היו להם שתי בעיות (כנושא 4 שהיה תנאי לענין המצלחמה והוזכר על-ידם), וזה לגבי שני דברים: 1. הגנה בפני ג'נין (ערפול, חסימות אלקטרוניות), 2. צירוף אלקטרוני החקפי ליצירת חסימות. בדברים אלה המצרים הצטיידו כאשר קנו זאת בעולם המערבי וגם בעולם המזרחי.

יש לנו תמונה על מה שקנו בצרפת וכאנגליה וכן בבריה"ם, צירוף אלקטרוני מחקם.

ועדת חקירה. 29.11.73.
ישיבה נ' אחר-הצהרים.
צ. זמיר:

ציוד אלקטרוני זה איפשר להם להחליט באיזה שלב בו יכולים הם להיכנס
למלחמה (וכאן יכול אני לוסר בפחות דיוק מתי היה שלב זה). זו בעיה סקצוועית ואיני
יכול להעריך את הציוד במדויק.

ש. אגרנט: חסימות אלה - מה סיבן?

צ. זמיר: הם משרים בתחום מסויים ומפריעים לנו. איני יכול להצביע מתי בדיוק

יצאו למרחב מכחינה אלקטרונית, אבל הם פתרו חלקים גדולים מהציוד

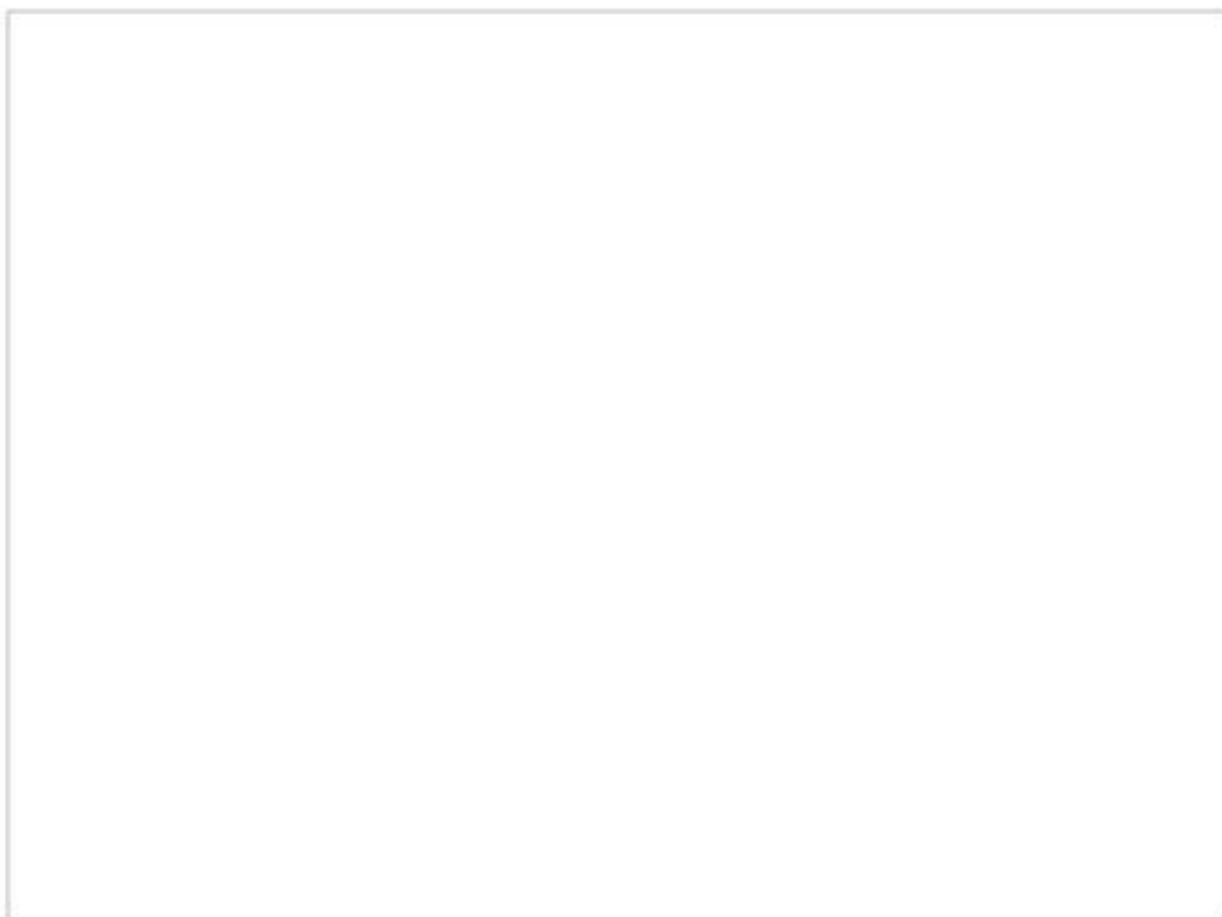
האלקטרוני שלהם בתחום האלקטרוני, בכישות מסחריות, ככמויות של ציוד שהספיקו להם.

אינני יודע ואינני בקי כל כך בדבר באיזו מידה חברה זו שיחק למעשה.
כדאי לשאול על כך את חיל האוויר. אני יודע שהיו שעות בהן איכרנו את מערכת הקשר
שלנו, אבל אינני יודע איך זה בא לביטוי.

נדמה לי שבזה מתקד העניין, אם כי אינני יודע שאמנם זה פתר להם את

הבעיה.

אחת ההפתעות שנמסרה לנו נקב המלחמה ואני רוצה לדעת אם זה שיים

י. ירין:

לעניין: הילן להם "קלסיס" מבווייחים על-ידי מכ"ס ומגער בשארם כחחנת סכ

א. י. ידין:

שלנו בסיני, איני יודע אם זו הכוונה, ל"קלט" זה או לאו.

מ. שביט: אסנס אורך הארגז מסר אחד, אבל זה אינו אומר שזהו אורכו של הטיל.

צ. זמיר: קראתי היום שהם מתכננים "לדפוק" את שארם, על חחנת הסכ"ם שם על טיל

"קלט".

י. ידין: הופתענו שהיה להם "קלט" שהתבנית על סכ"ם, אל זאת הסביר לפסאי זעירא,

אבל זה לא זה. אך בעצם - מי יודע?

צ. זמיר: אחזור לידיעות מ-30 במאי 1972 על מכשירי-בילוי של החנוף סכ"ם.

(אבל אם אינכם רוצים לרשום זאת - אוחר על כך.)

ש. אברנט: לא, על לחמה אלקטרונית - הענין ברור לנו.

צ. זמיר: אני מוכן לעשות בדיקה אם ידענו משהו על "קלט" בענין הכיחה.

י. ידין: זה לא חשוב.

צ. זמיר: בחוף מערכת ההצטיידות של הצבא הפצרי, וזה נכון גם לגבי הסורים - הבעיות

הקריטיות שהם שהוצכו לנו גם כקריטריונים ללחיסמה - היה אם כן ענין

העומק - ענין הטיל הנייד והחותה הנייד להגנה , כחלק מתמונת המלחמה.

היה נושא הביטוח והענין האלקטרוני.

זה הוזכר ביניהם ככעיה עיקרית ואני מניח שהם ראו את עצמם איך שהוא כמצב

מניה את הדעת, כאשר החליטו לפתוח במלחמה.

ישנו נושא נוסף שאיננו יודעים אם נכנסנו אליו, כי הוא די ארוך - באיזו

ס ידה ידענו הכרעה על המלחמה.

חלק מנושא ההתרעה הוא פונקציה של נושא ההצטיידות וההדרכה - ממתי

היו סוכנים.

י. ידין: כאן מדובר על הודעה ישירה כיום זה וזה.

צ. זמיר: ידיעה קונקרטיות על יום זה וזה, ידיעה יחידה שאומרת שהמלחמה תהיה

בתאריך מסויים היא ידיעתו של שאני סלפנתי אותה ערב יום כיפור

ארצה, זו הידיעה היחידה שיש לנו קונקרטית. ידיעות על סביבת התאריך - יש נוספות.

אכל לא מציינים את התאריך המדוייק.

פ. לדנובי: אתה מדבר על אותה תקופה, או גם עלחדשים קודמים, כי שמענו מאלוף זעירא

ועדת חקירה, 29.11.73.
ישיבה נ' - אחר הצהריים.
פ. לנח"י:

מספר ידיעות, שקבעו מועד ויום לפתיחת המלחמה.

ג. זמיר: כן. נדמה לי ואסד טעות, באבדוק זאת.

ישלי רוטם שכאשר קוראים את החומר - אזי ענין המלחמה, ההתרעה

על המלחמה וכל הקשור בזה מחמק סביב כמה תקופות ותאריכים, אני חושב שזה יהיה לא ג
נכון באשר א לומר, שסאיזה תאריך שהוא בעבר ועד 6 באוקטובר 1973 - כל הזמן
היתה אותה רמה-כוננו, ואמה רמה של ידיעות על המלחמה.

אתן לכם דוגמא: למשל - אנחנו יודעים באופן ודאי, מתי כל הצבא הסורי

הגיע לעמדות חקיפה, יש תאריך על כך. לפי עניוח-דעתי, מרגע שהצבא הסורי נמצא בעמדות
חקיפה - כולו - -

ה. לסקוב: מתי בערך? אחרי ראש השנה?

ג. זמיר: בסוף ספטמבר, כל הצבא הסורי היה שם.

עד כמה שאני מכיר את רמת ההתרעה של עם ישראל וכמאמר מוסגר אני רוצה

לומר, שאם ראש אמ"נ הסביר עניני ההתעעה, צריך להבין שכאשר עוסקים בהתרעה - בין
התרעה שהיא פועל-יוצא מניחוח פעולות ידועות כלליות - כמו ניירות, הכשרה ואימונים
ובין התרעה שמבוססת על ידיעה יותר ספציפית, ובין התרעה שמקבלים טקסית בשדה,
ועוד דבר כעצם בתוך החלוקה בקהילת הסודיעין - אין למוסד נתונים לתח התרעה
טקסית. אלי הסביר לכם זאת?

י. ידין: כן. אבל איני יודע למה אתה מחכוון.

ג. זמיר: אסביר, שכאשר כל הצבא הסורי ערוך בקו ובקו פגע אתנו - המעבר שלו לפל
למלחמה, הידיעה על מעבר שלו למלחמה מושג או בחצית-עין, או מאיסוף א

אלקטרוני. באופן אורטי יכול להיות במסעך זה גם סוכן שיכריק, לפי רוח ההגדרה שקראתי
בפנעבן-הבטקא - כפניכם הכוקר בהמלצות של ועדת ידין-שרף, אף כי זה לא כחוב, אבל אני

מבין שבעיה האיסוף מעבר לגבול - האיסוף הסקטי לא היה על אחריות המוסד, וכך אני

מבין זאת. על כן, כיוון שהמוסד לא עוסק באיסוף אלקטרוני, איננו עוסקים באיסוף

כזה אלא אמ"נ אסון על זה ומסילא ^{יבגלח} להצביע על מלחמה כתאריך מסויים, עם סימנים

מעידים בשדה, היתה קטנה מאד. נקודה זו, אני חושב שהיא חשובה וחשוב שהיה מוכנת. א

אינני חושב שזה לא ידענו לומר שבועיים או שלושה שבועות קודם - זה דבר שעלינו להתגאות

בו, אבל זה שידענו גם קצת קודם לכן - זה בונות למוסד, כי הוא אינו בנוי לזה.

ס. לנדוי: כוונתי ליועזת של סוכנים, שהוזכרו ל-ידי אלוף זעירא, ממגזם-קבד מחקורת קודמות, עם קביעת מועדים.

צ. זמיר: אחזור לשאלה זו.

י. נבנצאל: מאותה תקופה, קרוב לחודש אוקטובר היו שתי ידיעות - האחת ב-22 בספטמבר 1973 ובספטמבר, שב-1 באוקטוב חתיה מלחמה והשניה - זו שאהה דברת עליה, שקבלת .

צ. זמיר: ידיעות על סוף ספטמבר ותחילת אוקטובר יש לנו יותר מזה.

י. נבנצאל: הוא דיבר על שלוש ידיעות - האחת ב-22 בספטמבר שאמרה, שב-1 באוקטובר תתחיל המלחמה.

צ. זמיר: אני מ צסער, יש יותר מזה. אם חרשו לי ללכת באופן מסודר - אביע גם לכך.

אני ראש-המסוד ומדבר בשמו. אני רוצה לומר שיש התרעה. יש מציאות בשטח

שעצם המציאות הזאת היא סכנה. מה דה-פקטו הצבא הסורי נמצא על הגבול. מלא-מלחמה

למלחמה - איני יודע כמה זמן עובר. זה חלוי כצבא, אם זה עשר דקות, חצי-שעה עו שעה.

איני יודע זאת. לאף גורם בקהילית המודיעין אין יכולת לתת ידיעה בתחום הזמן הזה,

שלי ענות דעהי היא משמעותית

אנחנו רואים כמה משמעותית היא ואני חושב שהיתה מאד משמעותית ההתרעה

של ערב קודם, כי גייסנו סייסים ועוד. אבל זה גם כן לא היה מספיק, כי ידוע לנו

שחלק מהצבא נע על שרשרות. אבל ראש כל הצבא הסורי והסורי נמצאים קדימה, אני

חושב שהכעיה של מציאות חדשה זו צריכה למצוא לה פחרון לא בתחום המודיעין, אלא

הכוונות, שמה מפרוץ מלחמה.

מצב זה לא נמשך ללא הפסקה, אבל איני מקבל על כן שמישהו יאמר, שבמשך

מל שנת 1973 לא היתה כוונות. זה לא מודיעין, לפי עניות-דעתי.

ס. לנדוי: זה לא נאמר כך על-ידי אלוף זעירא.

ה. למקוב: המצרים היו ערוכים גם הם באותו זמן כמו הסורים?

צ. זמיר: כן.

י. ירין: על שאלה אחרת, בעניין הסענה שלך עכשיו - זה כבר ענין להערכה.

נאמר לנו ואיני אומר שזה סכריע, אלא מתוך ניתוח כל הדברים, כאשר לא

סיימנו עדיין עם האלוף זעירא, אבל כאשר הוא ניתח את גורם הנאמנות של מקורות

00281

לשכת נ' - אחר הצהריים.

י. ירון:

שונים בקשר להתרעה ולקחה את [] ואחרים ואמר שכבר בשנת 1972 היו אמצעים סועדים מדוייקים והם מסרו, אותם מקורות, על סועדים שכין כך וכך למערכת והוא הדין בשנת 1973, בה נמסרו כמה פעמים סועדים והסיעון שלו היה (ולא חשוב אם מקבלים זאו או לאו) שהנת, מקורות אלה אינם מקורות מהיסמנים מבהינת הנתינת של תאריך התחלת המלחמה, כאשר הם נוקטים בו, כי זה אף פעם לא התאמת.

ז. זמיר: אני לא מקבל זאת, מצטער. איני יכול לקבל זאת בגלל שתי עובדות. קודם כל, אקרא עובדות אחרות, אבל יש לי איזו הערכה, כאשר אלוף בדימוס מקיר הערה, שאיני מקבל אותה, כי אני חושב שזה לא כך. התרעה לא יכולה להתקבל על-יסוד ידיעה אחת.

י. ירון: כדי שיהיה זה הוגן, אלי לא הציג עדיין את הקיס הכולל. הוא ודאי מכין לא פחותמני ומסך שאי-אפשר לקבל התרעה מסקור אחד, וצריך לקחת סוג-סוג של האזנות וחצפיות וכו' והוא יסבד לנו מדוע מכל אפש אלה אמ"נ הסיק שלא היחה התרעה. כרגע אנו מתרבים בנקודה אחת.

ישנה המהימנות של מקורות אלה, שהם מצויינים לדברים אחרים, ולענין זה. איך זה אפשרי: היה מקור כזה, שאמר שביום זה וזה, בעוד חודש או חצי-שנהתהיה מלחמה, ס דוע לא התייחסתי כרצינות לידיעה זו? מקורות אלה, עד כמה שהם טובים, הוא אומר שלעני סודיעין-התרעה לא היו מהיסמנים לפי דעתו.

ז. זמיר: זו החיזה שאיני מקבל אותה. איני מתחייב לבסור זאת כרבע-שעה, אבל אני חושב שזו בעיה עקרונית מסדרגה ראשונה.

ש. אגרנט: נפסיק בזה עכשיו, אם כך. כמה זמן דרוש לך?

ז. זמיר: אם זההדבר האחרון שאדבר עליו - והוא ענין ההתרעה - אביא בענין זה תשובות לשאלות וכזה אסיים, אם תתנו לי הדרכה - מה אתם רוצים עוד לשמוע ממני - היה לי קל יותר להכין את החומר.

ש. אגרנט: איננו מכירים עדיין את החומר, אני עדיין לא ירדתי לעומקו של החומר. אי-אפשר לדרוש זאת מאהנו, שנתן הנהיות מה כדיוק רוצים אנו לדעת. אולי אחר זמן רב - נעכל את החומר במידת מסויימת ויהיו צברים שנצטרך לשאול בהם שאלות טפציפיות. נשאלת שאלות אחדות שעלו על דעת חברי הועדה.

ה. לסקוב: יש לי שאלות אחדות שהצטברו; באיזו מידה ניהל לעצמו המוסר את התבנת

כפי שמצטיירת היא משה שראש אמ"נ אמר לנו על החקר, על החלוקה בין מה שנקרא לתח הערכה של התרעה ולתח הערכה של היכולה והחכניות, כלי שיודעים מה הם הולכים לחקוף סחר על הכוח בשטח. האם קבלתם לעצמכם גם כן את התפיסה הזאת, שנקודה אחת מחפשים - מה ההתרעה וההתרעה היא שלפיה סמליצים לשלטונות הפיקודיים לנקוט בפעולה וקרביליטיס אנו מתנחים שכאשר יש התרעה - קרביליטיס מתחילים לאצצאלתפוס.

דבר נוסף. האם גם המוסד קיבל את התפיסה, שאלא אם כן יש להם את הפארדר פורסט, וכו' - בשביל לתת לעומק וההנחה שסוריה לא חקוף, אלא אם מצוים חוקפת בו-זמנית, או בתיאום - אז אינם נכנסים לפעולה. האם קבלתם זאת? כי צריכים שניהם לחדר, אם לא את הלוחמים, אזי את אלה שנפגשים אתם. נושא זה על השאלה אם יש או אין התרעה מולה בפנינו במקרים נוספים. ניקח לדוגמא את היפאנים שירדו בלוד או את אסון סינגן.

הרי כאן הצטבר ביניכם כל נסיון המודיעין בארץ. האם זורקים אתם דברים כדי לנסות לקבל איזו תגובה, איזה רעיון, איזו הצעה של הערכה לשקול ביניכם לבין עצמכם?

דבר שלישי: האם אתה משתתף לפעמים בדרך-מטה כללי ובחוקף איזה חפקיד. האם אתה משתתף בדיונים שר הכסחון באיזה נושא, או אצל ראש-הממשלה. האם אתה נקרא לממשלה, והאם נקרא אתה כאשר ישנו נושא קריטי כמו זה, - בוועדת חו"כ אמרת שתופיע או הופעת ונקבל את הפוסטקול.

שאלה נוספת: אתה העברת לאיסוף ידיעה חמה ואתה מקבל מהם, נניח, את ההערכה של מחקר. נדמה לך שלפי הערכתך את המקור, הידיעה והתנאים - זה מה שנחשב שם זה אנדרסטייטמנט. האם אתה מביב על כך? אתה אומר: רגע אחד, אתה יכול להבשא זאת בסופו של דבר לראש-הממשלה, שתחליט באיזה עניין? האם זה עובד כך?

אם אתה מקבל את התפיסה של מחקר בענין של התרעה וקרביליטיס, האם תוכל לתת לנו סיווג של סוכנים, מקורות או גורמים נוספים מאספקט זה, ואז אני שומע כדי שלא נהא הלויים בלויין או בדברים אחרים - מה עלינו לעשות, כי זה יכול להיות - אם החששות שלך או מה שאמר גם ראש אמ"נ, שלפעמים הוא מרגיש שמשתמשים כידיעה כדי לכרוך איזה דבר. אז מה עלינו לעשות כדי לא להיות הלויים בזה? קפ הם יכולים באיזו צורה שהיא להביא ל אוחנו למצב שבו אנו "דפוקים". אלה שאלותי.

ט. לצדוי:

האם נעשתה אי-פעם הערכה של אישיות סדאח אצלכס? מה הוא מסוגל, איך הוא
עלול להגיב כמצבים ידועים. האם דבר כזה קיים. ואם כן - הייתי רוצה
לראות זאת.

כ. השיחות שהיו לך עם שר הבטחון, או ההשתתפות באיזה פורום עם שר הבטחון
- האם נרשמו סט פרטיכלים? אם כן - הייתי רוצה לראות גם זאת.

ז. זמיר: נרשמו. עד כמה שאני זוכר, וכול להיות שאני טועה. בנושא זה זומנתי

אל שר הבטחון פעם אחת, כי אני לא חלק מהספרך הזה, בסכנה הקיים.
יש לך העהקים מפרטיכלים אלה.

ש. אגרנט:

צ. זמיר: הוא בירי משרד הבטחון ולא הגיע אלינו. זו השיחה שאיני זוכר כדיוקנות
מתי הייתה. זו שיחה שהייתה קשורה בנושא הצטיידות, אם תקבלו זאת
משר הבטחון - מה טוב. ואם לא - אנסה אני לבדוק אם היא ישנה.

י. נבנאל: באיזון מידה נחפורר החשש שמוסרים לנו מידע שאינן קיים? מה מידת

המהימנות של הסוכנים מבחינה זו ואם עלהה פעם ההשערה שאולי יש פה חרמית
אחת קטנה, שמופעלת על-ידי הרבה ק גורמים, שמכנסה אותנו באופן מאד מורכב להלך
רוח מסויים שכולו לא היה מנוסט.

צ. זמיר: אסתכן ואשיב על כך כפי שזה נראה לי. יש לנו מנגנון לבדיקה סוכנים.

אנו כודקים אותם, זה חלק מהעבודה שלנו והסכרתי זאת כבר היום.

איני מקבל שהיה כאן

דבר כזה. העובדות אינן מוכיחות שמה כאן איזה מבצע השעיה. זה שהם נקטו באמצעי
בטחון - זה בטוח. אבל בין זה והונאה והשעיה - יש הבדל. הם אומרים כעצמם, אם כודק
אח המקורות, והם גם לא שיערו שְׁך תהיה התוצאה.

ועדת חקירה. 29.11.73.
 ישיבה נ' - אחר הצהריים.
 ז. זמיר:

אני יודע שהם אמרו לי שהם חשבו שיש כאן איזה טריק. זה גם נמצא בניירות

של שר הבטחון או הרמטכ"ל שהוא אמר, שהם חיו בפתח וחשבו שיש טריק מצדנו, שהיה צריך לקרות איזה דבר ולא קרה.

ש. אגרנט: אלה סוכנים שהם בדרך כלל מקבלים שכר או כסף? או שיש להם גם אילו מניעים משלהם?

ז. זמיר: כל אלה שהזכרתי כאן - מקבלים כסף בלא יוצא מן הכלל והכסף הוא תמיד אחת הסיבות לפעולה שלהם, אבל לא סיבה יחידה. יש להם גם שיקולים אחרים, אבל כסף הם מקבלים.

חלק מהסוכנים נחנן ידיעות שלא התאמתו.

ש. אגרנט: יש עניין של שיטת דיסאינפורמציה כדי לבלבל. אבל כאן הידיעות דוקא התאמתו כך, שזה לא היה כבר אמצעי להטעות. זה לא נובע סכך.

ה. לסקוב: עניין הסקאר זה עניין של ריל-טיים. אילו נחננו את האיטוח, זה היה דבר אחר. אבל כאשר הם אומרים שיש-שבך שלפני שבועיים ידעו - זה כבר יכול היה להיות אסון.

י. ידין: כהמשך לשאלה נכבזאל- איך הערכתך: הוצגו לנו, בקשר לסוגב אחר של

סקורות, שרותי כוון זמים, בחור נקודה-טיעון, שלא רק אנו, אלא שרותי ביון מעולים כמו האמריקאים והאחרים - הגיעו לאותה מסקנה, אבל בהקשר לשאלה זו, אם אני רואה לפני שנאמר שיש החעה רשמית מ-24.9, שם נאמר שמעריכים אותה ממבוע נאמן מאד, ש-א, סוריה עומדת לשנות עמדתה לגבי דרך הסדר הסכסוך הערבי-ישראלי ויחד עם ירון ומצרים חנסה לחשיג הסדר. זה השרות הטוב ביותר של המודיעין, כביכול - המודיעין

איני מזכיר את

ועוד כל-מיני ידיעות כאלה.

האם נוצר פעם חשש גם כאן, שאולי שרוחים אלה, שאיני יודע אם לכלול בהם

גם את או היו אולי למעשה, בגלל סיבות משלהם, שוחים להונאה? אני מציג זאת, כשאלה לא לעכשיו.

ז. זמיר: צריך לעשות על כך עבודה, אבל אני בוחר לא להשיב על כך עכשיו. על שאלות חיים לסקוב איני רוצה להשיב עכשיו, אלא להתכונן.

00285

י. ירון: אלה שאלות לא להיום, אחזור על מה שביקשתי הבורק ואזכיר את הדגש.

ש. אגרנט: בקשר לשאלה ש האחרונה נחשב את דעהך על העצות של שרוחיס אלה,

כלומר - הם הרגיעו? בשלושת הימים האחרונים הם הרגיעו, ב

כאשר שאלו אותם, וזה השמע כאילו, אחת אז נשאלה או הכעת דעה בענין זה?

צ. זמיר: אני את החיזה הזאת שומע עכשיו בפעם הראשונה, עד כמה שאני זוכר - אני

רוצה לזכור את האנשים שלי המופיעים עם ראש אפ"נ ולכדוק אם הענין הוא

כזה, איננו - אולי נשאלתי ולא זכרתי.

י. נבנצאל: אולי תחיהם לידיעה שלפיה באו אנשים מסוריה לירדן, והיו במצב-רוח

מבוהל.

ה. לסקוב: בא איש וסיפקאנו מהכוננים לתקוף בגזרה המרכזית והירדנים העריכו

את הדברים ואת האיש שהשמיע אותם כמבוהל מאד.

צ. זמיר: הם חשכו שישנה אפשרות שנהקוף התקפת-פגע, גם למצרים חיתה דאגה כזאת.

על כן, היות הלהם הערכות בעומק לבלימה.

ש. אגרנט: תגיש בישיבה הבאה את כל הידיעות האלה?

צ. זמיר: אעדר מהארץ במשך שבוע וכשאחזור אכין זאת, אם אבוא לעוד יום אחד -

מכסיפס, ולא תחיה שאלות - אסיים בזה.

י. ירון: אסכם לך קבוצה בעיות שאני רוצה לדעת בהן - כל ה-4 - זה נוגע בכל זאת

להגדרת התפקידים בכחכ. מאז מסמך שרף-ירדן.

תעשה מאמץ גדול וגם אנו נעשה א מאמץ לכדוק אם מאז היה איזה שהוא

נייר שמישם המלצות אלה באופן מעשי ומגדיר את התפקידים.

ב, היות דובר דומיננטי או מרכזי באותן המלצות של אותה ועדה זה

קיומו של יועץ טוריעיני עצמאי לראש-הממשלה, בלתי-חלוי לגברי - האם אפשר לקחת

המלצה טוריעינית ולומר שהלכו לפי מה שהוצע? האם בש אי-קיום פונקציה זו הדאיג את המוסד

או אותך, שכחוצאה מזה עלול להגיע עיוות של הערכה טוריעינית לראש-הממשלה?

ואם עורר מישהו את הכעיה הזאת אצל ראש-הממשלה, שאנו מסתמכים כל

הזמן על ספק דו"ח שרף-ירדן, אבל יכול להיות שדו"ח זה שקבע את התפקיד הזה - לא

בוצע מתוך הידיעה שיש עוד גורם שעוסק בהערכה ועוסק בזה, האם יש -- זה נוסח כבר פעם?

שאלה שלישיית: אני רוצה שתחשוב עליה ותהרהר בזה, אנחנו בעצמנו לא

יודעים מה התשובה, כי האם אתה הסתמכת על דו"ח שרף-ירדן ואפרת שזה הקו המנחה פחות

פחות או יותר לחלוקה התפקידים, שם נאמר שאם כי אין תפקיד המוסד לעסוק בחקר, אבל בתוך סעיף שהקראת נאמר, מה הדרכים שיבטיחו שלראש-הממשלה או בכלל - לא תינתן הערכת סודיעין אך ורק ממקור אחד. נאמר שגם במוסד, אם כי הערכת המוסד בעניין חקר מוגבלת - ואם כי גם זה מוגבל - נלקח הדבר אחד מהאמצעים להבטיח שההיה הערכת נוספת.

האם ניסית בחקופת כהונתך לישים את התפקידך ביחס לנקודה זו שהיתה שם. כלומר - אחת חייב גם כן, אם כי בצורה מוגבלת מאד, כפי שכחוב כאן, או יכול או צריך אחת להגיש הערכת לסודיעין. האם השבח על כך ויישמת זאת ואיך יישמת זאת? סכלול זה של בעיות - אני מציג בפניך, האם זה ברור?

צ. זמיר: כן.

ש. אברנט: אחת נוסעעכשיו?

צ. זמיר: אני מניח שכיום ר' הנא אחיה טוב כאן. אם אפשר היה לקיים את הישיבה

הנוספת אחי ביום א' או ב' בשבוע שאדי זה - כי אז היה לי אפשרות

להתכונן להשיב על החומר.

ש. אברנט: כלומר ג-10 בחודש או ב-11 כוז? מה נוח לך יותר?

צ. זמיר: נוח לי יום שלישי, 11-12.

ש. אברנט: יכול להיות שנדחה זאת, אבל נביא בחשבון את התאריך הזה.

צ. זמיר: בסדר גמור. אם לא נוכל - נודיע על כך למישהו במוסד.

צ. זמיר: בסדר גמור.

י. ידין: אני מרשה לעצמי כדבר מוכן סאליו להפנות חשומה לב העדים, לפי החוק של

הועדה, שאנו פועלים כאן בשמו, שאסור לעדים לשוחח על איזה שהוא אספק

מהנושא של עדותם עם גורמים אחרים, כולל כל מי שמופיע כאן.

צ. זמיר: זה ברור.

הישיבה ננעלה בשעה 18,35